

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ІНЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
вносить:

на цілий рік 3 год. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського і
з трафіції Рехенберга.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі доноси адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГН
обчислюють ся як найде-
шевше.

Христос воскрес!

Сим радісним словом-привітом зустрічають ся нині мільони мільонів Християн, та й ми здоровимо ним всіх щирих братів-Русинів.

Скільки болу, горя, але й скільки радости, втіхи пригадує кожному християнинові побідна, воскресна піснь; а вжеж мало котрий нарід співає сю торжественну піснь побіди світла над темнотою, правди над ложою, добра над злом, любови над злобою, мало котрий нарід, кажемо співає сю пісню так радо і щиро як нарід руский. Чияж бо доля була подібніша до долі християнської громади, як доля наша. І рускому народови вічували его ієнії-пророки, що він по тяжких великих муках воскресне до нового красшого життя. І руский нарід перетерпів много премного від ріжних, преріжних ворогів, найбільшеж через своїх власних апостатів-перекінчиків, що за мамону, за юдин гріш продавали его на муки, на смерть. І руского народу відцурались ті, на котрих він найбільше уповав, надії свої покладав, коли побачили его обдертим, осміяним, поруганим, терновим вінцем увінчаним, на смерть засудженим. І руский нарід розп'ято і погребано, та й нині ще стережуть его, щоби не ворохнув ся, не ожив, не воскрес. Стережуть, і небачат засліплені вороги его, що він живий, що тут-тут ангел правди, сили і волі відвалит камінь з его гробу і нарід руский воскресне в цілій своїй величності, силі і славі.

От знов один член, одна частина того замученого велита, се ми буковинські Русини, оживає, воскресає. Ще привалена, придавлена, пригнітена, ще не ожила головна часть великого мученика-народу; но й она оживе, воскресне; живі частини порушат кров і в прочім тілі, збудят жите цілого руского народа.

Жиймож ми, вільна частина руского велита-народу! З нас зняла милостива рука нашого Монарха те пучо, що спинало кров течі, грати у нашому внутрі. Робім, працюймо; бо тільки рух-праця задержит в нас жизненну теплоту, не дасть нам наново заснути, завмерти, заkostenіти. Буковинська і галицька Русь, воскресша жива частина великого руского ніби-трупа, оживит своїм рухом-житом і прочу верхню і спідню часть, в котрих вже тепер і то в що найлучших і найважніших жилах починає рухатись чиста здорова кров народна. І певно прийде час, що загіта, зрушена, розбурхана нашим народним житом кров заграє буйно, поплине бистрою струєю до серця руского велита-народу і оживит его; бо він не труп, не гнилий, порохнавий дуб, а тільки холод з опівночи заморозив его, але жива тепла кровця наша розтопит лід, що го вкриває і воскресне Русь і розточат ся вороги її!

Оттакі думки-гадки будит в нас світле воскресене Христове. Воно наповняє груди нашу вірадною надією, кріпкою вірою в красну будучність руского народа; бо після вічних незмінних законів природних не може, не сміє правда загинути. Ся надія і віра знов підтримують у нас щирю любов до діла, до труду, до борби за правду, силу і волю нашого народа. Сими святими чутствами кріпимось ми з кінцем першої третини пятого року нашого видавництва. Много кривди, переслідування, докорів і всякого лиха перетерпіли ми доси за наш нарід, та жеде нас за те ще немало терпінь зі сторони юдів-запроданців і всяких ворогів; все те однако не відстрашит нас проповідувати слова правди і науки; бо віримо свято, що тільки наука-просвіта і труд-праця воскресят нарід руский. — Христос воскрес!

Щирий заступник руского народа.

У віденській радї державний радит від кількох місяців нал державними доходами та видатками. Зі всіх країв промовляли різні послы (депутати), домагаючи ся всяких вигід і користей та улекшень для своїх народів, тільки наші буковинські послы: Зота і его товариші не отворили й раз губи; мов би то нашим людям Бог знає як легко та добре жило ся, а нічого не було потрібно. От таких то депутатів вибрались собі, панове виборці. Щобисьте знали, як то щирі послы-Русини уступають ся за своїми людьми, на то подаємо вам тут промову руского посла о. Озаркевича, котрого вибрали собі на заступника наші братя, галицькі господарі. Пізнайте з сего, яка то різниця межі вашими послами-дідичами, що все мовчат і на всі податки та додатки з вашої мошеники годят ся, а щирим руским послом, що виказує кривди бідних хліборобів і жадає для них подекшніи.

Ось слова посла о. Озаркевича, він сказав:

«Вис. правительство по 8 роках внесло предложение о врівнанню податку ґрунтового після результатів рекламаций по мысли III. артикулу закона з 28. марта 1880. В. з. д. 34, однакж тоє предложене знаходит ся ще доси в комісії податковій і не даст ся предвидіти, коли той закон буде остаточно виданий. А при тім заходит ще то лихо, що взростаючий щорічно о 10% податок завжди не єсть побранный, а при стяганню податків поступає ся з такою строгостію, що селянин часто або лихварам мусит дістати ся в руки або ціле своє майно продати, котре або заграблює ся або і понизше вартости продає ся, причім ексекutori податкові — бодай в Галичині — найчастійше в неділю або руске свято переводят ексекуцію і тим відтігають ще громадян від служби божої.

«Але ще більше лихо в тім, що заплачені податки не утримують ся в належитій евиденції і жадає ся тай виекзеквовує ся повторна заплата, причім громади або поодинокі податники, понайбільше селяне, не маючи ні поради ні опіки, дуже діткливу кривду понесят. Так в громаді Підбережу в долиньскім повіті Стефана Хромька дня 10. грудня другий раз завізвано до заплачення податків, хотя він в своїй книжочці вже мав поквитоване. Таких прикладів єсть в Галичині, повно, а тому лиху можна-би зарадити, колиб утримувала ся належита евиденція. Коли послішає ся з вказами залягаючих податків до староства, то належалоб тих, що по дорученню виказу заплатили податок, також вносити на вимазане з такого виказу, щобі податників не ставити все в примусове положене, котре знов сполучене з коштами.

«Дальше бажане, нераз тут висказане, іде до того, щобі громади увільнені були від збираня податків, бо хотя вже і то єсть незвичайним тягарем для громад, але нераз ще неправильно поступає ся з пообранными податками. Найбільша часть війтів, особливо в Галичині, не знає ні читати ні писати, манипулюють

нераз нелегально з зібраними грішми, хотя їх ретельности і сумлінности також не можна зовсім підозрівати. Писарі громадські їм помогают і часом спроне-вірюють податки, тогда громадяне мусят унлачені вже податки ще раз зложити. Так н. пр. в згаданій вже громаді Підбережи тамонші поборні спроневірили податки, але не змушено винних до заплачення, іно громадяне мусіли другий раз заплатити, а винних навіть не потягано до одвічальности. В громаді Тянчи, також в долиньскім старостві, начальник громади зібрані податки в сумі 200 зол. в час заплатня, а мимо того дістав наказ платничий, і ціле его майно заграблено.

«Таких поступків ніяк не можна уневиняти, треба вправді узглядняти перетяжене урядів податкових, але правительство преці новинно зважати на те, щобі податникам не докучати все несправедливими жадалями, і для того треба хватити ся потрібних мір до усуненя такого лиха. Наслідок такого стану єсть лише той, що взагалі і все обвиняє ся правительство, бо всі представлення податників часто не уваглядняють ся.

«Коли податки учитають посідателів ґрунтових, винші від того тягару вільні, н. пр. податк биржених, котрий би міг діткнути тільки заможніших горожан, ще все не може побачити світла денного, з котрої причини і податок ґрунтовий єще не знижений номимо заповненнь вис. правительства.

«Я скінчив. Податник а особливо селянин в Галичині, котрому часто нестает грошей, жие тепер в тім принуценню, що сила панує перед правом, і що слабший мусит улягчи сильнішому (Так єсть! з правниці), і жукає всяких жерел, щобі сповнити обовязок податковий. Нехай же і вис. управа скарбова виглядит який спосіб до піднесеня добробиту і тяжко оподатковані посілости ґрунтови бодай в части увільнит від тягарів, щобі податник міг свій обовязок супротив держави завісїди радо сповняти.» (Браво! браво! з правниці.)

Що діють наші братя.

Як далеко і широко руске слово лунає — крім Угорщини, де інтелігенція руска прийнявши московську мову за літературну, нарід на винародожене опустила — всюда обходили Русини, пробуджені огненним словом ґенія Шевченка 28. роковини смерти руского пророка. Всюда в Галичині по читальнях по селах і містах як Львів, Дрогобич, Стрий, Тернопіль і т. д. обходжено память его голосно і з великим торжеством, навіть в Відні і Кракові віддали величаво тамонші Русини належиту честь памяті его. І в Росії, всюда де тільки Русини-Українці живут, обходжено память Шевченка не голосно, бо не вільно, але в кружках і тайком. По часописах наукових виданях, журналах руских, московских і польских посвячено статії про Шевченка. Яка то різниця велика! Як давнійше перед кільканадцяти роками ледви тільки у Львові тихо сей празник обходжено, так его тепер всюда голосно об-

ходить цілий руский нарід. А наші заблукані брати не хотять видіти наслідків живого слова і могутчою все поборючою ідеєю, покидають рідну мову і чипають ся чужою, мовби свої літературної мови. І у нас на Буковині велика ріжниця, не тільки світлий концерт в Чернівцях але й вечерок в Вижниці, а перед тим спали ми тут заколисані в сні ложної і деморалізуючої ідеї, що все готове дістанемо.

Сего року мають ся в Галичині з початком літа відбувати вибори до сойму, тож вже тепер зачинають рухливіші рускі повіти як: Збаражчина, Стрийщина, Снятинщина і др. до них ириготовлювати ся і роздумувати, як би можна вибір руских кандидатів переперти. Руский посол в радї державній о. Озаркевич промовив за основанем рускої гімназії в Чорткові і в Кіцмані, або на перемінене польської гімназії в Бучачі на руску. Демагане о. Озаркевича піднерли галицкі Русини премногими петиціями, коли противно буковинські Русини ані одніської не вислали. Чи думают буковинські Русини, що мовчки і руки заложивши більше собі придбають?

Не давно тому відкрито осьму «Народну Торговлю» в Галичині в Снятині тамошніми Русинами; річ великої ваги для Русинів, бо через то виробит ся руский стан купецкий, руский нарід піднесе ся економічно, бо гроші в своїх руках лишут ся, а заразом можуть становити «Народні Торговлі» в декотрих місцевостях осередок організації. Коли ми буковинські Русини заложимо раз принаймній в Чернівцях «Народну Торговлю?» Русини, інтелігенція черновецька, старали ся виправді таку торговлю основати, але їй заходи були безуспішні задля байдужности Русинів сторонських. В останній часі позакладали селяне в Галичині в многих громадах крамниці, що також ворожат на ліпший добробит.

Руский народний театр обходив торжественно 14. р. Березня с. р. ювілей 25-літнього завязання свого. По причині сего ювілею появили ся в руских часописах голоси, аби рускій музі вибудувати відповідне забудоване у Львові, на котру то цілє вже жертволюбиві патріоти зачинають свої лепти давати.

В Коломиї закупили тамошні Русини за 12.000 зол. кавалок місця на будову «Народного Дому», а кількох патріотів дали значнійші суми як н. пр. о. Йосафат Кобринський 500 зол. і 60 дубів з свого ліса на будову. — Дай Боже і у нас таких патріотів!

У Львові зачала виходити від Березня с. р. одна правдиво наукова часопись для правників, що є також великим поступом в розвою руского народа.

В Росії не сміють наші брати-Русини отверто працювати, тож рух, який до нас заходить, відбуває ся тихо і в тайні; за те в Америці йдуть наші брати духово й матеріально в гору; коби то так і у нас!

Дописи „Буковини“.

З ВИЖНИЦІ (Вечерок в память Шевченка і Федьковича. Спів.) На завізване О. Семанюка устроювала наша прав. руска читальня в неділю 19. (31. л.) Марта 1889. в память ридарів руского слова: Шевченка і Федьковича вокально-декляматорский вечерок з богатою програмою, котрої всі точки: деклямації, пісні народні і відчити самі члени читальні дуже красно виповнили. О 7 годині вечером зачала компанія, смеречною, образом Шевченка і фотографією Федьковича прибраними зеленим вінцем гарно прикрашена, наповнити ся гостями і то: інтелігенцією, міщанами і селянами так, що не було де шпильку впустити. Межи гостями знаходили ся також депутації читальнь з Черногузів і Іспаса, котрих наш предсідатель читальні сердечним руским словом при відкритті вечерка привитав і заявив желанє, щоби в короткім часі і з їх читальнь запросили на такий веселий вечерок отримати. Чистого приходу з вечерка було 12 зол. із котрих ми 6 зол. до нашого «Руского народного Дому» в Чернівцях, яко будучого притулку для наших бідних дітей, відослали.

В нашій читальні суть члени, котрі мають дуже приемний голос до співу, но нот не знають, а тут нема у нас такої милосердної душі, котра би хотіла їх нот учити, але маємо надію, що наш о. Семанюк постарають ся о то, щоби наша Всч. консисторія призначила нагороду для учителя, а ми будемо дуже пильно співу учити ся, та зможемо потому св. службу Божу з нот співати, і таким способом піднесемо наш св. прав. обряд, бо знаємо, що спів в св. церкві єсть так необхідно потрібним, як душа тілу, без котрої чоловік жити не може.

При кінці складаємо сердечну подяку панам: Коралевичови і Ганкевичови, котрі нас в співі і в деклямаціях приучали, і виражаємо їм за той труд щире руске: «Спаси Віг!»

В имени читальні
Лев Тарновецкий,
секретар.

БУКОВИНСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСКІ.

«Союз», товариство руских академиків, вибрав на головний зборі дня 26. Марта с. р. головою: прав. Ілька Семаку, заступником: прав. Антона Завадовского, секретарем: прав. Михайла Костецкого, касіером: прав. Евгенія Тарновецкого, бібліотекарем: фід. Евгенія Пасічницького, контрольором: прав. Костя Явевського а господарем: прав. П. Столярчука.

Драматичне товариство в Чернівцях, що від виїзду п. Коралевича — душі товариства — із Черновець заснуло було на довгий час, проснулось і зарядило 1) скликати на Неділю, 16. (28.) с. м. о 3. годині пополудни своїх членів на головний збір до «Народного Дому» в Чернівцях, 2) урядити по можности вже в Маю, напевно же в осени, представленє теа

тральне в сали міського театру на дохід «Народного Дому», 3) приняло скільки нових членів (дам і мушин). Записуючи сей в моральнім і матеріяльнім взгляді так пожаданий крок сего товариства, желямо ему хорошого успіху в задуманій новій діяльності і поручаємо его любителям рускої сцени, щоби єї ділом — вступаючи в дійсні члени — і грошем — участвуючи самі і притягаючи і других на представлення — піддержали.

IV. виказ жертв на „Руский Дім Народний“ в Чернівцях: з III. виказу 121 зол. 24 кр. Дальше жертвували н. т. панове: о. Михайло Тула, з Борщова 1 зол., о. Денис Воевудка, з Зеленої 2 зол., о. Михайло Барусевич, парох з Милниці 8 зол., о. Иван Хрістофоліменс, з Пасічної 5 зол., о. Михайло Заревич, з Рожнова 5 зол., о. Т. Глінский, з Городищі 2 зол., о. Н. Соневицкий, з Волчківців 3 зол. — Разом 147 зол. 24 кр. Всім щирим дателям і ревним збирателям щиро руске „Спаси-Біг“.

Иван Тиміньский
касир.

Людска павка.

Дня 9. н. ст. цвітня — пнше «Дѣло» — скінчила ся у Львові 6-денна розправа против жидя Герша Каца, Шимона Унгара і Федька Боднарчука о злочинство обманства.

До села Варяжа в сокальскім повіті зайшов перед літами з Волині Юзько Боднарчук, сподобав тут собі Настю і «пристав» до неї на 12-морговий ґрунт, оцінений на 2.405 зол. Настя умерла, полишивши сина Ивася, хлопця дурноватого. Отець Ивася оженив ся в-друге і нажив ще двох синів, Федя і Николу Боднарчуків. Коли отець умер, то его маєток в вартости 262 зол. припав всім трем синам від обох жінок, а маєток першої жінки очевидно Ивасеві. Як же заклали книги ґрунтові, судовий делегат з якоїс причини винсав власність Ивася Боднарчука яко власність всіх трех братів. Дурноватий Ивась о тім не знав, а коли оженили его з мудрою жінкою, то жінка нела господарство.

Небавом Федько пійшов з села, зайшов у сусідний Хоробрів і там оженившись пристав на ґрунт. В Варяжи лишили ся Ивась, Никола, жінка Ивася та ще брат жінчин Кузьма. Минув якийсь час. Федько господарив у тестя, а потім вступив на службу до двора в Хороброві. Аж нараз в 1886. р. явив ся перед ним Герш Кац і сказав: «Ти так побиваєш ся в роботі, а в Варяжи твого ґрунту уживає дурний Ивась!» — Се не мій ґрунт — сказав Федь. — «Як не твій? Хто в табули, того і ґрунт. Як не віриш, продай мені сей ґрунт в Варяжи, а я дам тобі добрі гроші». Федь пристав, а Герш Кац став процесувати Ивася в имени

Федя і Николи, але небавом мусів пустити процес і зискав лише то, що за свої заходи видер від Федя 18 зол., і то зробивши ему багательку.

В 1888. р. явив ся Герш Кац в-друге у Федя, перепросив его за 18 зол., а відтак предложив ему: «Відступи мені ґрунт твій в Варяжи, а я дам тобі за то ґрунт в Хороброві.» То предложене сподобало ся Федеві. Але був ще один сучок. Шурин Ивася, Кузьма, старав ся поправити фальшиву виитабуляцію ґрунту. Але Герш порадив собі. Він сказав до Федя: — «Тепер пійдеш до Ивася, виведеш его з дому, поїдемо до Сокаля, а там зробимо у адвоката поділ ґрунту.» Так і стало ся. Федь запросив Ивася до Сокаля ніби то купувати муку, оба з Гершом пішли замість до млина до адвоката Филиповского і там сказано Ивасеві: «Підпиши сей акт поділу, бо инакше жінка возьме тебе в курателю, вивласнит, а відтак прожене з торбами. Як підпишеш, то ми тебе виратуємо.» Ивась підписав, та ще так підписав, що лучші кусні ґрунту відступив Федеві. Але як видобути підпис Николи до того акту? Герш не вірив Николі. Никола міг зрадити цілу справу перед жінкою Ивася або перед Кузьмою, а тоді штука урвалась. Але і на то найшов ся спосіб. Герш сказав до Федя: — «Підстав кого небудь за Николу!» И Федь пійшов по Сокаля, стрігив Захарка Григорчука і повів его до адвоката. На нещасте адвокат знав Григорчука і вигнав всіх трех з канцелярії. Тоді Федь з Гершом ловлят другого селянина, підставляють его, він кладе підпис, а цілий акт лигалізує відтак в суді сокальскім — не судія, а канцелист. З тим розіхали ся всі домів.

За якийсь час приїздит Герш Кац з Шимеоном Унгаром до Хороброва і беруть Федька до Белза, щоби там зробити контракт кунна і продажі і купують від него ґрунт в Варяжи (згадану третину) вартости 1170 зол. за 370 зол. Готівкою платят Федеві лише 270 зол. а на 100 виставляють тратку. Федь маючи гроші (270 зол.) купує тепер від Герша Каца один морґ ґрунту в Хороброві за 150 зол., дає Гершом факторного 50 зол., а лишні гроші (170 зол.) лишає Герш у себе, щоби було чим заплатити адвоката, аби колись за обманство Федь понав в біду. Тим скінчено справу.

Тимчасом довідтєсь о всім тім Кузьма, але, розуміє ся, трохи за пізно. Він їде до Сокаля і шукає за адвокатом. Адвокати не хотят прийматись справи, бо Кузьма не має грошей. А тут Герш Кац хоче набутий ґрунт Ивасевий продавати вже в треті руки. На щасте найшов ся в Сокаля четвертий адвокат з ряду, н. Вайда. Той вирозумів справу і розсудив, що, наколи Кузьма правду говорят, то найлучше буде цілу справу віддати прокурорії.

Герша Каца, Унгара і Федя увязнено зараз і ось відбулась послідня розправа. Унгара і Федя увільнено, они були лиш орудієм в руках Герша, а Герш Кац понав ся на два роки тяжкої вязниці. Кару дано Ка-

цони досить високу, бо показало ся, що то півка селянська: безсовісний лихвар (брав 46 проценту від селян) і здирав селян забираючи ґрунти в громадах Варяжи, Хороброві, Теляжи, Нисмичах, Потурниці і Тудорковичах.

ДРІБНІ ВІСТІ.

(Бук. прав. конєисторія) виписує від часу теперішнього її складу конкурси на рускі посади парохіяльні не жадаючи від компетентів знання руского языка, як се перше бувало за всіх попередних Митрополитів. Поручаємо сю справу нашим товариствам і надіємось, що руске духовенство православне придбає в тім взгляді матеріалів для пропам'ятного письма до міністерства віроісповіданя.

(На Садиґурску пошту) доходить до нас скарги з ріжних сторін, що нисьма рускі н. пр. з Черновець дістають ся адресатам замість другої динни, аж в двітри неділі. Звертаємо на се увагу ж. дирекції пошт, доказами можемо служити кожній хвилі.

(Іспит кваліфікаційний) для учителів шкіл народних і виділових розпочне ся в Чернівцях 23. лют. Мая с. р.

(„Как“). Сим словом починає ся простація «писаніє» на ніби-московськй язичі вистосоване збаламученим віденьськими «Брехнями» та «Муками» «русского маладца» Савчука в имени Читальні в Нових Мамаївцях до «Рускої Бесіди» в Чернівцях. Запитуємо виділ хв. Читальні, чи знає він про се письмо, і вижидаємо на се до 3 днів відповіди; бо коли до того часу не буде дотичного обясненя зі сторони читальні, то буде скарга внесена проти виділу читальні.

(Domnul Litviniucu) записав в сім році в одній класі прав. школи 19 руских дітей яко бесідуючих по румунськи. Таким способом зробив д. Литвинюк з 12 Румунів 31, а з 40 Русинів 21. Так фабрикує ся в Черновецькій православній школі з рускої більшість румунську. Звертаємо на сей факт увагу хв. ради шкільної краю, щоби положила раз кінець румунізаторським агітаціям учителів в школах, що виразно заборонено законами шкільними. — Крім румунізаторських заслуг має д. Литвинюк нову рекомендацію на директора сей школи, о що тепер власне старає ся, о то викрила поліція в сій школі крадіжки дров поповнені рубачем, як він і служачий каже, в порозуміню з д. Литвинюком, над чим власне тепер веде ся судове слідство. На правду аж дивно, що така людина ще воює румунізаціє; другого давно булиб вже нагнали; не знати чому ему се все уходить безкарно.

(Новий закін військовий) затвердив уже Цісарь своїм підписом. Сегорічна бранка, що буде в Маю с. р., відбуде ся уже після нового закону, з котрим познакомимо наших читателів в слідуючім числі.

(Конкурси) на місце надучителя і учителя в Черновецькій школі на Рошоши вимагають законної кваліфікації з румунської мови викладової, наколи рівночасний конкурс на місце підучителя в одній міській школі не вимагає сего з руского, хоть в тій школі нема ніодного учителя, котрий би мав законну кваліфікацію з рускої мови, через що наука сей мови починає в руках учителів, що не вміють добре по руски. Так то дякуючи славній справедливості міродайної особи, що, як се мимо его зручного замаскування виявляєсь, має відразу до учителів-Русинів, наука рускої мови в Черновецьких школах упадає рік-річно. Тов. „Руска Школа“ зволит прото чим скорше вислати ухвалене нею до-

тичне пропам'ятне письмо, та записати в нім і сю нову кривду.

(Посли ради державної) у Відні роз'їхались були минушого тижня на свята домів, та за кілька днів з'їдуть ся, щоби закінчити нараду над державними доходами й видатками.

(Двацять літ) минає 2. (14.) Мая с. р., від коли наш Монарха обдарував свої народи новим законом шкільним, вікопомним ділом Его вітцівської опіки над просвітою-добром своїх народів. Учителі й горожане німецькі хотят обходити сей празник величаво, яко демонстрацію проти замаху Ліхтенштайна на теперішній устрій шкіл. Русини яко нарід поступовий, особливож буковинські, для котрих привернене духовного надзору шкільного рівняєсь з румунізацієй шкіл, возьмут певно участь в сім торжестві побіди світла над темнотою.

(На „Руский Дім Народний“ в Чернівцях) вплинуло сего року із жертв 121 зол. 24 кр. Дуже мало! Могла би Русь живійше піднерти таку велику і многоважну справу для Русинів буковинських, якою єсть „Народний Дім“ в Чернівцях. Чим скорше черновецькі патріоти зможут силатити найпильніші а досить значні довги, з якими набули реальність на „Дім Народний“, тим скорше взялись би до великоспасенного діла — заложеня в тім „Домі“ бурси для рускої молодіжи шкільної і тим чином допомогли би зростови правдиво-патріотичної інтелігенції рускої на Буковині, чим то именно нині Русь буковинська так дуже бідна... — Так пише „Дѣло“. Тішит нас, що галицькі Русини не забувають про нас.

(Громада Карлів) славіла з своїх порядків поступила знов о кілька кроків наперед. І так: 1) вибудовано там гарний дім громадський, в котрім побіч канцелярії громадської містит ся читальня і комната призначена на будучу крамницю. До читальні нарід горне ся дуже радо, мала она з кінцем минушого року 92 постійних і певних членів. — 2) Заходом пароха о. Іларія Курняка завязав ся там хор мішаний з 30 осіб і виступає з дуже красним успіхом від Різдвяних свят. В хорі суть дуже гарні голоси а диригентом єсть молодий ґазда Іли Фроляк з невзвичайним талантом музикальним. — 3) Сільську крамницю отворив ґазда Николай Ваганський, і она, як на початок, розвиває ся добре. — 4) На «Народну Торговлю» в Снятині зібрав о. Курняк від карлівських громадян 13 уділів (в грошех 142 зол.) і переслав до дирекції «Народної Торговлі» у Львові. — Ідмо в слід!

(Про співацький хор) в Сокалі пишуть до «Дѣла»: Рідко де в нашім краю єсть такий вправний хор міщанський, як в Сокалі. Я чув, як той хор співав в церкві, і як співав світські пісні в читальни.

(Громада Риків) під Золочевом — як з-відтам пишуть, — ухвалила на внесене начальника громади ч. Гринька Ковалєвого призначити, на почене ювілею Цісаря Франц-Іосифа, з громадської каси позичкової 1000 зол. на побудоване нової мурованої церкви на місце малої дерев'яної і старої. Село Риків витверезивши ся під управою о. Петровського, приходить до порядків. Коршма двірека світит пусткою і має малий дохід тільки з гостиниці від приїзних. За те дороги громадські і мости в найлучшій стані. В селі письменних людей, годовно молодєжи, досить богато, а провід при основаню читальні і других добрих ділах дають ин. Ковалів, начальник громади, і Василь Степків, господарь і секретарь громадський.

(О цікавих демонстраціях) доносят з угорської місцевости Ерчі над Дунаєм понизше Буданешту. Там

наказав начальник громади правити два рази на тиждень богослуження не в церкві по мадярски. А треба знати, що місцевість та єсть переважно сербська а крім того єсть в ній і багато Німців так, що Мадяри єсть а меншости. Коли одже люде зійшли ся до церкви, в священник став правити по мадярски, підняли Сербии так в церкві страшний крик і вийшли з церкви. Коли опісля і Мадяри вийшли з церкви, напали на них Сербии і побии камінем. Також і Німці задемонстрували против мадярського богослуження вийшовши з церкви.

(О. Волощук), сотрудиик в Товтрах, замість щоби постарав ся о засноване читальні в своїм селі їздит по чужих читальнях і намовляє неспівідомих селян, аби не поберали рускі газети, але аби тримали і читали москальовіські.

(Красево (?) товариство учительське) в Чернівцях під проводом д. Ісупескула уряджує сегорічні головні збори своїх членів, а властиво нечленів, в Сереті, одже уже пятій раз в такім місці, де би могли зїхатись самі учителя-Румуни. Голова і підголовки сего товариства боят ся загостити в руску околицю; щоби або не зїхались самі Генерали без війська, або щоби не перейшла команда в інші руки, тогдиж не можна би ся повеличати в горі, що ось то за „мною“ стоїт і „мені“ повинуєсь усе (?) учительство що й єсть одиноким поводом, чому то „дехто“ скликає сі парадні збори, на чім і кінчить ся діяльність сего товариства; бо рішення їх недогідні матадорам, хоть би найважчі для учительства не виконують ся ніколи, як протест проти замаху Ліхтенштайновського і т. п. — Та Богу дякувати у учителів-Русинів є уже на стілько пізнания й відчаги, що пізнали ся на фарбованих лисах і не тремтат оперед ними; крім скількох одиниць „лизуновичів“ та „некваліфікованих“.

(Свідство) ведене черновецьким судом красним проти Льва Саса-Терленкого і др. о зраду голови застановлено і Терленкого випущено вже на волю. О сих сумних проявах в нашім народнім житю поговоримо обширніше в слідуючім числі, вони бо занадто важні так для Русинів, як і для самої Австрії; а час би вже найти на сі болячки відповідніші ліки, як коштовні а безуспішні свідства.

(Іменована). Державним прокуратором іменованій совітник суду п. Делевский. Правительственими секретарями іменовані повітові комісарі: п. Табора і Ротенбург, а комісарями конценісти: Патак і Відман. Граби Креневіль і барон Сгирча іменовані конценістами. При посліднім авансі номинено також одного Русина, що побирав колись руску стіпендію, але потім перекинув ся на румунізатора уважаючи се яко головну заслугу й найлучше средство до авансу.

Для науки і забави.

Три перлини.

(Казочка.)

(Далше.)

А під водою все йшло, як і перше також, холодно і безжурно. Підросла друга перлина і часто змовляла ся вона з меншою перлиною, як би і їй як старшій дістати ся на землю до людей.

„Як тепер певне всі благословляють і люблять її“, балакали вони проміж себе, та все розпитували русалочку, чи не бачила вона де їх сестричку; але русалочка не розказувала їм нічого нового, бо вона ніколи з того часу не бачила перлину, а тільки чула про неї від хвилі, що вона тепер є у короні султана.

„От щаслива!“ зітхали перлини „як-то її тепер усі люблять!“

Довго, довго наважувала ся друга перлина попрохати царицю відпустити її на землю, але все знаги не вистарчало: хтіло ся і на землю і жалко було матір вразити.

„Чи добре вам діточки, чи не бракує чого? Скажіть тільки — все буде.“

„Мамо єсть у мене єдно бажанє“, несміливо почала друга перлина, „тільки бою ся, що ви на него не згодитесь“...

„Нема нічого такого, щоб я не згодилась для тебе зробити, нема для мене нічого неможливого на всему світі.“

„Мамуню, відпустіть мене на землю!“

І знову насупились брови водяної цариці, і знову підняла ся буря і збурхали хвилі.

„І ти на землю? І тобі в мене вогано? Крім горя та ала ти нічо не принесеш людям“

„Ні мамо, я певна, як би я дістала ся якій бідній дівчині, вона-б зробила ся дуже щасливою... О! відпустіть мене на землю!“

„Ти бажаш сего сама нерозумна, неслухинна дитино, ще раз кажу тобі: схаменись! глянть навколо на цю роскіш і зостав ся з нами!“

„Ні, мамо, ні!“

„Ну дивись-же“, „суширо сказала цариця, — жажуй на себе: буде калття, та вороття не буде.“

Знову підняв ся з води високий водяний стовп і поїс ся ген — ген, — до самого берега. І не схамнула ся перлина, як опинила ся в невеличкій, бідній, але чистенькій хатині. Краплинка лежала в аksamитнім ауделочку; її ще ніхто не бачив, але вона крізь щалину всіх бачила: біля столу сиділа молода дівчина і щось писала, видно дуже ханала ся, вона була бідно вдягнена, але її худеньке обличчя було веселеньке, біля другого столу старенька мати вертала каву.

„Та відпочинь-бо, моя дитино, ось і кава готова, поспідай!“

„Зараз, зараз, мамуню — треба скінчити: ви-ж знаєте, що за де нам багато грошей дадуть, оті сиранимо собі тенленької одежи, нам нові рукавички, теплі черивики.“

„Ох, нещасна моя дитино, весело мені дивитись, як ти з ранку до смерку працюєш!“

„Ет, мамо! аби Бог дав здоров'я а пражця діло любязне! От наприклад тепер і кава смашнійша здає ся.“

Дівчина підійшла до матери і сіла з нею рядочком і почали вони з апетитом снідати.

„Тра, мамуню, там поприбирати“, сказала дівчина

зирнувши на етажерку, де лежала і наша перлина, „чогось мої книжки заноронили ся.“

Дівчина взяла чистеньку гончірочку і пішла до етажерки; погляд її впав на пуделочко, здивована взяла вона его у руки і відчувши, і.... руки її затремтіли, пуделочко ледве, ледве не впало до долу.

„Мамо, я не йму своїм очам віри“.... голос її тремтів вона ледве дихала, „не вже це Господь нам таке щасте посила?!...“

Стара прибігла, глинула і сплеснула руками: „Доню моя, доню! тепер то ми щасливі, Господь зглянувся на нашу бідність!“

О! як зраділа перлина: „А що, я такі зробила їх щасливими, такі свого дочикала ся, а мама казала що цього ніколи не буде... о яка я рада, о яка я щаслива!“ і вона аж стрібнула ся на своїй оксамітній подушочці.

Минуло кілька тижнів, не так вже раділа перлина, не так вже раділи і стара з дочкою.

Ні в день, ні в ночі вони не мали того спокою, тої тихої радості, що жила з ними у їх бідній хатинці. Тепер вони жили в великім будинку, у розкішних покоях, мали вони багато челяди, робити їм було нічого: але й тут не були вони щасливі: в ночі ніколи не спали: їм усе здавало ся, що який небудь злодій забере ся і вкраде перлину; не було тепер в них ніякої праці, то й цей вічний спочинок не приносив їм радості, все було їм можливе, тим то тепер їм ніщо не подобало ся, нічому вони не раділи. А що найголовніше — вони не мали тепер жадного щирого товариша, жадного прихильного чоловіка, хочай біля них була сила прихвостнів, піддеснів, але і мати і дочка бачили, що всі ці товариші доти — доки в них багатство, поки в них перлина. Кілька разів прийшло ся тепер вчувати нашій бідній перлінці: „О! ні, ти не принесла нам щастя! Ні, нам тоді, коли ми самі працювали, краще було, тоді нам наш чорний хліб смачніший цих легумін здавав ся, тоді нам так весело було після щоденної праці, у свято спочити, тоді ми мали щирих друзів, котрі любили нас, а не наші макетки... О! ні, ти не принесла нам щастя!“

Тяжко було це вчувати бідній перлінці, а ще гірше тим, що вона сама це добре бачила.

Збагнула вона тепер, що не принесла людям щастя і хтіло ся їй до дому у вільне підводне царство, та тільки пізно, бо вона добре пам'ятала слова париці: „Буде каяття, та вороття не буде.“ І часто згадувала вона про свою підводну сестрицю, про остатню перлину; а перлинка те-ж її не забувала: вона щоденно питала в русалочки, чи не бачила ця де сестричку-перлину, чи не чула чого про неї. Але русалочка з того часу ніколи вже її не бачила, хочай раз у раз випливала в ночі гойдала ся на хвилях і своїм чудовим голосом викликала перлину; але перлина не чула її: вона була дуже захищена і замкнена в оксамітовім пуделочку. Тільки від бурхливих хвиль почула русалочка, що перлина дістала ся бідній дів-

чині, і що вони тепер з матерю перебрали ся у великий, ніжний будинок.

„О! щаслива сестриця!“ стогнала перлина, „вона зробила двох людей щасливими, і най собі мама не каже, що гроші не вдовольнюють людей, як-же ні? то вони пропасти мусіли, а тепер панують собі до схочу! О! щаслива! як вони її певне дякують.“

„А вже-ж, а вже-ж“, підхопила русалочка, що та, го ще може ні, а ця то напевно щаслива.“

(Дальше буде.)

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

II. СТРАВЛЕНЕ.

В попередній статі про оборот страв сказалисьмо, що поживок зависит головню від скорого обороту крови. Хотівши одже оцінити вартість живностей народу, треба лиш той корм поживним і здоровим признати, котрий скоро перетворює ся в кров, що лиш той корм цінний, котрий скоро вертає кров, що через працю відбула.

З сего виходит, що не досить лиш знати, з яких матерій живности складають ся, і прилоручати лиш тії, що найбагатші в матерії, з котрих кров витворює ся; але треба ще й знати, як легко і скоро та матерія в кров переходит.

Ліпша та страва, котра має мало кровотворних матерій, але за то легко і скоро в кров перетворюють ся, ніж та страва, котра має много кровотворних матерій, котрі однак дуже тяжко і поволі в кров переходят.

Се обяснит найліпше слідуєчий примір.

Хемічно доведено, що холова і чистий їрис надзвичайно багаті на білок і живну матерію; они мають сих кровотворних матерій більше ніж сама чиста пшенична мука.

Славний французкий хемик Мілон наробив в цілії Європі 1849. року много шуму тим, що завзявав людей, щоби не годували худобу їрисом, а мішали его з муков і споживали сами. Він вираховував точно і довів неоспоримо, що такий корм можна уважати за правдиве щасте і благословене для цілої Європи.

І хотай его виклади були так точні і віригідні, що їх ніхто не міг і не смів заперечити, всеж таки показало ся, що его предложене не мало практичної підстави. Яко хемик мав він рацію, але наш жолудок не має тільки часу і терпеливости як хемик, що лиш над тим розмишляє. І хотай се истинна правда, що їрис має в собі дуже багато матерій кровотворних, всеж то нам таки ніщо не поможе, бо наш жолудок не є заосмотрений такими орудіями до стравління, котрі би могли скоро і легко їрис в кров перетворити. О полові ні що й споминати, коли їрис відходить з людского хоть би й з найздоровшого жолудка нестравленим. Вжеж то певно природнійше ним худобу годувати, бо худоба стравит его добре, від него здорова, сильна і тучна, а нам дає зато здорове мясо, сало чи там лій і молоко. Масм одже уважати і на друге головне правило, котре нам каже, що з меж двох страв

треба вибрати таку, котра найлегше і найскорше стравить ся, котра найскорше і найлегше в кров перетворює ся.

Але маємо ще й на третє головне правило уважати, що вибором страв не треба легковажити і уважати его за маловажну дурницю, за вибаги. Досвід навчає, що одностайна страва шкодлива, а переміна skutkuє здоровю і поживности.

Наконець треба еще піднести, що смак при виборі страв відгравляє важну роль. Відповідне мішане страв, як і додаток всяких присмачків значно улекшає стравлене.

Пильний газда годує свою жінку, але розумна газдиня, зготовивши мужови смачну їду, сповняє в своїм домі справді важну службу і причиняє ся до збільшеня робучої сили свого мужа більше, ніж би се хто думав.

По сім короткім приготуванню перейдемо до розсуджуваня поодиноких страв придержуючи ся строго практичного житя. Перепрошаємо при тім наших газдинь, если ми при розправі о поодиноких стравах позволимо собі заглинути їм в горшки, миски, ринки, коновки і т. д.

(Дальше буде.)

Учітеся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи“ вийшла книжочка 2. і містить в собі: 1) „Христосъ воскресъ!“ (Стих), 2) „Евгеній Желеховскій“ (житєпись), 3) „Стародавна Украина-Русь“ (3 „Рускої історичної бібліотеки Ол. Барвіньского), 4) „Св. мученикъ Никѣѣръ“, (3 „русского лірика Ю. Федьковича), 5) „Хорошій жартъ“, (Повісточка), 6) „Крук“ (3 образком), 7) „8 чи 9“ (Смѣховинка Данила Млаки), 9) „Мартъ, Априль и Май“ (Казка Оніщенка), 10) Дещо для дѣточокъ: а) „Добрий школяръ“ (Пісенька), б) „Лист и бузюкъ“ (байка переповіла Евгенія Ярошиньска). — Ціна книжочки: 10 кр., річник (12 книжочок 1 зол. 20 кр. — Предплата по 1 зол. на цілий річник приймаєсь ще.

Купуйте, читайте!

Від Адміністрації „Буковини“.

Перша третина року сим кінчит ся, а многі читателі наші залягають ще не то з предплатою, але й з послѣплатою. Просимо прото о відновлене предплати, особливож о вирівнане залеглостей; бо в перших днях л. Мая вишлемо всім довжникам прикази почтові, щб крім неприємностей для обох сторін збільшит нашим довжникам видатки.

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

ПОДЯКА.

Світле товариство «Просвіта» котре все на думці має, як би наш бідний нарід із темноти до світла допровадити, післало нашім читальни даром 78 книжочок в вартости до 20 зол. Дар дуже великий і неоцінний, бо за помічю сих красних і поучаючих книжочок може не оден себе із погібели спасти. Для того чувствую ся обовязаним світлому товариству мою сердечну подяку виразити, і буду просити Всевишнього, щоби «Просвіта» цвила, росла і ширшала межі нашим народом на всі сторони світа так буйно, як лист на деревині.

Т. Семанюк,
ГОЛОВА ЧИТАЛЬНИ.

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

В ЧЕРНІВЦЯХ, улиця божиці ч. 8.

поручаєсь к скорому і елеганцкому виготуванню

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

ТВОРІВ, БРОШУР і ЧАСОПИСЕЙ

на всіх языках:

оповіщень, табель, цѣнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ.

Папір і прибори до писання продають ся гуртом і подрібно.

БУКОВИНЬСКИЙ

ілюстрований

КАЛЕНДАРЬ

на рѣкъ 1889.

видаємъ товариства „Руска Бесѣда“, уложивъ Омелянъ Поповичъ ще продає ся в „Рускій Бесѣді“ і по всіх книгарнях.

Ціна 60 кр.

(з поштовою пересилкою 65 кр.)

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА
платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік	3 зол. — кр.
„ пів року	1 „ 50 „
„ третину „	1 „ — „

Подинокі числа по 15 кр.
в книгарни Пардінського і
в графіці Рехенберга.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ца Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Учіт ся!

Сорок і перший раз повертає день 3. Мая, день знесени панщини. Коли вона упала, почув і хлібороб наш себе чоловіком, котрому так довго відняли були право вільної волі, якою наділив его, як кожного чоловіка, сам Сотворитель світа.

Двацять років тому, також в місяці Маю, дня второго, а року 1869. затвердив наш Цісарь закон о народних школах. Найважніший припис для нашого народу містить в собі §. 20 сего закону, котрий каже, що родичі або опікуни не сміють оставлять своїх або їм повірених дітей без науки приписаної для публичних шкіл народних. Ся постанова, сей примус шкільний, кажемо, єсть для нашого народу великої, превеликої ваги, за що належит ся нашому Монархови вічна вдяка від усіх народів, особливож від нас Русинів. Чому, над сим не треба довго розводитись. Ще й нині по двацяти роках, від коли ся правдиво вітцівська постанова цісарська увійшла в жите, ще й сьогодні є між нами, єстки, ба тисячі таких людей, що кажуть: мій дід, тато і я не ходив до школи, та й мій дитині не треба школи. Навіть межі тих, що живуть з того і на то, аби нарід навчати, просвічати, не рідко подибати можна у нас на Буковині таких, що кажуть: мужикови не треба школи. Правда, що з иншої причини самі люде, а з иншої ті другі говорять проти школи-науки нашого народа. Таж і шинкарь говорить, що мужикови не треба ні школи, ні читальні, але прото своїм дітем наймає не раз за дорогі гроші учителя, а для себе держит і по кілька газет. «Не дай Боже з Івана пана», отся пословиця значить ще й желане усіх пиявок та дурисвітів людських, щоби мужик не набрав розуму, бо тільки розум робит

з чоловіка та із Івана правдивого пана, що знає свою повинність та своє право і не дасть собою помітувати, себе здирати і за нічо мати.

Тому одже важний для нас сей закон шкільний, котрий не віддає долю дітей в нерозумні руки темних родичів збаламучених ріжними ворогами, а силує нарід дбати о просвіту молодого покоління. Одно тільки лихо, що ще й тепер по двацяти роках не перепроваджено сей закон у нас, на Буковині а й у Галичині, усюди і зовсім докладно; бо є ще не одна руска громада, що й доси не має ще ніякої школи, та й ще рідко де виконує ся примус шкільний докладно, дальше у многих громадах нема місця й учителів для всіх дітей, що здібні до школи. З сего виходить то лихо, що половина усіх дітей виростає без ніякої науки. Гірка же їх доля; бо часи стають ся чим раз тяжші для просвіченого чоловіка, що щось ся навчив, а що-ж то буде з непросвіченим, з непорядним, коли остане без кусника землі, коли машини заберут ему й той послідний мізерний заробок, який ще має в руках? Страшно й подумати про тяжку долю, яка же тих, що виростають в темноті; для них буде світ у двоє темний.

Оттому то звертаємо ся в сих памятных днях ласкавої опіки Монархів австрійських, що взглядняючи справедливі потреби й жадання своїх народів знесли панщину тілесну а й душевну, кличемо до Вас Панове Громада: Учіте ся, Брати наші, думайте, читайте! Посилайте з послідного дітей Ваших до школи, не жалуйте для них заохоти ба й принуки до науки. Клепчіт дітем Вашим день-в-день: Учи ся серденько, а будут з тебе люди! — А й ви парубки та дівчата, що ходились до школи, навчили ся дечого, не покидайте і на дальше книжки; бо Бог, бо розум вас покине. — Ви знов, що не мали

щастя, ходити до школи, пробуйте навчитись читання а й писання від свідомих сеї пожиточної річі братів ваших. Памятайте, що й старому придасть ся школа; не стидайтесь учитись, бо лиш темнота встид; не кажіт, що вже для вас за пізно, бо вже не один а сотки й тисячі посивілих навчились письма. У кого-ж не бере ся ніяким способом наука голови, той най дбає всіма силами о отворене читальні, де й неписьменний чужими очима читати буде неодну добру, спасенну науку. Всі-ж разом, письменні й неписьменні, старі й малі закладайте читальні, пильнуйте їх як дому Божого, як святої землиці, як рідного дому, як ока в голові; бо читальня то най-висша школа хлібороба. Читайте в них добрі книжочки і газети, а найбільше ті, проти котрих ворогують ваші домашні вороги, що раді би вас видіти темними, або щобиьте хоть не читали й не знали про лихо, яке задумують і чинят вам ті п'явки ваші. Купуйте і читайте саме ті газети, на котрі виговорюють, від котрих відмовляють і відстрашують вас всілякими брїхнями ті сторонські і близькі недолюдки, о котрих знаєте, що вони тримають вас за нічо, що живуть з вашого поту, з вашої муки. Ще раз кличемо до вас в передодніх знесеня панщини й видання славного закону шкільного: учіте ся, Брати наші, думайте, читайте!

Новий закон військовий,

затверджений Цісарем увійшов вже в жите. Подаємо тут роспоряджене о переведеню нового закона войскового. З сего роспорядження знати мут наші читателі, які кому пільги (улекшени) пристоят. Руска інтелігенція зволит перечитати се роспоряджене міністерства і обяснити его докладно нашим селянам, щоби люди знали, чого домагатись можуть, а чого ні.

Пільги для власників унаслідованих господарств селянських. Коли хто єсть власником ґрунту, може на случай відобрания до войска бути призначений до доповняючої резерви під умовами: 1) коли ґрунт належит до категорії ґрунтів селянських і дістав ся ему в дорозі спадщини (по свояках або чужих); 2) коли они самі на нїм господарують а дохід з ґрунту вистає на удержане родини з п'ять осіб і не більший єсть як лиш в четверо.

Доказ на 1) точку треба дати витягм з книг ґрунтових, з катастрів податкових а в браку сих книжкою податковою і поквитованими компетентних властей. Доказом на 2) точку єсть свідоцтво начальника громади і двох членів громади (можут бути також вдовиці, маючі право власности), котрих синів покликано до войска або сини їх суть обовязані служити в войску і не мают права до пільги. Коли покаже ся, що сам

дохід з ґрунту не вистає на удержане родини з п'ять осіб лиш в полученю з другим доходом и пр. з доходом з хати, ремісла, зарібку, фірманки і т. д., то умовіє, наведене в 2) точці уважає ся за несповнене. Точка 1) відносит ся лиш до послідного власителя ґрунту, і не треба, щоби ґрунт з давен давня переходив в спадщині з одного на другого власителя аж до послідного.

За унаслідований ґрунт уважає ся також і той, котрий дістав ся комусь через відступлене, коли давний власитель (власителька), від котрого той, що жадає пільги в службі войскової, ґрунт той переймив, тимчасом помер а ґрунт був би і таж правом наслідства на него перейшов.

Коли обовязаний ставити ся до войска унаслідовав від помершого родича (отця або матери) лиш половину ґрунту а друга половина осталась другому живучому родичеві (вітцеві або матери), то така спадщина уважає ся так само як унаслідований ґрунт. Колиж за згодою всіх спадкоємців, один з них сплатит їм принадаючу на них пайку, то така угода уважає ся так само як законне наслідство.

В такім случаю, колиб спадкодавець ґрунт свій ще за жита поділив на дві або кілька частей або колиб ґрунт той розділили доперва его наслідники, чи то в наслідок послідної волі спадкодавця чи без неї за згодою всіх наслідників, то кождий з них може лиш тогди жадати пільги для себе, коли він, узв'язавши сповнене всіх прочих умовій, сам господарує на ґрунті, котрий унаслідовав.

Пільги зі взгляду на відносини родинні. На прошене (рекламацію) своїх можуть бути увільнені від чинної служби в войску в часі мира і приділені до резерви доповняючої: 1) син єдинок, вітця, що не годен вже заробляти, або вдовині матери, а коли нема сина то єдинокий зять; 2) по смерті батька єдинокий внук діда, що не в силі заробляти, або вдовині-бабки, коли они не мают сина; 3) єдинокий брат або зведений брат, (від одного вітця а не від одної матери або на відворот) зовсім осиротілої родини, або єдинокий зведений брат в родині, що осталась без вітця.

Лиш той єдинокий законний і рідний син, внук, брат, взглядно той єдинокий зять має право на пільгу, котрий дійсно своїх родичів, діда та бабу і братів і сестри, взглядно тестя і тещу удержує і коли від него їх удержане зависит.

Таке саме право на пільгу має також і незаконний син, коли від него зависит удержане его рідної матери і він єї дійсно удержує.

Той, хто реклімує, може жадати тої пільги на такий сам протяг часу лиш для одного обовязаного до служби войскової.

Під такими самими умовами уважає ся так само, як єдинокий син, внук або брат, взглядно зять, також і той, чий єдинокий брат або другі брати взглядно шурини: 1) служат при лінії або красній обороні —

або будучи в резерві доповнюючий покличут ся виїмково на підставі закону з 31 мая 1888. р. до активної служби в часі мира — припускаючи у всіх случаях, що они не суть дезертирами, або 2) що мають менше як 18 літ; 3) суть нездібними до заробковання за-для каліцтва або слабости на умі.

За нестоячого в обовязку службовім при лінії або краєвій обороні уважає ся той, хто: 1) служить добровільно понад правильний або продовжений час служби при лінії взгядно при чинній службі в краєвій обороні; 2) хто служить чинно при лінії або краєвій обороні, хоч не обовязаний до правильного взгядно до продовженого загального обовязку службового.

Однакож постанова 1. точки єсть важна без ріжниць, чи брат обовязаний служити яко офіцер або в якій иншій ранзі і чи єго обовязує до служби добра воля або чи він обовязаний служити яко асентирований в черзі або по за чергою льосовою в лінії або в чинній обороні краєвій, дальше чи він підчас обовязку службового єсть в активній службі, чи ні.

Нездібність до заробковання вітця, діла, тестя а відтак нездібність якогось другого мужеского члена родини мусит виключати здібність до свого або в загалі до заробковання, котрим би они собі або прочим членам родини могли давати удержане.

Моральні нездібности не суть причиною нездібности до заробковання. Так само військові інваліди не вважають ся нездібними до заробковання.

Коли майно або заробок родини єсть так значний і того рода, що він і без помочи реклямованого дає удержане родині, коли н. пр. дім можна винаймати, ґрунт пустити в аренду і т. д., то нездібність до заробковання члена родини не дає права до пільги.

Коли особа, в котрої користь робит ся реклямація, може ще виправді сама н. пр. вести ремієло, доглядати ґосподарства, але не може сама рук приложити або побічним заробком удержувати родину, то має право жадати пільги для свояка, колиб н. пр. якась зміна в веденію ремієла, віддаване ґрунту в аренду, наймане робітника і т. д. не давало можности удержати родину.

Вік овдовілих матерей, бабок і осиротілих сестер і їх фізичні свойства не берут ся в рахубу а лиш питає, чи они потребують для свого удержання помочи тих, котрих реклямовано.

Щоби одержати пільгу, не потреба аж доказувати, що родина не має зовсім ніякого майна.

Коли реклямуючий має яке забезпечене (дожизненність, ренту), то не може лиш тогди жадати пільги для того, котрого реклямує, коли то забезпечене дає після місцевих обставин удержане родині.

Коли для обовязаного служити в войску жадає ся пільги для того, що він єсть одинокою підпорою родичів або родини потребуючої помочи, бо той, котрого обовязком було давати поміч, деє переніс ся, вивандрував, або заложив собі окреме ґосподарство, то таке жадане уважає ся за неоправдане.

Не треба також доказу, що реклямований мешкає разом з родиною, котрій дає поміч, але треба доказу, що він фактично допомагає родині.

Коли двох братів рівночасно ставит ся, а родина одного з них реклямує, то о пільзі для него можна аж тогди рішати, коли покаже ся, що тамтой другий брат єсть нездібний до заробковання або що єго асентировано.

Ніякого права до пільги не мають пасерби зі взгяду на того вітця або матерь, з котрими они лиш посвоєчені а не споріднені; так само прибрані сини, вихованки а наконєць і зведені пасерби, що не мають зовсім спільних родичів, (брати по вітчизні і мачосі).

Незаконні сини мають право до пільги лиш зі взгяду на матерь; они мусят мати ті самі условия, що і сини вдовий. Коли реклямує ся законний син вітця для удержання свого батька, то колиб був незаконний син матери (пасерб вітця), то єго не узвгядняє ся.

Незаконний син матери, котра тимчасом віддала ся або знов вийшла за муж, може жадати пільги, коли муж матери нездібний до заробковання а з давнішого супружества не має сина, котрий би єму помагав.

Однорічні охотники, що вже служат яко воєки, коли хотят бути іменовані урядниками військовими в резерві, будут могли по вісьмох неділях військового образования і в міру потреби та на їх прошене образувати ся до сеї служби.

До краєвої оборони будут приділяти ся ті однорічні охотники, котрих асентировано при бранці і по репартиції рекрутів взгядно по відчисленю контингенту призначит ся до краєвої оборони; відтак ті однорічні охотники, котрих представитель краєвої оборони при комісії асентирунковій признав в наслідок різниці в поглядах комісії або зі взгяду на їх зріст в третій або висшій класі за здібних; наслідок всі однорічні охотники, асентировані при бранці — з виїмкою фармацевтів — котрі зголосили ся до краєвої оборони, аж доки не доповнит ся приписане число.

При лінії і в краєвій обороні має однорічна чинна служба відбувати ся правильно на власний кошт. Ті, що не мають средств, можуть виїмково відбувати єї на кошт держави.

(Конець буде.)

Дописи „Буковини“.

ІЗ САДАГУРИ. Читальня Садагурска, наймолодша зі всіх, розвиває ся дуже гарно; головна в тім заслуга щирих приятелів народа, панів учителів Дарія Пігуляка і Теодора Іваницького, котрі на відміну що неділі дбають о читанє і обясненє читаного. Ось що пишут нам про те, в який спосіб ведут сі панове діло народної просвіти.

«В читальні зібрала ся в неділю, 12. Марта с. р. около 130 осіб. Секретар читальні п. Пігуляк відчитав книжочку «Памятка 3. Мая 1848. року» і обяснив гірку недолю руского народу під час панщини, потім промовив до зібраних більше менше так:

Панове міщане і селяне, братя Русини!

Хто з Вас слухав мого читання, чув яка то гірка була доля хлібороба під час паццини, які то невідрадні і тяжкі часи були тогди для нас австрійських Русинів. За то незабутня остане велика ласка бл. п. цісаря Фердинанда, що зніс сю ганьбу і неволю людську, а дарував вільність і рівне право для всіх австрійських горожан, за що належит ся ему вічна вдяка і пам'ять, що докажемо щирою вірністю для его славного потомка-непота, нашого теперішнього милостивого Цісаря Франц Йосифа I., тому визнаю Вас всіх висказати нашу подяку, вставши із місць. Всі присутні встали і грімким голосом крикнули три рази «Слава!»

Потім проговорив секретар даліше: Наш нарід руский славив ся колись великими і славними князями і боярами, но сьогодні ми сироти, бо пани наші покинули нас. Аж з часом виробили ся учені люди з поміж нашого народу, котрі понеже виїшли з під низкої рускої стріхи, змилували ся над своїми меншими братами і почали щиро працювати над добром народу, не жалували труду і грошей на випечатане руских книжок і часописей, щоби лише виробити своєму народови лишну долю і будучність. Німецький, ческий, польський, малярський і ин. нарід учений і є нині на почитнім містці, а наш нарід мусит ся еще з темнотою бороти, щоби і він колись став коло тих згаданих народів на то місце, котре ся ему належит. — Колиб хотіла дитина йти враз з дорослим рівним кроком, то не удержала би ся з ним, но коли дорослий подасть дитині руку, то і дитина піде з ним разом. Коли більше дітей іме ся за руки і не держати ся дорослого, тогди всі разом вперед ступати мут до спільної ціли. Ті діти, то наш невчений руский нарід, а дорослі, то наші учені Русини. Так одже треба нам руским дітем тримати ся тих учених Русинів, котрі йдуть вперед працюючи для нашого добра і нашої будучности. Перед 20 роками заснували вчені Русини під проводом покойного панотця Василя Продана в Чернівцях руске товариство під назвиском «Руска Бесіда»; то товариство покляло собі за задачу науку-просвіту руского народу в Буковині. З товариства «Руска Бесіда» витворили ся еще і більше товариства як н. пр. «Руска Рада», котра має рускі народні права як н. пр. при виборах до сойму, до думи державної і инші потреби народу заступати. Даліше заложили «Бесідники» товариство «Дім Народний», котрий купив уже дім, в котрім будут поміщати ся бідні, до науки здібні рускі діти. Коли н. пр. бідна дитина вучит ся і дібе ся доброго становища, то не забуде такий чоловік, хто він був, хто ему допоміг добити ся лишної долі, він буде з вдячності над добром свого народу щиро працювати? Тут мушу Вам сказати, що «Народний Дім» купили Русини за зібраний гріш межи руским народом т. є. заможнійші члени склали ся по 50 зол., а решту збирали по крейцару межи людьми. Коли би ми н. пр. в нашій читальни що неділі по крейцарови

на «Народний Дім» жертвували, то зробило би то на рік 10 зол. а як би всі 40 читалень буковинських пішли за нашим прикладом, то би було річно 400 зол. Скажіт не могли би ми вже тими грішми четверо бідних дітей до людей донпроводити, котрі би колись нам вдячні були і над нашим руским народним добром щиро працювали? (По сім рішено купити пушкі на жертви для «Народного Дому» в Чернівцях і прибити єї в читальни).

Тепер вертаю ся назад до спімненого товариства «Рускої Бесіди». «Руска Бесіда» постановила видавати книжки для народа, а ті книжки можуть лише тогди дешевше коштувати, як буде ся їх друкувати (печатати) велике число; бо одна книжка, що складає ся з одного аркуша, як би єї хотів видрукувати, коштувала би 25 зол., а як би 500 таких видрукувало ся, то лише би коштувала 10 кр., а як 1000 книжок, то одна книжка коштувала би лише 5 кр. Тому зробила «Руска Бесіда» такий статут, що кождий честний Русин може бути членом «Рускої Бесіди», як заплатит річно 2 зол. а за то дістане 12 красних книжочок «Бібліотеки для молодіжи» і руский календарь, що все варт з поштовою пересилкою 1 зол. 85 кр. Як би отже мала «Руска Бесіда» 1000 членів, то могла би 1000 календарів і 12.000 книжочок «Бібліотеки» річно для членів печатати. (По сій промові зголосило ся кількох членів, що хотят вступити в члени «Рускої Бесіди» а на виділовім засіданні рішено записати читальню Садагурську в члени черновецької «Рускої Бесіди», і Львівських тов.: «Просвіта» і «ин. Качковського»).

Читальник.

БУКОВИНЬСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСКІ.

Головний збір драматичного товариства в Чернівцях відбув ся 16. м. м. в «Народнім Домі» під проводом проф. о. Писидора Воробкевича. По сировозданню секретаря й касієра приступлено до вибору нового виділу, до котрого увійшли: проф. Воробкевич Исидор яко голова, надчитель Понович Омелян яко заступник голови, проф. Др. Степан Сміль-Стоцький яко артистичний директор, ком. Тиміньский Іван яко касієр, авск. Ганкевич яко секретарь, ак. Данкевич Олександр яко господарь, а судія Михальський Володимир, авск. Видинський Семен і ак. Виницький Антоній яко виділові. До ради надзорчої вибрано сов. Виницького Исидора, о. Окуньовського Іларія і дир. Гліньського Антонія.

Виділ держав уже два засідання і ухвалив устроїти як найскорше одно представлене на найпотрібніші видатки, а єї осені зладити постійну сцену, на котрій би давано через цілу зиму цілий цикл представлень на добродійні ціли. В осені дане буде за ласкавою помічю нашої славної артистки ви. панни Марії Романович представлене в міській театральній сали на дохід тов. «Народний Дім». — Персональ руского аматорського театру в Чернівцях числит вже тепер шість

дам і десять мушин, з котрих майже всі грали вже навіть на публичній сцені з одличним успіхом. Так одже заповідаєсь відновлене нашого аматорського театру дуже гарно; вигадаємо протого першого представлення з нетерпимістю.

V. виказ жертв на „Руский Дім Народний“ в Чернівцях: 3 IV. виказу 147 зол. 24 кр. — Даліше жертвували п. т. добродії: п. будовничий Андрій Гелечинський з Черновець 10 зол. 95 кр., о. Александер Малецький парох з Видинова 2 зол., о. Плятон Січинський парох з Пустого Іваня 2 зол., о. Семен Ткачук парох з Болшова 2 зол., о. Ікалович з Красної 1 зол., зібрано на Великдень у п. Івана Дашкевича 1 зол. 10 кр., п. Тит Ревакович судія в Підбужу 5 зол., о. Іполит Брилинський парох в Бурдіківцях 2 зол., хв. братство в Липовій 50 кр., о. Іван Отто парох в Липовій 50 кр. — Разом 174 зол. 29 кр. — Щедрим дателям і ревним збирателям щиро-руське «Спасибіг!»

Исидор Винницький,
голова.

Іван Тиміньський,
касйер.

ДРІБНІ ВІСТІ.

(Є. Е. п. президент краю барон Піно) пробувши кілька днів у Відні повернув минулої п'ятниці до Чернівців.

(Старосту п. Помпе) прощало передтамтої суботи черновецьке співацьке товариство вечерніцями устроєними в сали тов. музичного, в котрих участувало велике число знайомих і почитателів загально поважаного і любленого урядника. В Неділю по вечерку опустив п. Помпе наше місто удавшись до Сучави, де его повитали начальники всіх громад сучавського повіту.

(Закон о викупі пропинації) в Галичині і Буковині затвердив вже Царь. В Галичині іменовані вже члени п. к. дирекції пропинаційного фонду, у нас іменовані уже староста п. Кешман референтом сеї дирекції.

(20. роковини закона шкільного) ухвалила обходити торжественно і черновецька рада міста. В тій цілі зберут ся запрошені гості в сали міської ради, де відповідну мову держати буде радний міста совітник правительствений проф. Др. Ціглавер.

(Засуд о. Тарновецького) з Ставчан за обиду учителя п. Русака затвердив суд краєвий. При сій розправі уїдав в имени о. Тарновецького адвокат Вахтель на читальні, за що дістав належиту відправу від заступника п. Русака, котрий казав, що проти читалень ворогують тільки ті, котрі раді визнакувати темних селян для власного хісна. Так славно одже закінчили ся подвиги о. Тарновецького проти тих, що отворили читальню в Ставчанах. Побачимо, чи перестане о. Тарновецький і его товариші ворогувати против читальні та чи зробить консисторія на кількоразові жалоби парохіян вже раз лад в Ставчанах.

(Красве ополчене) (ландштурм) буковинське має на случай, коли би его сего року скликано, обнимати всі класи.

(Пожежа) знищила в Рускій Молдовиці передтамтої суботи в ночі трачку парову у вартости двіста тисяч зол. Кажут, що огонь мали підложити робітники-Гуцули, котрих властители трачки не приймали на роботу, хоть наші Гуцули пильні і зручні робітники. Покаже ся о скілько на сім правди. Чей дирекція

добр фонду релігійного спонукає властителів трачки, котрим винаймає ліси, щоби увзглядняли й наших людей, а не віддавали роботу тільки чужим робітникам.

(Встеклі пси) появляють ся знов численно. Громадські начальники повинні дбати о то, щоби псів держано на припоні, а таких, що ходят самопас, убивано.

(О прав. катихизу руску) при черновецькій гімназії подав ся таки один ніби-Румун о. Томюк з Черногузів. Консисторія признала всіх убігателів яко здібних, не буде одже па сей раз (!) испиту конкурсowego. Знаючи говорят, що се зроблено на то, аби на пізніше, колиб діла йшли по волі консисторії, ніхто з священників-Русинів не міг ся виказати свідомством на катихизу. Подання убігателів находять ся вже у дирекції гімназії і небагом прийде мабуть до обсадження, чого Русини з нетерпимістю і цікавістю викидають. Жаль тільки, що дякуючи дуже неприємним для Русинів обставинам, під якими образують ся бук. прав. священники, вибір дуже а дуже обмежений.

(Обвинених о крадіж дров) в прав. школі черновецькій рубача і его жінку увільнив суд, позаяк показало ся, що на то призовили ім управитель д. Литвинюк, проти котрого не внесено скарги. Прокуратор зголосив відклик; що з того буде покаже ся в суді краєвим та, чейже і в раді шкільній краєвій.

(Управу карного суду) в Чернівцях обняв вже надсовітник п. Мартинович, а прокураторію совітник п. Дилевський.

(Стан озимих засівів) в Австрії в загалі, а в Буковині і Галичині з осібно, після виказу міністерства добрий, а в дечім навіть дуже добрий. Весняна робота спізнилась усюди дуже, однак сприяюча погода і достаточна вогість кажут сподіватись добрих жнив. Садовина потерпіла в декотрих сторонах від великого навалу снігу; цвіт показуєсь дуже цоволи, навіть в полудневих краях ледво що розцвілились черешні.

(Осторожно з огнем!) бо надходить пора частих пожеж. Ото в минулих двох тижнях згоріло немало людского добра в Сереті, Заставі і других місцевостях буковинських.

(Др. Скібинський), лікар в Чернівцях дарував на розширене дому, в котрім пробувають і виховують ся через день діти чернівських бідних зарібників тисячу зол. Чи найдесь коли такий добродій для нашого «Руского Народного Дому?»

(На місце надчителя в Кіцмани) виписаний до кінця лат. Мая с. р. конкурс Платня 650 зол. і огород. Треба кваліфікації з прав. релігії, з рускої і німецької мови.

(Міністер просвіти) предложив австрійській раді державній заповіджені ним проекти шкільних законів. Перший начерк містить в собі незначні зміни державного закону шкільного з 14. Мая 1869 дотично науки релігії а то: Науку релігії уділяють і наглядають церковні власти; число годин сеї науки устанавляють сі-ж власти в порозуміню з краєвою радою шкільною, в случаях непорозуміння рішає міністерство; матерію сеї науки признають власти церковні; церковні власти й учителі релігії підлягають шкільним законам і розпорядженням шкільних властей; улекшення дотично посіщення школи по 6-літній науці можуть уділятись цілим громадам і місточкам на їх жадане (се не дотикає Буковини); учителі релігії (катихизи) мають рівні права з прочими учителями; §. 71 каже, що де с відповідні законам шкільним школи приватні, там може обійтись без публичної школи. — Як видно, уступства для клерикалів майже ніякі, коби то лиш при сім обійшло ся. — Дальші проекта предкладає устанавлене

сталих повітових інспекторів шкільних; ся постанова дуже пожадана і важна. Неясна тільки одна постанова, що над поведенням учителів мають рішати не краєві ради шкільні а особні дисциплінарні ради. — Се головні точки проектів, обширніше поговоримо о сих і для нас переважних проектах пізніше.

(О місце надучителя при прав. школі) в Чернівцях подали ся крім славного д. Литвинюка ще й слідуєчі румунізатори: Николай Тарасієвич з Чернівців, що перехрещує в катальогах имена учеників і місцевостей на рум. лад, і суспендований колись за брошури румунські надуч. Ешан. Хороша трійця нема що казати, та на щастє є ще й убігателі Русини й Румуні-нерумунізатори.

(О. Nichitovici), парох не з Румунії а з Давидівців під Кіцманем видав відозву на латино-румунським (!) язичі, котрою запрошає православних Русинів (!) головню Кіцманського повіту до спільної подорожі на відпуст до Сучави. Мимо волі мусів сей потомок Ромуля ужити слів: утрени, славословіє і т. п.

(Міщанська Читальня) в Чернівцях устроїла, як се ми доносили, в Світлий Понеділок декламаторський вечерок, котрий випав так в матеріяльнім як і в моральнім вигляді дуже хорошо. Був се перший вечерок уряджений виключно міщанськими силами; самі міщане декламували, самі співали, а один з них мав навіть відчит о просвітній народній. Най же ся перша пруба, що так гарно удала ся, буде для наших міщан заохотою до дальшого й поважнішого труду, чого під умілим проводом голови міщанської читальні о. Каратинського надіяти ся можна.

(От патріоти). Тов. «Дім Народний» в Коломиї відбуло минувшого тиждня головний збір своїх членів. По виборах слідувала дуже оживлена нарада над тим, як-би вже раз приступити до будови власного дому на закупленім ґрунті. Тут обявилась велика жертволюбність на цілі народні зі сторони наших загально звістних патріотів. О. Юсафат Кобринський, патріот і ветеран, що вже в 1848. р. один з перших взяв ся був за практичну роботу просвітну межи народом, жертвував на закупню ванна 500 зол. і крім того 60 дубів на нин. О. Ник. Дебельський прирік ті дуби своїм коштом зрубати, оправити і на ґрунт «Народного Дому» звести, а о. Тит Войнаровський зобов'язав ся за жертвованих 500 зол. закупити 500 метричних сотнарів ванна, доставити на місце, а надвишку коштів покрити з своїх фондів. Збори грімкими оплесками вставши з місць заявили прилюдну подяку патріотичним добродіям народного діла.

(Два дива). Одно, що Львівський «Ставропигійський Інститут» з рускими головами відбув, як усе, головний збір в Томину неділю; а друге, що «Буря» про ся безбожність не загавкала як се зробила, коли Черновецький «Народний Дім» назначив збори своїх членів на неділю. Хіба що «руським» все вільно, тай що пєс на своїх не гавкає.

Для науки і забави.

Три перлинки.

(Базочка.)

(Дальше.)

Ішли літа і наша перлинка виростала і стала гарнішою навіть з за своїх сестер. Сама водня цариця казала, що такої гарної перлини в неї не було доси. Всі тепер так і припадали біля перлини, бо вона була

їх послідна дитина. Добре було перлині, ні що й казати, але в голові в неї все ворухила ся думка: як-би то дістати ся на землю, як-би то принести щастя бідним людям!

„Мамуню“, прохала раз перлина водяну царицю, „мамуню, Ви так мене любите — вважте моє благане!“

„Що тобі треба, моя дитино?“ поважно одзвала ся водня цариця: „кажи, не бій ся, нема нічого на всьому світі, що-б я не згодилась для тебе зробити.

Так, ви обіцяєте мамо?“

„Обіцую моїм царським словом“.

„Мамо голубко, відпустіть мене на землю: я хочу хоч одного чоловіка зробити щасливим!“

„Не вже і тобі що небудь у мене бракує?“ скрикнула водня цариця: „О! не кидай мене! я покажу тобі всі дива підводні, я покажу тобі і північні і південні моря, я повезу тебе до старого короля Океана, і він покаже і розкаже тобі таке, що ти ніколи ні від кого не почувш; він старійший на всьому світі. Все зроблю для тебе тільки не це, тільки не це!“

„О мамуню, мамуню, чудово мені тут, і ні за що-б я Вас не покинула: так не можу-ж я вільно дихати, коли я знаю, що можу принести яку-небудь користь людям, а тут так дармо пропадаю.“

„Не вже-ж ти думаєш, що люде тобою для чого доброго покористають ся? Вони ще більше гризти мут ся за тебе.“

„Ні, мамо, ні... О відпустіть мене!“

„Не кидай нас, не кидай нас!“ співали русалочки....

„Ну слухай! я покажу тобі долю твоїх сестер. і ти тогди сама повернеш ся до нас!“

І водня цариця схопила і притулила до себе перлину і митю (в миг ока), високим білим стовпом підняла ся з води; за нею виринули і русалочки. Вони гоїдали ся на хвилях, грали ся з місяцем бризкаючи не него білою піною; їх білі тоненькі постати в чудовім зеленім бадилі світили ся в місячнім сяєві; зелені хвилі високо підіймали ся і падали, і з ними зринали і поринали русалочки; всі вони протягали до перлини з благанем руки і співали: „О повертайсь швидче, наша кохана, наша єдина!“ А люде казали: „Що це стало ся з морем, все в білій піні і як реве! О! яка буря!“

Серце перлини зтискало ся від жалю і тьохало від радощів: „В жите, в жите! о, я їду в саме жите.“ Срібною хмаркою понесли ся вони з царицею понад землю; під ними зеленіли поля і ліси, блищали ріки і озера, гомоніли села й міста.

„О! як гарно на світі Божому, думала перлинка, хоч не так розкішно, як у нас в підводнім царстві, але так тепло, так люблю!“

А люде казали: «Дивись, яка дивна хмарка! Вони і не знали, що на тій хмарці летит водня цариця з своєю коханою дитиною.

„Дивись!“ сказала цариця перлині.

Перлина глянула у низ; під нею протягала ся велика, широка вулиця: на вулиці була сила людей, діти сипали квітки, великі махали шапками і хустками і всі кричали: „Гура!“ Поперед усіх їхав гордо на воронім коні, на золотім сіделці, сам султан, біля него пишні міністри. На султані був широкий передо-рогий шурбан; перлина глянула на него, і спочатку не пізнала навіть своєї сестри; вона ще показнійше ви-давала ся між розкішними самоцвітами, тільки обличчя її було дуже сумне і усі на неї показували, усі на неї дивили ся.

„Чогож вона!“ думала перлина, здаєт ся всі нею радіють, всі на неї дивуют ся“.

„Слухай“, сказала водина цариця, і перлина по-чула як гомоніли обшарпані, обідрані старці, пока-зуючи на перлину: „На нещасте наше знайшли оцю цяцьку!“

„Хочеш такої долі?“ спитала цариця.

„О! ні, о! ні, мамуню.... перлина вся тремтіла... „але — але друга сестриця?“

„Побачиш!“

І вони знову швидко понесли ся по над землю.

„Дивись!“ почула перлина. Вона глянула: в ого-роді стояв чудовий білий мармуровий палац; ввесь він був такий легкий, тонкий, карбований, що здавало ся ніби він увесь зроблен з мармурових мережок, нав-коло були водомети, росли високі, тонкі темно зелені кіпариси і пальми і розкішні квітки, широкі мармо-рові сходи спускали ся у чистий ставок, а на ставку плавали чорні і білі лебеді; вікна були розчинені, з них широкими хвилями лила ся музика... а над всім цим панувала тепла місячна ніч!

„Дивись!“ знов сказала цариця перлині, вони опинили ся біля самого вікна. Перлина побачила ве-ликі покої розкішно повбирані; по стінах скрізь го-ріли лампи, а з самої стелі спускала ся здоровезна люстра. Світ від свічок тисячами різнобарвних скалок відбивав ся в дорогім склі. В покоях була сила людей; були тут і пани і ланічі і панни і поважні пані, але ніхто так багато не танцював, ні біля кого так не припадали, так не залицали ся, як біля одної гарної дівчини; перлина глянула на неї: в її чорних кучерях сіяла сестра-перлина. Боже! яка вона гарна, та по-казна, як вона блищала при цім світлі! Всі тільки й дивили ся на неї, та на її паню. Але її обличчя було дуже сумне.

„Чого-ж вона?“ думала перлина, „вона-ж бачит як нею всі любуют, як припадают всі біля її пані — чого-ж вона?“

„Слухай!“ почула вона знову.

До самого їх вікна підійшла гарна дівчина, сперла ся на варцябу і задивила ся на місячну ніч; погляд у неї був дуже сумний, вона тяжко зітхала.

„Здаєт ся про мене мова“, сказала вона здриг-нувшись.

Справді в хату ввійшли двоє панів, між ними

йшла шпарка розмова, за зеленими цвітами вони і не спостерегли самотної дівчини біля вікна.

„Так, ти справді дуже кохаєш її?“ спитав стар-ший, „вона такі гарненька“.

„Хоч би була й горбата, мусів би кохати, така перлина хоч кого украсит!“ з резоном відказав молод-дий, дуже гарний панич і пішли далі.

„О! о!“ простогнала хапаючись за серце, бідна дівчина, „проклята перлино! на мое нещастє, на мое лихо знайшла я тебе! краще мені було в моїй бідній хатинці, де кождий кохав мене, саму мене, ніж в цих розкішних покоях, де все робит ся тільки за для тебе“. Вона зірвала з себе перлину, і гарячі слези полили ся з чорних очей.

„Боже мій, Боже!“ верни мені мою бідну хатину, верни мені мое щастє!....

„Хочеш такої долі?“ спитала водина цариця.

„Ні, мамо, ні!“ перлина тремтіла, наче в про-пасниці... „бідні, бідні мої сестри!“

„Тепер сама бачиш!“

„Мамуню, невже-ж я ніколи не можу принести щастя людям, невже-ж ніщо їм не може щастя дати?“

„Ні, єсть одно“, відказала цариця, „але для сего ти мусіла-б стратити всю свою красу, ти стала-б не собою“.

Перлина замислилась: „що-ж воно таке? щоб зробити других щасливими я мусу стратити всю свою принаду, зробитись не собою“.

(Дальше буде.)

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

Ш. К А В А.

Приступаємо тепер до розирави над психоло-гичними живностями, не будемо однак описувати ані рос-кішного життя богача, котрого жолудок часто так по-исований, що й найдобріший лакіток не може стра-вити, ані не будемо описувати життя бідака, котрого жолудок мусит стравити все, що му ся попаде, щоби лише з голоду не загинути. Хочемо поговорити о жив-ностях людей середньої верстви, де чоловік-робітник, мусит тяжко й щиро працювати, щоби жінку й діти погодувати, а жінка порядна газдиня, мусит ста-рати ся, щоби чоловік і діти набирали сил, кріпили ся, а не підупадали на здоров'я. — Розбираючи живности лучшего роду будемо строго тримати ся практичного домашнього життя і обговорювати лише живности по-трібні чоловікові що дня.

Звичайно пють люди середньої класи рано на перше сніданє каву і закусуют пшеничною булкою.

Щож тому за причина, що звичайно на сніданє пють каву, а не снідают чого иншого? Чи кава живність? Чи може кава напйток, котрим можно спрагу (жажду) утолити? Чи може кавою огріває ся чоловік? Може кава присмач, може вона лік, а може навіть трійло?

Дивно, що учені на ці питання єще нічого до-кладного не відповіли. Розбирали они каву хемічно, то значит вони розсліджували, з яких матерій кава

складає ся. При сім розслідуванню знайдено в каві особлившу матерію, так званий кафеїн. Той кафеїн має надзвичайно багато азоту, з котрого у великій мірі складає ся наше тіло. Азот є необхідна складова часть чоловічого тіла, его заживаємо ми в кожній страві, а чим більше в якій страві азоту, тим поживніша она, тим більша єї вартість поживна.

Дивним способом знайдено при таких самих розслідуванню і в чаю (гербаті) ту саму матерію так званий теїн. Той теїн складає ся з тих самих матерії, що й кафеїн. В найновішій часі найшли подорожуючі природоспити в западній Африці в колянових оріхах ту саму матерію, так званий теїн або кафеїн. Тамонні жителі споживають ті оріхи дуже радо. Так то, ми Європейці, любимо пити каву і чай, жителі Азії, особливо Араби, прагнуть кави, жителі Африки знов уганяють за коляновими оріхами. Видимо одже, що мільони й мільони людей уже з природи жадні сих живностей, котрі мають содержат в собі спілну матерію: азот. Се найліпший доказ, що кава нам пожиточна.

Що же за пожиточність з кави?

Наука в найновіших часах уважає каву по части за лік.

За присмак уважає ся кава о стілько, о скілько она жолудок, так як і другі присмачки і закришки, дражнить.

Роздражнений жолудок видає з себе сок подібний до слини, а той сок мішає ся із спожитими стравами, через що ми їх легше і скорше страви́мо. Чим більше жолудок видає з себе соку того, тим скорше і легше травит він спожиті живности; без слини в роті а без того соку в жолудку не моглибсьмо нічого стравити. Тому то богач, наївши ся добре, не зараз по обіді чарочку кави, аби улегшити своєму жолудкови стравлене. — Чарочка кави роздражнює внутро жолудка і спонукує жолудок до нового діла. Через ніч слабіє наш жолудок, особливо коли на вечерю їмо тяжко стравні живности, через що знов наш сон тяжкий, неспокійний; ми більше снімо, як спимо. Чоловік встає тогди зовсім вялий, невиспаний, смутний, ему все не в лад, не в смак, до роботи не має охоти, ему тяжко взяти ся хоть би й за найлегшу працю. Чарочка-ж кави надає ему свіжости, веселости, охоти й відваги до тяжкої щоденної роботи. В самих ділі чуємо по каві більший апетит як перед кавою. — Тільки о каві яко присмак.

Приписують однакж каві і лічебну силу, бо она виливає на наші душевні сили, на наші нерви.

Відомо, що кава хоронит в ночі від оспалости. Напивши ся міцної кави можна й цілу ніч провести безсонно. Люде, що трудят ся душевною працею, відчують в собі нову свіжість, нову силу до дальшої думки, коли нап'ють ся чарочку кави, если підчас довшого роздумованя умучат ся, ослабнуть, увянуть.

Кава оживляє також і забаву. Видимо нераз, що гості перед кавою якби струджені, маломовні. Однак

ледво вип'ють по пів чарочки кави, оживає товариство, ба розбалакають ся нераз так, що один другого до слова не допускає. Річ певна, що то skutком кави; она то порушила язики, роз'яснила очі, оживила руки, ціле тіло і загріла душу. Хотай наша душа ночію спочиває, прото чує ся она рано все таки більше оспалою, як живою; тому то треба єї якимось способом до нового діла збудити.

Мошот, дуже знаменитий природовід, приписує так велике роспросторонене споживаня кави потребі живішого руху, котрого теперішнє жите о много більше вимагає, як давними часами.

(Дальше буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Житє св. Івана Золотоустого“, так називає ся 113. книжочка видана тов. «Просвіта» у Львові, написана О. К. Селецьким а оздоблена хорощим образом св. Хризостома. Ціна книжочки мамо обему 2 аркушів тільки 7 кр.

Купуйте, читайте!

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШПИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“.

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів).
(на поchtову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманах „Союза“.

що на 12 печатаних аркушах великої 8-ї хістит в собі значне число поезій і повістей продає за третину пераїсної ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини»

СТАТУТИ затверджені в. д. к. правительством товариства

„Власна Поміч“.

(каси позичкової і шпихлярської) продає по 30 кр. (за 5 прикріпків разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини»

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що Другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА
плата в Чернівцях
вносить:
на цілий рік 3 зол. — кр.
„ пів року 1 „ 50 „
„ третину 1 „ — „

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського і
з трафіції Рехенберга.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковина» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровица, ч. 4.), куда
всі донеси адресувати на-
дежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Єдиний лїк.

Друга половина сего столїтя відзначуєть національним рухом, національною борбою. Особливо у славянських племен прибрали сей рух, ся борба величезні розміри. Деко-трим із них пощастилось вийти побідносно із сеї борби о своє національне жите. Так доборолись в сій передпослїдній десятці лїт славянські народи, як Чехи, Словенці, Болга-ре, а й недавно передтим Серби більше-менше своєї мети, самостійного повного житя націо-нального. Поляки австрійські тішут ся вже від да-вна як найширшою національною свободою; хоть правда закордонські їх братя ще далекі від того. Так можна одже вже нині записати факт, що крім одної часті Поляків (в Росії і Німеччині) та Словаків в Угорщині всі прочі Славяне (о Неславянах ні що й згаду-вати) доборолись до приналежного їм в світі становища національного. Найгірше ж стоїть в національнім взглядї, — бо найдалше ще від цілі: т. е від національного рівно-управнення, — ніхто инший із Славян, як ми, Русини, по Москалях найчисленніший нарід славянський. Не будемо розбирати причин лихого стану національного Русинів закор-донських, вони занадто добре знані, та й наші виводи не змінят указів самовільних. Хочемо приглянутись національній недоли австрій-ських, особливож буковинських Русинів, по-спитати за її причинами, сказати, кільки в тім нашої власної а скільки иншої вини, й пошукати средств на поправу сего невідро-дного стану.

Національний рух прочих народів, осо-бливож рік 1848. з его подїями збудив і Ру-синів австрійських (іменно галицких) до но-вого житя народного. Свідомі справи Русини тогданні орекли самостійність руского народу,

а надто его відрубність від народу польского і великоруского (московского). Сим ореченем узасадненим незбитими й доси, а ясними як сонце доказами, витичили Русини собі мету: самостійне жите національне ру-ского народу. Австрійський ряд признав Русинам їх відрубне рівноуправнене націо-нальне. Мимо того довго заходились, ба ще й нині заходять ся неодні коло того, щоби нас злити в одну цілість національну з собою. Особливо Росія не жалувала й не жалує ні гроша ні ріжних преріжних способів, щоби переробити нас на Москалів. Єї джепро-рокам і рублям удало ся з'єднати собі галицких десператів, котрих звело з путя то, що запе-речувано і толочено національні права Руси-нів, крім того стали служити Росії ще й зрад-ники руского народу, котрим припала до серця російська копійка. Так виробила ся в Гали-чині між Русинами партія московська, що вже 1866. року виписала в своїм «Слові»: «Ми а Москалі то один народ, наша а московска мова то один язык». Се національне віро-ісповідане ширшало й принималось в головах недозрілої молодіжи і здесперованих старих. Так виросла в Галичині московска партія, а місіонери галицкі занесли єї відси між угор-ських і буковинських Русинів, а велід за нею посинались рублі і обединительні книги на нещасте руского народа, а на велику утіху численних ворогів наших. Заходи сеї партії впровадили наших австрійських сусідів і пра-вительство в блуд, а многим з них пересвід-ченим о тім, що загал руского народу не пере-няв ся мріями московскими, дав позірний повід до спинювання нашого національного розвою, голосячи напроти нашого національного рі-вноуправнення завсїгди одно і то само, що ми непатріотичні, що ми Москалі. Політичне упослїджене, яке йшло в слїд за сим підозрі-ванем Русинів витворювало ще більше деспе-

ратів й помогало збільшати число тих, що бачили в Росії спасене з нашого національного лиха; бо коли котрий і не вірив в братню сердечність Росії, котра винародовляє Українців, то говорив із завзятості, що воліє Русин стати ся Русским (Москалем) як Поляком, Румуном або Мадяроном. Се йшло так далі аж дійшло до процесу Ольги Грабар і товаришів о головну зраду. Сей процес кинув виправді на загал Русинів цілком неоправдане підозріне; (бо зрадників народа до него причисляти годі); всеж приніс для народу руского о стільки користи, що отворив очі загалови, й власне від того часу починає ся сполучене всіх народних сил до праці для народа й оборони его національних прав; і дає яснійшу ціль тому, що вже працею єдиниць до того часу зділяно на поли просвіти.

Вже з 1870. р. себ то з заснованем «Просвіти», першого щиро-руского товариства в Галичині, починає руска справа в Галичині звертатись на природну дорогу. Чим більше се товариство розвиваєсь, тим більше відновляєсь колишня національна програма Русинів з 1848. року, тим більше стає число тих Русинів, що бажають для руского народу самостійного життя національного опертого на рівноуправненню народів. З побільшенем національної самосвідомости Русинів ширшає між ними й та правда, що нам не спускатись на поміч хоть би й брата, котрий в прочім лиш собі рад, а добувати свого права своїми власними силами. Се переконане обвиняючи чим раз ширші круги споводувало галицьких Русинів до завязування дальших товариств просвітних, політичних і економічних, до заложення газет «Діло», «Батьківщина» і др. З кожним роком зростають так морально як і матеріально рускі народні заведення й спомогають осущенню рівноуправнення самостійного народа руского власними его силами. Навіть у нас на Буковині, помимо вельми неприязних Русинам стосунків зі всіх сторін, здобулись Русини на то, що рускі товариства позбулись впливів московської партії. — Станули на єдино правдивім, природнім народнім ґрунті, й сміло та зі всіх сил борють ся против численних й ще впливових ворогів рускої народности, несучи світло правди і науки під темну стріху не тільки простолюдины але й збаламучених членів рускої інтелігенції.

Чим більше йде в гору національна партія руска, тим більше упадає й розпадаєсь партія московська, котра озираєсь тільки ще на загарбанім в попередних часах національним добрі рускім, особливож на „поддержках“ росій-

ских, но ще більше держит останки московської партії в купі й відроджує єї молодими членами неперевередена рівноправність руского народу. Річ певна, що колиб Русинам признано, що їм ся після права належит, то мимо рублів не мала би партія московська вже ніякого впливу на руский загал, котрого просвіта чим раз то змагаєсь. Се видимо по народах, як Уграх і Поляках, до повстань дуже дуже склонних, які вони тепер для Австрії щирі, коли їм тут добре; оджеж тим більше можна се віднести до терпеливого й тихого вже з природи народа руского, що мимо своєї незavidної долі був усе вірним членом держави. Колиб одже не тамовано й не гамовано основними законами заporученого національного розвою Русинів всякими навіть насильними способами, то не тільки голови московської партії, як се вже й сталося, а навіть півголовки єї давно вже були би забрались, куди їх серце або рублі тягнуть.

Та ба! у нас діє ся як раз противне, всі і найщиріші не тільки народні а й чисто державні змагання Русинів стрічають у покликаної сторони перешкоди або що найменше байдужність. Вибору послів руских без винятку відданих державі годі нами переперти.

В урядах упосліджений руский язык до крайности. Всякі змагання Русинів до запровадження пожаданого ладу в рускій мові, особливож ясне відособнене рускої мови від московської не находит ніякого поперти з покликаної до того сторони; противно московско-руска мішанина языкова і такаж правопись нанує ще й нині в наших, особливож бук. школах. Учителями єєї мови є ще й нині люде, що признають ся словом і ділом до московської партії, і тому або не робят зовсім нічо й виховують неуків, або займають ся ширенем московских ідей. Чиж дивно прото, що н. пр. в черновецких середних школах виховують ся члени такої черновецької та віденьської «Букавіни», котрої члени покидають руску мову й уживають московської бесіди, на що навіть ні «Слово», ні «Червоная Русь», ні «Наука» і т. п. московські органи доси не відважили ся. Таж рускому народови заporучене основним законом право плекання своєї народности, а мимо того горстка одчайдухів поставлена до плекання рускої мови спиняє під оком влади розвій нашої мови і виховує нам з наших таки дітей національних ворогів. Се все знана й явна у нас річ, а прото не звернула на се дотична власть ніякої уваги. Чиж дивно, що сей недогляд додає їм ще більшої відваги? Чиж дивно, що виплекані сими учителями люди ідуть і несуть московські науки

в народ? Чиж дивно, що сего одного року маємо на Буковині аж три слідства о московській агітації? Щож по слідствах, через котрі, як се знаємо, терпят декотрі навіть цілком невинні люди, коли не убає лихо в самім зародку. Сі даремні пошукування мають надто ще й ту лиху сторону, що приводят і загал Русинів в незаслужене підозріне, що знов огорчає й щирих Русинів, витворює десператів, що бачат в таких мірах умисне переслідуване Русинів, через що не один з тих десператів попадає в сіти московської партії, віруючої в спасене з опівночі.

Із сего всего виходит одно розумне заключене: Коли йде річ о скріплене австрійської держави, коли основні закони її мають вагу, коли ряд бажає щиро рівноуправненя всіх народів, одже й Русинів, коли Русини мають остати вірними і щирими горожанами австрійськими, що до тепер мимо неустанних противностей, ба навіть проти упослідження свого доказали словом і ділом, коли дальше має бути кінець внутрішній московській агітації; то доконче;

аби австрійський ряд зрозумів руску справу, аби пізнав щиро загальну правду, що Русини, коли дасть ся їм, що ся їм належит після права Божого і цісарского, й не думают шукати собі иншої вітчизни поза границями Австрії;

дальше конче аби ряд австрійський відносив ся до Русинів з рівним як і для других чувством справедливости і доброї волі;

в кінци аби ряд спомогав Русинів в їх змаганнях самостійности національної проти московських і других обединителів; одже аби спомогав дотичні літературні змагання наші, передовсім же, щоби викоренив з підвладних ему сфер московських агентів; одже аби показав на ділі, що не жадає від Русинів нічого більше як австрійского патріотизму, головнож що не допустить їх винародовлення.

Се після нашої думки єдиний лік на московську хоробу між Русинами. Радимо австрійському рядови ужити его загоді. Не ужие він его, як се доси бувало, то най же потім не винусе руский загал. Ми-ж і на далі власною національною працею й безперестанним накликуванем правительства до оборони запоручених наших прав національних будем лічити московську хоробу й віримо, що спасемо нашу народність, чим чинимо й немалу услугу австрійській державі. Найже-ж австрійський ряд розбере й пізнасть сей єдиний лік в інтересі вітчизни, най не відкине, а най ужие его скоро і докладно, а за нехибний благо-

творний skutok благословити мут его всі щирі Русини і правдиві австрійські горожане.

„Подпольная работа Русских“ на Буковині.

В 205-тім числі виходячої в Чернівцях німецької газети „Bukowinaer Nachrichten“ появиля ся знаменито оброблена стаття під заголовком „Russische Wühlereien in der Bukowina“ котру, задля її важности для Русинів особливо в теперішню пору поміщаємо більше менше в дословнім перекладі. Стаття ся звучит:

«Коли в наслідок ліберальних здобутків новітніх часів всі народи австрійської держави покликано до спільної праці для добра спільної вітчизни, а законами основними запоручено всім народностям вже зі взгляду на інтерес загальний, можливість розвивати ся культурно на власнім національнім ґрунті, взяла ся і свідома своїх обовязків і вірна своему народови інтелігенція руска з похвали гідним пожертвоуванєм до труду коло духового і матеріяльного піддвиження руского народу, котрий з причини тяжких ударів судьби межи другими народами культурно о много лишив ся на заді; і певно була би до тепер осягнула в тім напямі далеко користнійші результати, колиб панросийська політика півночі при знаних своїх заходах коло уярмлення і русифікації всіх Славян через добре обдумані агітації не була нарід руский спинила в его духовім розвою.

Відомо є, що в краях підчинених російській державі а заселених одноцілно народом руским, як на Україні, Поділю, Волині а в части і в Бесарабії, виперли панрусси — для змосковицения руского народу — руску мову цілком з уряду, церкви і школи, але і поза границями російської держави, а особливо в Галичині і на Буковині провадят вони від довгих літ свою русифікаційну роботу панросийської політики дуже енерґично через добре платних агентів.

Як громом з ясного неба вдарило на Русинів, коли заложений в 1860. році у Львові, а заступающий в перших роках правдиво національні інтереси Русинів, орган «Слово» по битві під Садовом в році 1866. заявив прилюдно, і без обиняків що вже Русинам пора переступити Рубікон і заявити, явно цілому світови, що становлят вони з Москалями оден нарід від Карпат аж до Камчатки, і що їх, Русинів лучит і удержує з Москалями одна духова звязь, спільна московська мова і література. На жаль сказати, знайшла отся на агітацію в користь Росії обчислена стаття змосковицею вже тоді львівської газети много прихильників межи тою рускою інтелігенцією, котра сприяла собі уже тяжку польську геґемонію в Галичині і готова була радше зречи ся своєї народної рускої індивідуальности, як дати ся спольщити.

Однак більша часть право мислячої рускої інтелігенції, зложеної з урядників, професорів і священників не годила ся очевидно на сю очайдунину гадку

позисканої тепер для панросійської політики газети «Слово». Широ-руска інтелігенція не відвернула ся і тепер від своєї народности, а рішила противно закладанем товариств, видаванем часописей і книжок для народу, просвічати і даліше нарід руский на питомій народній основі, позаяк на підставі культурно-історичних, етнографічних і фізіологічних доводів славянських учених, як славних філологів і істориків Максимовича, Мікросіча, Потебні, Житецького, Пипіна, Костомарова і Шафарика стало ясно, що Русини становлять самостійний славянський нарід, відрубний від Москалів, Поляків, Чехів, Сербів, Словенців і Болгарів, і що Русини в своїм власнім інтересі не сміють зрікатись своєї народної індивідуальности ані в користь Москалів, ані другого якого славянського народу.

Правда ся припала очевидно до впадобу рускому народови, і цілий руский нарід в Галичині і на Буковині зістав вірним своїм народним ідеалам.

На лихо буковинським Русинам зайшло кілька «учених», ідеями панруссизмом перенятих філологів з Галичини на Буковину, де їх поставлено учителями в середніх школах, і они то почали тут наперед в руских товариствах ділати в панросійській дусі, видаючи наразі за для незнання московської мови народні календарі і книжки для шкіл народних в руско-московській «язичію».

При всіх розмовах і диспустах були сі учені панове на те, що нема ніякої рускої, лиш московська мова і ніякого руского, лиш московський нарід. При збільшенім природнім розвою і скріпленю духа чисто руского в руских товариствах не могли сі панове вже в році 1883. утриматись в руских товариствах, противно мусіли з сих товариств або самі добровільно виступати, або вичеркнено їх просто із списів товариств. В сей спосіб очищено від року 1883. всі тутешні рускі товариства з тих учених панруссів. Стались вони в Чернівцях цілком ізольовані, і здавало ся, що панруссам на Буковині вибила уже послідня година. Черновецькі панрусси не опустили однак рук; витиснені з руских товариств — в котрих яко політичним противникам руского народу нема такі на ділі для них місця — пробували заложити в Чернівцях панрусске касино, илин сей розбив ся однак задля браку відповідного числа членів, і в тім клопоті старались сі панове позискати бодай руску учачу ся молодіж для своїх цілей. В самій річці знайшло ся межі молодіжов кількох малоконтентів, для сих вистарано ся о підпору з панславистичного благотворительного комітету в Петербурзі і в сей спосіб заложено академічне товариство «Буковина», до котрого повисші аранжери приступили нібито в характері членів вспомагаючих.

Се товариство, котре, як доносили львівські газети, получило недавно від спімненого благотворительного комітету через тутешний російський конзулт значнійшу підмогу, впливає на тутешню молодіж гімназіальну дуже погубно, і не дивно, що більша часть

укінчених гімназіястів належат до того агітаторського товариства, бо вже в школі виховано їх в дусі російській, а крім того видят вони, що їх колишні професори є спомагаючими членами того товариства, і що ті самі професори бувають на всіх кнайпах і забавах сего товариства.

Для ліпшого поясненія духа, який панує межі академічнов молодіжов товариства «Буковина» належит спімнути, що підчас головної кнайпи сего товариства в минулиім році, на котрім явило ся также кілька професорів, оден правник, член того товариства держав промову величаючу піпичного велита, і що промову ту так цікаво-патріотичну закінчив хор, складаючий ся в части і з учеників гімназіяльних, грімком «Ми-гая літа». Сяж сама академічна молодіж, одушевлена симпатіями для панруссизму, устроїла минулого року вандрівку по Буковині, загощила до неодної товариствами «Руска Бесіда» і «Народний Дім» в цілі народної просвіти основаної сільської читальні і підбурювала против книжок видаваних національними товариствами в національній дусі.

Тому не треба дивувати ся, если декотрі селяне місто видаваного тут руского календаря, сироваджують собі через видавану в Відні Григорієм Кунчанком панрусску газету «Русску Правду» календарі московські з Петербурга і Москви.

Підчас тогідної вандрівки згаданого академічного товариства дано в Вашківцях над Черемоном декламаторський вечерок, на котрім явилась также особистість дуже близька пісарско-російському конзулатови. При таких стані річей можна не без підстави побоювати ся, що з часом ціла молодша генерація на Буковині через школу на очевидну шкоду руского народу змосковщит ся. Таке виховане рускої молодіжи мусит конечно і відвернути від єї призначенія, і в тім взгляді дадут ся вже навести факти з недавньої минувшости. Так шість до десяти рік тому переселило ся много молодих Русинів з Буковини, колишних студентів тутешнього університету як: Продан, Тимчук, Війчук, Грегорович, Жалковский старший і молодший, Фольварків, Березовский, Пушковский і Підлуский, побравши на тутешнім університеті російські державні стіпендії через тутешнього російського конзула, до Росії і стали російськими підданими. Інші легкодухи дали, як того доводить черновецька хроніка кримінальна, повід до судових доходжень.

Як здає ся дійшли сі незвичайні події межі учачов ся молодіжов мабуть в дорозі урядовій до відомости міністерства просвіти, бо надійшов в посліднім часі з того міністерства до дирекції тутешньої гімназії наказ, донести на підставі переведеного слідства, чи і котрі професори є членами руссофильского академічного товариства «Буковина» і чи молодіж гімназіальна з сим товариством стаєє ся.

Як кажут мав директор гімназії перед переведенем доходжень сей наказ міністеріальний перечитати професорам на конференції. Лиш одно дивує нас, що

при многих доходженнях, котрі директор гімназії переводив з поодинокими учениками, передовсім запитувано учеників, чи вони ходять до народних і як відомо в дусі австрійсько-патріотичним ділаючих руских товариств в Чернівцях, і чи брали вони з бібліотек сих товариств книжки писані фонетикою (?!) до читання.

Здаєть ся одже, що пан директор не зрозумів повисшого наказу міністеріяльного а понав, в лапку стоячих в службі при гімназії професорів, знаних панруссів, — коли він заряджене слідство звернув як раз против тугейших, зненавиджених панруссами, а в австрійськїм дусі ділаючих руских товариств.

На кожний спосіб перший крок до викоринення деморалізуючого панруссизму межи русков молодіжев вже зроблено, і тому желяем в інтересі нашої спільної вітчизни тому слідству як найліпшого успіху.—

Ми омїнали в засаді завше все, щоби могло потягнути за собов підозрінане якої небудь партії, хотьби вона як найбільше противилась нашим засадам, але де добро держави на рівни з найжизненнійшими інтересами цілого народу може бути захитане, уважаємо довше мовчане за ціяк неоправданий грїх публицистичний. Так і тут ми не виповїдаємо жадного підозріння, тільки наводимо факта.

На то внесло «Общество русских Академиковъ Буковина» въ Черновцахъ» слїдуюче спростоване :

„Світла Редакціо!“

На підставі §. 19. уставу прасової, просимо Вас о спростоване піднесених против нашого товариства в 205-тїм числі Вашого достойного письма закидів, зарівно неузасаднених, як не менше ображаючих наше лояльне чувство :

1) Цїлком неправда, що наше товариство звертало ся коли небудь о підмогу до панславїстичного комітету благотворительного в Петербурзі, і що (безпосередно або посередно) єї отримало. За довід того най послужит наша книга касова і кореспонденційна, котрі кожної хвилі можут бути провірені через покликані до того власти. Заразом примічаємо до сеї точки, що слиби наша противна партія булаб мала хоть яку найменшу дійстну підставу до опровергненої нами клевети в своїх руках, вже давно булаби она звернулася о інтервенцію до ц. к. прокураторії державної.

2) Цїлком неправда, що ученики середних шкіл коли небудь відвиджували наше товариство, або що вони брали участь в наших зборах.

3) Цїлком неправда, будьтоби наше товариство, або поодинокі єго члени стояли в яких зносинах з тугейшим роспійским конзулятом. Коли засновувалисьмо наше товариство, повідомилисьмо вправді в купі з другими повагами нашого міста, також і пана конзуля о отвореню сегож нашого товариства і просилисьмо заразом в конвенціональний спосіб о єго прихильність, но він не приступив до нашого товариства ані в характері члена, ані не давав нам ніякої матеріальної підмоги.

4) Цїлком неправда, будьтоби який член нашого товариства тримав підчас головної кнайпи в минувиім році бесїду величаючу північного велита і за се збирал оплески. Кождий, хто був на сій кнайпі (а именно также Єго Магіфіценція пан ректор) може в разі потреби ствердити присягов, що бесїди такої, або хоть в приближеню такого змісту ніхто не тримав. Противно загально тогди говорено, що спімненна кнайпа належала до найбільше лояльних і патріотичних в загально австрійськїм дусі.

5) Що же в кінці дотичит справи, що більше тугейших студентів університету як : Продав, Тимчук, Війчук, Грегорович, Жалковский старший і молодший, Фольварков, Березовский, Шушковский і Подлуский переселились до Росії, то мусимо заявити, що панове ті не були членами нашого товариства, лиш членами руского товариства академічного «Союз».

Чернівці, дня 18. мая 1889.

Від «русского академического общества «Буковина» : Георгій Николаевич Драчинский, правник, голова. За секретаря : Антоній Петрович Клім, студент філософії.»

На се спростоване появилась знову в часописи „Bukowinaer Nachrichten“ в числі 210-тїм з дня 22. мая 1889. передна статія, котру позаяк в ній містит ся відповідь на повисше спростоване і заразом доповнене першої статії з числа 205-го, подаємо также в дословнїм переводі. Ся статія звучит :

»В послїднїм нашїм числі подалисьмо до відомости наших читателїв дійшовшу до нас в формі спростованя допись тугейшого «русского академического товариства Буковина», бо раз чулисьмо ся до того обовизані на підставі §. 19. уставу прасової, а не менше тому, що і ми самі булибсьмо з того були дуже раді, колиб вспімненому товариству було удало ся по причині повисшого артикулу нас і публичність, чого дійстно дуже треба, успокоїти виявленем своїх тенденцій і своєї діяльности.

На жаль мусимо однак заявити, що ми помимо того спростованя стоїмо і нині як раз на тїм самім становищу, на котрїм стоялисьмо дня 16. мая 1889. і що ми все те, що в статії того дня написаній подалисьмо, в цілій уснові мусимо удержати в силі, позаяк все нами сказане основуєсь на інформації мужїв довірїя, котрі своїм знанем річи, і своїм безсторонним поглядом а неменше также своїм правдиво австрійским духом, дають нам заворуку єго правдивости.

І щож властиво відперто в «спростованю?»

Панове, що подають спростоване, покликуют ся на свою книгу касову і кореспонденційну на довід того, будьто їх товариство не зверталоь ніколи до панславїстичного комітету в Петербурзі о підмогу, і що вони єї (безпосередно чи посередно) на ділі не дістали — Ну, книга товариства може і є цілком в порядку, але чи тим можна заперечити і то, що не дійшов до товариства дар 100 р., як про се голо-

сили всі тутешні газети як „Bukowinaer Nachrichten“, „Gazeta Polska“, і «Буковина» і т. д., не менше львівські газети „Kurjer Lwowski“ і «Діло», а навіть львівська прусська газета «Червона Русь» і виходив в Петербурзі орган тогож такі прусського комітету благотворительного «Славянськія Извѣстія», що передав его товариству російський конзуль?

Дальше ми не казалисьмо, що ученики середніх шкіл відвідують товариство і его збори, але то останєсь правдою, що се мусит на молодіж гімназіяльну погубно впливати, коли їх виховують професори, котрі не тільки належат до товариства сего в характері членів вспомагаючих, але і беруть живу участь в его головних кнайпах і забавах.

Не маємо також нічо против того, що товариство «Буковина», як само каже, старало ся о прихильність російського конзуля в Чернівцях і туу прихильність як доведено, позискало, та се їх власне твердженє збиває заразом наведене в спростованю заявленє, будьтоби академічне товариство «Буковина» не стояло в ніяких зносинах з тутешнім цісарско-російським консулятом. Нашого-ж твердженя в повисшій передній статії, що на вечерку декламаторським устроєнім академічним товариством «Буковина» в Вашківцях була також особа дуже близька цісарско-російському консулятові, навіть не заперечено, мусит одже воно уважатись правдивим, а сей факт єсть наглядним доказом близьких зносин академічного товариства «Буковина» з тутешнім цісарско-російським консулятом.

Если в спростованю каже ся, що устроєна минувшого року головна кнайпа товариства після загального погляду була однов з найбільше лояльних і патріотичних в душі загально австрійським, то позістане то завше лиш самим поглядом, бо на жаль є в теперішній час власне на сій точці так багато дивних поглядів на се, що має уважатись лояльним і патріотичним, є в Австрії партії, котрі сей титул приващують собі помимо того, що для них все ведуче до скріплення австрійської держави, видає ся лихом, і вони воліли би нині ніж завтра узріти, що вона розпадає ся.

Що в кінці дотичит твердженя наведеного в 5-тій точці спростованя, що переселенці ся до Росії студенти не були членами академічного товариства «Буковина» але членами академічного товариства «Союз», то факт сей не доводить нічого проти нас, позаяк ті пруссизмом заражені переселенці ще тогди свого народу відрекли ся і свою вітчизну опустили, коли ще у всіх тутешніх руских товариствах замасковано т. є. залицяючись ще до Русинів — вели верх прусси, і тому ще не мали тогди причини, вводити в жите прусського товариства для підбурюваня проти Русинів, що остались вірними своему народови.

В решті і офіційний на присланий нам допис уміщений титул того товариства «Общество русскихъ академиковъ Буковина въ Черновцахъ» писаний московскъ а не русков мовов, котрий по руски мусів би звучати: «Товариство руских академиків Буковина в

Чернівцях» єсть для нас доводом, що товариство се послугує ся навіть офіційально московскъ мовов, що одже товариство се не є руским, а московським і лише, щоби очі замилити видає себе людям необізнаним з обставинами за товариство руске.

Мимо того всего маємо, яко правдиві приятелі молодіжи, надію, що академічне товариство «Буковина» а навіть і теперішні его члени з часом нарозумлять ся, покинут прусські ідеї неможливі до сповнення, а стануть ся вірними синами руского народу і гідними горжанами спільної нашої вітчизни.»

До повисшої відповіди часописи „Bukowinaer Nachrichten“ на спростованє «общества Буковини» мали-б ми ще дещо додати. По першім, що спростованє «общ. Буковина» оперте лише на простих запереченях, а на ніяких фактах. По другім маємо докази на то, що ученики середніх шкіл такі ходили до комнат товариства «Буковина». Незручно покликуєсь спростованє на Є. М. Ректора Константина Поповича, коли зважимо, що Є. М. п. Ректор, як відомо, не володіє навіть рускою мовою, не то вже «русскимъ языкомъ», котрим послугував ся бесідник на помянутім вечерку; через що одже Є. М. п. Ректор не міг арозуміти загального змісту, не то вже подробиць згаданої бесіди. — Дальше твердженє сего спростованя, що «спізнєна кнайпа належала до найбільше лояльних і патріотичних в загально австрійським душі», оперте хіба на гадлі одномишленників бесідника; бо учасники «кнайпи» незакажені пруссизмом витолкували собі зовсім докладно властиве значінє помянутої промови. — Найважнійше-ж для нас Русинів то, що «общ. Буковини» не віддерло найбільшого і найтяжшого закладу зробленого їй першою статією „Bukowinaer Nachrichten“, именно закладу, що «общество Буковина» віддурало ся свого рідного народу й що служит московській ідеї, котра то ідея не признає Русинів за осібний нарід, а наймити тої ідеї старають ся убити жите руского народу. Сеж зрада власного народу, проти котрої кождому Русинови боротись належит зі всею силою і завзятістю.

Подавши сі для рускої справи переважні голоси німецької праси, на котрі вчорні годимо ся, осталєсь нам ще дещо сказати. Передовсім записуємо радо признаня гідний факт, що й німецька праса прецінь раб займалась не тільки для Русинів, а й для прочого австрійського загалу важною справою рускою, що єсть навіть обовязком праси, котра все каже, що стоїт на сторожи ліберальних засад.

Дальше протестуємо в імени черновецьких руских товариств народних, як і в імени цілого загалу руского проти підозрівань кинених дирекцією тутешньої гімназії на руский загал тим, що розтягла слідство заряджене проти «общ. Буковини» самовільно проти Черновецьких товариств руских представителів і заступників буковинської Руси.

В кінці відіраємо з обуренєм і презіренєм явний

заклад «общ. Буковини» і такіж приватні поговірки її спомогателів, будь то Русини, противники панрусів, способні послугуватись в своїй чисто національній борбі денунціяціями до прокуратурії, і най се буде раз на завісгди всім і кождому з осібна сказано: що ми Русини брідимо ся всякою денунціяцією й дали доси досить доводів, що все явно боремо ся за нашу чисту справу народну. Чи забігн панрусської або якої будь иншої партії вимірені проти держави, чи ні, се розсуджувати є виключним правом до того настановлених державних властей. Але коли хто загрожує наше національне жите, як се найбільше чинят на кождім кроці панрусси, то маємо право, ба навіть святий обовязок боронити наше загрожене жите національне всіма силами, а на підставі запоручених Русинам прав жадати навіть помочи властей.

Що діють наші братя.

В Галичині тепер тим більше і живійше закипіло жите, що після урядового оголошення маюť відбутися вибори до сойму галицького з початком липня а именно з округів виборчих громад сільських на 2. л. липня с. р., з міст і палат промислових на 4. лат. липня, а з більших посілости на 9. лат. липня. Русини галицькі зложили головний комітет виборчий у Львові, в котрий входять найвиднійші лиця. Сей комітет завізав всіх руских патріотів в Галичині, щоби ся приготували до виборів і аби в тій цілі закладали виборчі комітети повітові, а до переведеня прав виборів комітети місцеві. А щоби селян-виборців о виборах і правах виборців поучити, видало товариство «Просвіта» книжочку «про вибори» а товариство політичне «Народна Рада» книжочку «поучене о виборі соймового посла з сільських громад».

На завізване головного комітету виборчого у Львові позавизували ся вже в многих місцях рускої части Галичини комітети повітові а й місцеві. Так завізав ся вже комітет виборчий в Бережанах, і Калущи, де то однодушно поставили смілого поборника прав Русинів проф. Юліана Романчука на кандидата, в Дрогобичи, де багато кандидатів на послів ся зголосило, в Збарязи, де появили ся два кандидати Русини а именно, дотеперішній посол о. Січинський, котрий немало ся о руску справу заслужив, і дідич Тадей Федорович, котрий зобовязав ся словом чести поступати в соймі солідарно з Русинами, боронити горичо прав руских, промовляти в соймі тільки по руски вступити і до руского клубу: кого з тих двох кандидатів більшість відпре, того головний руский комітет і затвердит. Дальше завізали ся комітети в Богородчанах, Чорткові, Рудках і Косові, в посліднім повіті замишляє кандидувати Др. Т. Окуневський. В Снятинщині кандидують Русини знову о. К. Гаморака, дуже ревного Русина-народолюбця, котрий торік тільки через зраду хрунів та филемонів при виборах доповняючих перенав.

У нас в Буковині відбудут ся вибори нарік, коби

то і у нас так однодушно Русини поступили і так ся рухали як в Галичині; то і ми би могли переперти кандидатів-Русинів. Нехай же і наші буковинські патріоти-Русини загоді берут ся до діла, щоб не спізнити ся, от бук. дідичі вже від тепер заходять ся коло сего переважного діла.

Що нового в світі?

В Австрії наробили у Відни три річі много шуму; перше при виборах до ради міської виийшли радними по більшій части противники жидів, друге змовили ся повізники (фірмани) кінної желізниць і покинули службу, аж доки їм не підвиснено платню і не знижено час дневної праці; найбільше шуму наробили католики (ксьондзи і світські люде), щ'зійшли ся на віче-раду, як би то взяти верх над школами і т. д. З Русинів були там всего три священники унітські, а один з них о. Пюрко мав навіть промову, в котрій сказав, що всі(?) австрійські Русини вірні Римови(!) (то є палови) і Австрії. О. Пюрко забув, що в Австрії є ще й православні Русини. Тож пригадуємо ему, що православні Русини а й многі-премногі Русини-Уніате держат ся й держати ся мут кождий своєї віри, але прото есьмо і будемо такі добрими Русинами й Австрияками; нас не розділять ніякі клерікали. — В Англії побільшують маринарку (себто війська й кораблі морські), з чого може вийти убезпечене мира або й тим більша війна; більшу надію маюť однак на спокій. — У Франції отворено всесвітню виставу повну всіляких див. Наплив гостей безмірний, одже й заробок буде мабуть великий. — В Росії, кажут, готувлять ся все більше до війни. Умер там міністер Толстой великий противник людської волі. — В Румунії є вже наслідник трону, Фердинанд, непит бездітного румунського короля, Німець з роду. Настали тут і нові міністри, що на злучай війни маюť бути прихильні Росії. — В Сербії і Болгарії запанував спокій та мабуть і порядок. — В Німеччині збунтувало ся около сто тисяч робітників в копальнях вугля, щб завдало всім много клопоту. І тут має послїдувати поліпшене долі робітників.

Важна для європейского мира гостина італійського короля Гумберта у німецького цїсаря, щб власне тепер відбуває ся з величезною парадом. При обідї пили оба монархи на взаїм на здорове войска і на довге треванє взаїмної приязни для удержаня мира.

3 ради державної.

Минувшого тиждня закінчила віденська рада державна сесію. Посли (депутати) розїхали ся по домах і зїдуть ся наного аж в осени. За місяць зберут ся послы вибрані з помежи депутатів усіх країв австрійських і угорських на спільну раду, що до видатків на спільні потреби цілого цїсарства нашого, особливож на войскові. Пізнійше напишемо вам, що буде говорено на сій спільній радї, особливо що нового скаже міні-

стер війни і міністер політики заграничної. На тепер подаємо вам в коротці то, про що говорили щирі заступники своїх виборців-селян в раді державній, котра радила над доходами і видатками державними. Із сих промов побачите, як щиро уступають ся правдиві послы німецькі і чеські за бідними людьми, за селянами-мужиками з німецьких та чеських країв, як они скаржили ся на великі податки та на всілякі інші тягарі і кривди своїх виборців-господарів. Тільки про гірку долю наших буковинських хліборобів не було нікому унімнутись, бо ваші депутати-дідичі не пустили й пари з уст, так що цілий світ думати ме, що буковинським мужикам так добре, як у Бога за дверми. Видите, одже, чи добре то, аби мужики вибирали на своїх заступників дідичів, що дбали тільки о користе для них викупи пропинації і всякі другі личні вигоди. Колиж не зазнаєте ніякого полекшення податків і т. п., то подякуйте за то вашим послам, що жили собі у Відні на кошт громадський по паньски, бо брали по 10 левів на день, а й одним словом не унімули ся о ваші кривди, але згодили ся на всі а всі величезні податки, які тільки панове міністри зажадали. Запам'ятайтеж собі все се добре, а тепер послухайте, як боронили другі заступники своїх виборців проти великих податків, дорогої соли і других недостатків. Ось їх промови:

Посол Пош (Німець), виказував що стан хлопський єсть тепер так притиснений, як не був від 70 літ. Сніжки продукційні, котрі витворюють ся, щоби користи збувати продукти селян, не можуть устояти ся з причини фискалізму фінансових властей. В справі соли неустанно подають ся петиції і ухвалюють ся резолюції, але міністерство не багато заходить ся коло неї. Селяне домагають ся дуже також відповідної зміни законів о польованню.

Посол Вольдржіх (Чех) указує, що унадок різництва не єсть появою виключно австрійською, але загально європейською, виступаючою так само в Німеччині, Англії, Росії і т. д. Повід еї той, що що року заходить страх війни а з доходів державних іде за багато на силу збройну а лиш мала часть лишає ся на видатки користні. Земля у нас дуже задовжена а що тоє задовжене взростає. Потрібні конче міри, щоби заховати вільного, самостійного хлопца. Правительство заявляє в тім напрямі найлучшу волю, але не має грошей. Що до дешевої соли для худоби, то як би міністер різництва трохи натискав на міністра скарбу, сей на президента міністрів а той знов на свого товариша в Пешті, то такі би щось дало ся видобути.

Посол Янда (Молодо-Чех) обговорював сумне положене різництва і селянства. Селян тільки тогди знають, коли йде о підвишене податків. Видатність ґрунту і земаї можна би значно піднести; але годі того надіятись від правительства, котре на безхосенні видатки дає міліони, а на користні жалує кожного крейцара. Політика Німеччини, з котрою прецінь стоїмо в сердечній приязни, в останніх роках Австрії

більше пошкодила, ніж якби ми були програли велику війну. Ми мусіли з любви для сего нашого приятеля наші роходи все збільшати, що в 10 роках винесло 800 міліонів. В наслідок установа митових рогачок в Німеччині, через котрі перевозит ся що року 22 міліони метричних сотнарів збіжа і мучних виробів, платимо Німеччині річно 44 міліони одже в 10 роках 440 міліонів. Не треба нас було одже аж побивати під Седаном, щоби заплатити Німеччині величезне відшкодоване воєнне. Хлоп не має у нас рівних прав, не має права безпосередного вибору, хотя нераз більше платит, як его сусід, дідич. Хлоп домагає ся того права, і коли такі до того приїде, аж тогди рада державна у них набере житя.

Посол Кшенек (селянин) указує, що президент міністрів в довгій бесіді р. 1881. обіцяв широку опіку правительства для селянства, однакж обітницї тої не тільки не додержав, але правительство як раз противно родило, аніж обіцало, а доля хлопів чим раз погіршала ся. З вини правительства подорожлі щоденні потреби хлопів, именно кава, бо не мясо, але кава єсть найзагальнішою поживою сільської людности, а без нафти селянин обійти ся не може. Правда, правительство моглоб сказати: коли хлоп не має грошей, нехай не купує сих добрих а дорогих річей. О певне, він міг би їх заступити юшкою і скинками, але до такого щастя доходять і дикі люди в Африці, хоть і не мають міністерства. Президент міністрів покликував ся на кілька предложених законів, котрі малц би піднести селянство, на закон о ґрунтах, ошленю ску зміні податку заробкового і доходного, закон о разі худоби, закон против лихви. Нині по вісьмох роках успіх їх такий, що тягари підвишено а права хлопів ограничено. В Берліні ходила поговірка: більше кави а менше просвіти; наше правительство ще мудрійше, оно каже хлопам: менше кави і менше просвіти. З нас тиснут остатного римського на войско, але для селянства не робит ся нічого, хотя селянство єсть і підставою войсковости, а де селянин дурний, убогий і нужденний, там нема і доброї армії. Стан хлопський єсть головним фактором великого соціального питання. Длятого старають ся вже нині на всіх полях его обмежати: обмежують его наслідство, его право розпоряджувати своєю землею, обмежують его школу. Президент міністрів зазначив перетяжене високо опроцентованими довгами яко одну з головних причин нещасного положення селянства і обіцяв пільги тягарів і опусти належитостей; тих обітниць також не додержав. — Яко хлоп і заступник справ хлопських мушу згадати і о деяких ухвалах католицького віча, відносячих ся до хлопських справ. Ухвалено там именно: 1) «Щоби ограничити вільність ділення хлопських ґрунтів і збивання їх в великі обшари, де то не покаже ся потрібним зі взглядів культури краю». Се велика облуда; коли пани щиро думають, чому лишають великій посілости ту фірточку до погложування хлопських господарств? 2) «Щоби на будучність перетяженю

хлопських посіlostей довгами запобігти законно установленю границею задовження, а існуючі вже довги усунути через справедливу індемнізацію». Се ще більше як облуда, се свідома неправда, бо пани знають добре, що вони не в силі перевести ті ухвали і увільнити хлопський стан від довгів. Таке поступоване єсть чисте обдурюване хлопів, але хлопів розуміють ся на тім.

Посол д-р. Розер поставив внесенє на скликанє ради задля обдумання способів, якби повздержати упадок рілляництва, именно зниженєм податку ґрунтового і домового, подешевленєм соли для худоби і т. п. — Внесенє передано комісії бюджетовій.

Посол Гомнеш (Німець) знов промовляв о потребі піднесеня культури торфовиск в Галичині. Належало б заложити пробні стації і давати калі з калускої бані по цінах виробу. Дальше говорив бесідник о поліпшеннях і домагав ся именно підвищення фонду поліпшень на 1 мільон і задісєня опустошених лісів в Карпатах. Наконєць промовляв за тим, щоби доходу снадкові відняти нотарям а приділити судам повітовим, що було би значною пільгою для людности.

Посол Ріхтер (Німець) указує що для культури краювої навіть в Сербії і Болгарії робит ся далеко більше як у нас. Правительство захоче ся байдужно супротив занесєня зараз на худобу, особливо на границі Галичини. І в справі злучєня ґрунтів не видко признаки з діяльности правительства; противно, видко навіть не одну шкоду з причини, що правительство занадто держит ся непрактичного способу.

Посол Розер (Німець) говорив о унатку господарства сільського. Причиною того упадку суть не тільки американська конкуренція і підвишенє німецьких мит, але винна і своя власна держава. Держава, край, повіт, громада, що року більше жадають від господаря, а шруби податкової уміють в Австрії уживати з такою штукою, як ні в одній иншій державі. При виміреню податку ґрунтового зовсім не уважає ся на господарів, тільки на фискуса. Податок ґрунтовий платит ся не з доходів, тільки з коренного капіталу. До того приходять ще додатки до прямих і непрямих податків, і Австрію можна б справедливо назвати «краєм податків». Ґрунтовий податок в Австрії єсть найвищий в Европі, домово-класовий податок розділений найнесправедливійше. Надзвичайно дають ся в знаки високі стемплі і належитости, особливо при перенесєню маєтків. Вимір справедливости єсть дорогий; надармо заходить ся сільська людність, щоби узискати пільгу в примусі легалізаційнім. Особливо тяжит дорога сіль для худоби; бесідник просит міністра рілляництва яко верховного селянина в державі, щоби постарав ся о дешевшу сіль для худоби. З регуляцією рік у нас стоїт ще дуже лихо. В інтересі господарства сільського єсть, щоби асекурації були інституціями державними; розвій спілок поступає дуже помалу, а се справа дуже важна, особливо зі взгляду на доставу продуцентів для армії. Кредит також єще трудний; виравді гріш потанів, але тільки для промисловців а

не для малих господарів. Дуже много терпит рілляництво від лихварів і через збільшенє фидейкомісів. Належало б дбати, щоби теперішні поля до збування плодів заховати і нові жерела утворити. На теперішню політику тариф залізничних належало б особливо в внутрішнім обороті звернути особливу увагу. Рілляництво терпит від даваної полєкші залізницями для чужого збіжа. Супротив тих всіх хиб і лих держава зробила мало і недостаточно. З причини великих довгів, роздробленя і лицитованя ґрунтів, хлоп мусит вивандрувати. В тій своїй нужді, ріллянча людність справедливо підносить свій голос і домагає ся, щоби задля охорони власною селянства строго ужито потрібних мір; она домагає ся введеня мит охоронних в рівній висоті, як мита ввозові до Німеччини, зміни політики залізничної в внутрішнім обороті і можливо найбільшого зниження податку ґрунтового і домового, зменшеня палежитостей від перенесєня для селянських посіlostей. Найвідповіднійше було б, щоби рада рада фахових мужів над средствами до усунєня недолі рілляників і поробила свої внесеня. Бесідник просит, щоби приймати єго до тичну резолюцію, котра передана була комісії бюджетовій.

Посол ґр. Кавніц (молодо-Чех) згадав о недавнім страйку трамваєв в Відні і закидав правительству, що оно показало мало прозірливости; тільки міністерство оборони краювої було приготовлене, і коли єму призволено закон військовий, наступили дні побіди на Гернальській і Фаворитах, куди вислано полєк під одушевляючим окликом боевим: Наперед з Богом за Райдєса і спілку! Бесідник бажає щоби міністри рілляництва не лучало ся більше в своїм ресорті вигривати такі побіди.

Посол Тірк (Німець) констатує, що камеральні ліси дають дуже малий дохід, і бажає щоби парцелі в тих лісах, придатні до управи, виарендовувані були селянам.

Посол Ангєрєр (Німець) предложив резолюцію, щоби правительство всіми способами спиняло надто велике розмноженє лісної звірини в краях альпійських, котра велику шкоду робит господарям.

Посол Екснер (Німець) домагає ся поліпшеня долі персоналу в дирекції і заряді державних домен. Бесідник годит ся на резолюцію п. Фішєри, домагаючу ся відділів агрономічних.

Посол Гон (Німець) бажає, щоби в альпійських краях привернути роботи в копальнях.

Посол Піркєт (Німець) домагає ся, щоби більше добувати цинку.

Посол Менґєр згадує, що в декотрих закладах ґіриничних робит ся дуже непотрібні і нерозважні видатки.

ДРІБНІ ВІСТІ.

(Се число „Буковини“ спізнило ся) через цікаві статії німецької газети „Bukowinaer Nach-

richten", котрі подаємо на другім місці сего числа обнимаючого 12 сторін.

(**Є. Е. п. Президент краю**), барон Піно отримав російський орден св. Анни І. класу, а черновецький начальник міський п. Кохановський такий же орден ІІ. класу.

(**Іменований**) комісар Ротенбург секретарем правительственным, а ад'юкт Ісеческул начальником суду повітового в Дорні.

(**Буковинська консисторія**) пропонує, як чуємо, на управління православної школи в Чернівцях: 1) випробованого вже румунизатора Литвинюка, 2) уч. той же школи Палієвича, 3) уч. з Радівців Цуркана. Коли-б доконче вибрати з предложених консисторією, то один п. Палієвич ще найменше лихо. Побачимо, що стане ся, та чи й на даліше віддасть ся руску більшість учеників сеї школи на ласку й неласку румунизаторів, іменно ж д. Литвинюка, що забороняє навіть рускі молитви, наказує не мучити (!) дітей наукою рускої мови і т. д.

(**Зливи**) наробили тамтого тижня величезні шкоди в західних краях Австрії.

(**Головна трафіка**) в Чернівцях не держит і не хоче навіть держати руских друків почтових. Чи зволит хв. дирекція почт передати продаж иншій фірмі, що схоче за руский гріш угодити правному желанню Русинів. Звертаємо також увагу Русинів, щоби, коли їм конче заходити до сеї трафіки, показали трафікантові свою волю.

(**Справедливість**). Над обсадженем місця надучителя в Рошопі раджено тої самої днини, коли конкурс скінчив ся. Сей поспіх обясняє дехто тим, що коли-б пішло поволійше, то надучителем міг би стати — Русин. За то місце управителя школи на улиці водній необсажене ще й доси, хоть термін конкурсу вже майже перед роком скінчив ся. Причину сего зволікання бачат декотрі в тім, що через обсажене сего місця мусів би уступитись — Румунизатор.

(**Побільшенє судових урядників**) на Буковині наступит до 3 років ось як: суд черновецький дістане 2 нових секретарів, суд вишинський 2 ад'юктів, а суди в Заставні, Садагурі, Сереті, Радівцях, Устюгморі і Довгополи (вол.) по 1 ад'юктові надто буде 5 нових ад'ютів для авскультантів.

(**„Не йду до церкви“**), сказала дитина одного прав. Русина в Чернівцях: „бо там співають і читають лиш по волоски, а я нічого не розумію“. Справді зайшли ми до краю, коли вже й діти, (за що ручимо), протестують проти румунизації.

(**На кругольні „Народного Дому“**) в Чернівцях, грають вже від двох неділь. Поручаємо сю здорову й дешеву забаву всім прихильникам нашої народної інституції, котрій припадає весь зиск з кругольні.

(**„Союз“**), тов. руских академиків в Чернівцях, дізнало оногди на вечерку «Акад. Читальні» особлившої похвали зі сторони проф. університету Д-ра Гандля за его долийне поведєне. Тішит нас се признанє висказанє нашій молодіжї устами чужого чоловіка тим більше, що за збагачену московськими агентами другу часть дітей нашого народа приходит ся нам чути а навіть читати тяжкі докори, котрі, хоть невинно, кидають лихе світло на загал Русинів і шкодять єму на кождім кроці.

(**Славна Карлівська Читальня**) устроювала недавно тому хороші поминки нашим народним геніям: Шевченкови, Федьковичови і Шашкевичови, кождому з осібна. Карлівські читальники поминали осібним вечерком і бл. п. о. Воевідку, що положив підвалину до

славних порядків в сім селі. Відчити, співати і декляції виконали самі Читальники. От вам громада, які, дай Боже, аби й на каменю родились!

(**Ювілей**) 20-их роковин шкільного закону з дня 2. (14.) Мая 1869. обходила черновецька громада при численній участі учителів, учительок, радних міста й др. гостей. Знамениту промову проф. Д-ра Ціглівера прийнято гучними оплесками.

(**Имн народний**) переложив на руску народну мову директор Львівської рускої гімназії, сов. Ільницький. Міністерство діл внутрішних наказало роспорядженем з дня 13. лют. Цвітня с. р. ч. 1616 співати від тепер лиш сі нові слова, а тим самим забороняє вживати давнього перекладу. Президент міністрів гр. Тафе заявив сов. Ільницькому за сей львівський труд признанє, не менша вдяка належит ся авторови перекладу і зі сторони всіх щирих Русинів.

(**До управління правописи**) польської завізував міністер просвіти Краківську академію наук, котра й вибрала до того одного професора університету і двох писателів. Як видко міністерство турбуєсь навіть само польською ортографією, наколи руска мішанина правописна від десяти років ще й доси остає нерішена.

(**Безличність „Русскої Правди“**), котра в 7. і 8. числі своїм напасте наші товариства і їх членів найидійливішими брїхнями, посунула вже до найвищого степеня, що причеволює наші товариства до енергичного кроку проти сеї брехуни і сеї буковинських побрехачів о чім поговоримо задалі браку місця і пізнього часу в слідуючім числі обширніше.

(**На румунизаторські ціли**) тов. „Scola română“ зложили на завізуване Вашківського панотця Масікевича «русскім» патріоті-священнику Черемошівського деканату в домі о. Кунчанка, брата редактора «Русскої Правди», зверх 20 зол. Сумний се обив не тільки національної але й людської гідности, і все то дієсь очевидно задалі прихильности румунизаторської кліки. О. Масікевич може добивати ся Вашківської парохії иншими способами, як проповідями проти руских читалень та збираннями на румунизаторські товариства. Коли-б поважив ся хто на соборчику в румунських повіті зарядити складку на рускі ціли, не то вже на випародоване румунських дітей, то певно ні доматор, ні хтонебудь инший з присутних не був би допустив до того. В Черемошівській деканаті найшов ся, як кажуть, тільки один, що виступив проти румунизаторських агітацій.

(**О посаду надучителя в Кіцмани**) ведуть борбу многі убігателі з різних повітів. Загал Русинів жадає в інтересі дуже запущеної школи Кіцманської, щоби управителем сеї школи став здібний і енергичний чоловік. Вижидаємо прото з нетерпеливостію допущеного предложєня повітової інспектора шкільного, а взгладно повітової ради шкільної, головномж полагаємо на красу раду шкільну і сеї предсідателя Его Ексцеленцію, що Кіцманська школа дістане на управителя найздібнішого з кометентів, котрих буде сила.

(**Справа заложеня „Народної Торговлі“ в Чернівцях**) знов віджила. Ото заможніші Русини Черновецькі хотят попровадити розпочате перед двома роками діло вперед і отворити ще сеї осени в Черновецькім «Народнім Домі» руский склен. Помогай Біг!

(**За спроневіренє**) громадского гроша 657 зол. з квитів на худобу засуджено комісари торговини в Кімпольнізі Николая Борчу на 18 місяців тяжкої в'язниці заостреної постом першого дня кождого місяця.

(**О директуру прав. школи**) в Чернівцях убиває ся ще й д. Соколин, знаний читателям нашим із того,

що катує дітей й уживає рускої мови до ганьблення й різних прізвиськ. На правду д. Socolean був би найгіднішим наслідником д. Литвинюка.

(Скаржут ся) нам на панство начальника в Крещатику, а неправильне богослуження дяка в Брідку. Чей тамошні панотії зарадитим недостаткам.

Для науки і забави.

Три перлинки.

(Казочка.)

(Конець.)

Вони несли ся над великим містом; перлина гляннула: під нею протягали ся вулиці з розкішними крамницями, і високими будинками; по вулицях з грюком котили ся екіпажі, бігали пішоходи; здавало ся, всі кудись хапались і поспішали.

„Мамуню!“ скрикнула перлина, „що це там таке, що це там так світить, що це так сие?! З самого підвального вікна високого розкішного будинка широкими хвилями лив ся якийсь надзвичайний рожевий світ; але люде, здаєт ся, его не спостерегали: вони байдужно шли поуз (побіч) будинка, не звертаючи уваги на обшарпане вікно, з котрого лив ся такий дивний світ.

„Мамо, чогож люде на него не вважають, певне вони его не бачут“.

„То серце мое, людське щасте так сие, а люде его не бачут; бо вони ніколи не бачут справжнього (правдивого) щастя“.

„Мамо, голубко, покажіть мені его, най я хоч zobачу, що воно таке!“

„Зараз побачимо“.

Вони опинили ся біля обшарпаного вікна, тільки половина его підіймала ся над тротоаром, а друга була низче землі. Перлина зазірнула в віконце: на старенькій фотельці сиділа вже не дуже молода жінка, вона була бідно одягнена, таї сама хатина була дуже бідна і непоказна, тільки що чистенька, але обличчя жінки сяло невимовним щастем, на очах брехали радісні слези, з них то і лив ся той чудовий світ. Перед нею на вколінках стояв молодий хлопець, він тримав матерню руку в своїй і все его обличчя дихало щастем.

„Так ви, мамуню, не сердитесь на це“? почула перлина, „ну що-ж, ми тиждень не поїмо мяса, за теж бідні діти мати мут цілий тиждень гарячу страву!“

„О! мій синочку, чиж я серджусь?! Ти цим твоїм вчинком зробив мене найщасливішою з усіх людей на світі!“

І мати з невимовною радістю притулила голову сина до свого серця.

„Боже, як там гарно!“ прозвеніла перлина, „але мамо, що то за перлинки брешуть в неї на очах, чому це з них таке проміне летєть?“

„Ті теплі перлинки — тож то єсть людське щасте, дитино моя“.

„Мамо, серце! я хочу бути такоюж перлинкою, як і ті ясні.“

„Дитино моя!“ скрикнула з жалем королева, „ти сама не знаєш, чого ти в мене просиш, вони-ж теплі, теплі! ти муїла-б стратити всю свою принаду; — покинь серце сю думку: ми зараз полинемо у наше підводне царство, у наш рай!“

„Ні, мамо, ні! На що мені моя принада, коли вона так марно пропадає! Хочу того щастя, того теплого, ясного щастя, що світить таким надзвичайним світом в цій бідній хаті“.

„Ну іди, прощай! прощай!“ сумно сказала королева.

У ту ж мить перлина забриніла великою ясною слезою на віках бідної жінки.

„О! що це зо мною сталось?“ думала перлина. — Де діло ся єї холодне блескуче убранє; вся вона була прозора і така тепла, така тепла! Якесь невимовно радісне почутє обхопило всю її, її було так весело, так легко, як не бувало ніколи у підводнім царстві, у всій его розкоші з усіма его дивами. Перлина вся затремтіла від радощів і тихо спозирала на обличчя хлопця.

„Мамо!“ скрикнув чуло хлопець, „мамо, ця ваша слеза для мене дорожша найкращих перлин в світі, сею слезою ви зробили мене найщасливішим чоловіком, вона буде моєю зорею в моїм тяжкім житю, з нею я не бою ся нічого, о! мамо! це мое щасте!“

І хлопець покривав палкими поцілунками худі матерні руки.

О! як раділа перлина. „Так ось що щасте, ось що справдішнє щасте! щасливі люде! у нас цього ніхто не розуміє; о! яка я щаслива! Вона прийшла до самого серця хлопця і пустила глибокі порости, і виросла білою пахучою квіткою в чистім теплім серці хлопця; і радісно тремтіла пахуча квітка і з її пахощів підіймали ся чудові, срібlistі думи і несли ся в голову хлопця. І ніколи не здужали люди тих дум сплюндрувати; бо вони несли ся з чудової квітки матерної слези, що пустила вічні порости в синовім серці.“

А водна цариця з сумом, з жалем полинула у своє підводне царство. На хвилях гойдали ся русалочки. „Зостала ся!“ застогнала страшно королева, і застогнали русалочки, і застогнало море, і підняли ся високі хвилі одна над другою і заревли, біла піна полетіла аж до самісенького неба. Люди питали оден одного, чого так бурхає і реве морє? Вони і не знали, що то лютує водна цариця. А водна цариця спустила ся у свій кришталевий палац і сидит вона там і доси і все міркує, якого то щастя бажали її перлини, чого бракувало їм в її розкішнім підводнім царстві...

* * *

Багато вже минуло з того часу, багато і сліз, і проклонів лило ся на голову старших перлин; і ніде

вони не приносили щастя: де-б вони не опинились, вкуни з ними приходили і слези й муки й проклони. А маленька перлина все росла пишною квіткою у серці хлопця: чим довше, тим вона все дужчала, тим зашпінці ставали її пахонці і тим кращі думи неслися у голову хлопця. І багато добра, багато щастя припесла перлина людям. А після кожного доброго діла вона так радісно тремтіла в серці хлопця і таких чудових пісень співала, що слези з щастя мимохіть котилися з хлопцевих очей.

„О! який я щасливий! Мамо! як гарно на світі Божему....“

На дворі було дуже зимно; дощлив наче з відра, по вулицях текли справжні ріки, і великі світлі вікна крамниць відбивались в них; пішоходи під великими парасолями підбравши своє манята швидко біжали по вулицях, кожен ханався, бо знав, що дома чекає готепла хата, вечери, весела сім'я. Тільки у великій будинку визинці, в невеличкій, темній вогкій хатинці сидів самотній чоловік. Злі люде схопили його і вкинули в визинню за те, що він робив добро, за те, що він жалував бідних людей. Він сидів біля вікна і сумно дивився на вулицю.

„Ні! віджахнутись, відпуратись всіх... всего... я віддав за них все моє життя — і ось яка нагорода....“ сумний погляд вивав на сірі, вогкі стіни. „От що зробив!“ Не варт було і мордуватись! Забути все, і жити тільки для себе.

„О! о!“ затрепотіла біла квітка, „о! о!“ простогнала вона і схилила головку; і полягла ся жалібна, журлива пісня; ця пісня співала ему про его померлу матір, про все его життя. З очей чоловіка закапали тихі, радісні слези, і з кожної тої слезинки всміхалися ему обличчя маленьких діток, знущених людей, старців, для котрих працював він весь свій вік. І кожне з щастем, з вдякою хитало ему головкою. І полив ся з тих сліз чудовий рожевий світ, і осяяла і заблищала бідна оселя; розчинила ся стеля — білий голуб злетів і сів на плече бідного чоловіка.

„О! який я щасливий, я не сам, я не сам!“ шепотіли его холодні сині губи, „Мамо! ваша слеза зробила мене справжнє щасливим. А перлина тремтіла і трепотіла від щастя: вона такі дочекалась свого -- вона зробила чоловіка щасливим.

Другого дня сторожі підняли в хаті бідного мертвого чоловіка. Обличчя его було мокре від сліз, губи всміхались, а очі дивились кудись високо, високо.

Київ, 3. Лютого 1887. р.

Учітеся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотека для молодіжи“ вийшла 3. книжочка такого змісту: „Хора сирітка“ (стих О. П.), „Князь в стародавній Україні-Русі“ (В. К.), „Тяжінце“ (з фізики, Гриця Никоровича).

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

„Крук“, (3 оповідань Шана переложила Малина), „Найбільшій дзвоні“ (3 образком, Н. Н.), а „Для дїточок“ повісточка: „Майстерь и хлопецъ“. — Предилата 1 зол. на цілий річник (12 ілюстрованих і брошурованих книжочок з додатком 6 портретів славних Русинів) з поштовою пересилкою приймає ся кожного часу. Посліллата і ціна кингарська виносит 1 зол. 20 кр. від рочника.

Ще продають ся цілі річники з 1886., 1887. і 1888. р. по 1 зол. 20 кр., або 3 зол. 20 кр. за всі три річники нараз взяті.

Поручаємо се одличне видавництво для рускої молодіжи на премії недалеких уже іспитів.

„Руска Історична Бібліотека“ під редакцією Олександра Барвіньского. Том XI. Історичні Монографії Миколи Костомарова Т. IV. Богдан Хмельницький Том III. Ціна 1 зол. 60 кр.

Хто бере всі доси видані томи (9) нараз, може їх дістати за 10 зол. 50 кр. або й на рати.

Се знамените видавництво повинно находити ся в кождім рускїм товаристві, в кождій читальни і у кожного просвіченого Русина; бо хто не свідомий своєї славної минувшости, не може свідомо й розумно трудитись для будущности. Особливо твір Костомарова „Богдан Хмельницький“ написаний дуже приступно, займаючи тахоть би й для простолюдина.

Купуйте, читайте!

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосє Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одним середством на випаданє волосє, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волосєм, викликає у мужчин повний сідний заріст бороди і надає вже по короткїм ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або послїлатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königs-gasse,

і туди треба всі замовленя засилати.

1—20.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
виносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Клевети Панрусів.

Міністерство просвіти зарядило, — як се наші читателі з 10. ч. „Буковини“ знають — слідство проти декотрих професорів і учеників черновецьких шкіл о участь в московських товариствах „Буковини“. Як пише інтересований професор до „Червоної Руси“, та як то московські агітатори з „удовольствием“ розказують, мало слідство переведене в тутешній гімназії показати зовсім противне, именно що студенти гімназіяльні загощають не московської „Буковини“, а до черновецьких товариств руских, та що не дістають московські книжки й рублі з общ. „Буковина“, а небагато книжки з товариств руских.

Наколи-б дійсно був такий скуток переведеного слідства, — о чім ми ще сумніваємся, — то було-б се лише доказом о великій непорадності і незручності в переведенні сего слідства, а „ловкості“ і проворності діткених тим „профессоровъ“ і учеників. Такий скуток слідства був би в кождім разі спосібний сповнити горяче бажане московських агітаторів на Буковині і ввести рускі товариства народні в зовсім неоправдане підозріне. Прото заявляємо в имени черновецьких товариств руских: „Народного Дому“, „Рускої Бесіди“, „Рускої Ради“, „Рускої Школи“, „Товариства Драматичного“ і Товариства академічного „Союз“, що розсівані московськими агітаторами і збаламученою ними молодіжею вісти о загощуванню учеників до котрого будь з сих товариств, як і о розсочичуванню небезпечних в якім будь вигляді книжок зі сторони сих товариств, що сі вісти суть підлими і злочинними клеветами. Від коли голова черновецьких „Русскихъ“ проф. Шанковский заборонив гімназіястам учащати на співні вправи рускі, ні один ученик середних шкіл до комнат

черновецьких товариств руских не загощає, а від коли товариш голови, не менше звісний обединитель Огоновский виткнув одному ученикови те, що читав книжку Корнила Устияновича „Раевскій и російскій панславизмъ“, котра не містить в собі нічого небезпечного, а противно лише відкриває ясно махинації панрусів, а котру власне рідний отець ученика, священник руский, дав сї синові в тій цілі, щоби ся не дав зловити на вудку панрусским профессорам, і від коли проворний їх головний агент, черновецький теолог Кисилевский старає ся всякими способами зогидити рускій молодіжи все, що руске і кождому Русинові має бути святе; від тогди ледви чи котрий ученик читає яку небудь книжку руску немилу панрусам. Підносимо й то, що в книгозборах черновецьких товариств руских не найде ся ні одна в якім будь вигляді небезпечна книжка.

Подаючи се явно до відомости властей, котрі мають розсуджувати сю справу, жадаємо в разі потреби переведення засади: „Audiatur et altera pars“, а заступники черновецьких товариств руских докажут безпідставність злочинних клевет панрусів, котрі супроти ясної всім вини своєї не нашли иншого способу, як клевети на товариства рускі невинні їх „подпольной“ роботі.

Що діють наші братя.

Галицькі Русини неустанно завязують комітети повітові до виборів на сойм, котрі або вже поставили кандидатів або ще ся в тім вигляді нараджують.

Дальше завязали ся комітети рускі повітові як: в Тернополи де одноголосно проф. Ол. Барвіньського на кандидата вибрано. В Сокальщині ще не порішив остаточно руский комітет кандидатуру о. Чернецкого, на прошене самого кандидата. З Станіславщини і з Богородчаньського доносять о комітетах руских, що ся горячо за вибори взяли,

але кандидати ще не іменовані. В 'Кома риянщині' розгоріла ся партійна борба межі тамошніми Русинами. Нещасливі жертви ідей ширених «Червоною Русею» перешкоджують єдності тамошних Русинів, котрі хочут мати кандидатом нотаря п. Лушпинського, чесного та доброго Русина і котрий ще найборше вибраний бути може. В Коломийщині кандидують Русина Д-ра Т. Окуневського, а в Косівщині одні говорять про о. Лісевича з Кут старих, а другі архітекта п. Василя Нагірного. Далше заважали ся комітети рускі в Щирці, Рудках, Гусятині, Чорткові, Жидачеві і др. В Бродах кандидує отець Сірко з Гайв.

В Долиньскім кандидує проф. п. Др. Ом. Огоновський, славний руский правник, в Стрийщині проф. Антоневич, дотеперішній руский посол на сойм, а в Самбірщині сов. Бережницький. На жаль і сором Русинам в Городеньщині, Каменецкім, Добромильскім, Перемишкім і кількох других, що помимо руху передвиборчого в цілій Галичині о собі ніякої чутки не дають, а ворог не спить але зброїть ся у всілякі средства деморалізуючі як гроші, дреглі, підкупство, шахрайство, безправство і т. д.

Новий закон військовий.

(Кінець статії з числа 9.)

Загальні условія прав до пільги. Однорічна служба активна може бути дозволена як тим, що вступають добровільно, так і тим, котрих асентировано прибрані. Щоби одержати ту пільгу треба: 1) мати державне горожанство в одній з обох половин держави; 2) моральну здібність; 3) здібність наукову; 4) зголосити ся до сего права найнізійше при головній бранці в повіті, де хто має ставити ся; 5) здібність до вибраного відділу військового; 6) у малолітніх згода вітця або опікуна.

Тим, що повинні ставити ся 1. марта того року, за котрий відбуває ся бранка, коли они суть в осьмій класі середньої школи або заведеня, що на рівні стоїть з школами середніми, признає ся на случай їх відобрання додатково пільга однорічної служби, коли они зажадали того при головній бранці і найдалше до 1. жовтня скінчат з добрим успіхом свої науки.

Мати розвідка або сепаратка, доки жие розведений муж, не має права жадати пільги для сина, щоходячого з сего супружества.

Титулом одинокого внука може бути назначена пільга лиш в сїм случаю, коли его отець (т. е. син або зять діда), вже не жие або єсть нездібний до заробкованя.

Одинокому зятєви може признати ся пільга тогди, коли его жінка або законна дитина жие і він удержує цілу родину або хоч би і по смерті жінки і дитини; в обох случаях тогди, коли він потрібний до помочи нездібному до заробкованя тестеві або по смерті того-ж овдовілій теңци.

При реклямації одиноких синів і одиноких внуків не бере ся зятів в рахубу. Реклямації з якогось иншого титулу не можна вже з тої самої причини просто відкинути.

Коли хтось має кількох свояків, що були би покликані давати ему поміч, в войску або в красній обороні, то реклямуючий може після свого вибору зажадати пільги для одного з них.

Тревала відпустка зі взглядів родинних. Непроділені ще до армії рекрути і воляки, що обовязані служити в ліній взглядю в чинній обороні красній а не мають права на перенесене до резерви доповняючої зі взглядів родинних, однакж їх відносини родинні заслугують на увазглядєне, можуть, відбувши першу войскову науку, одержати перед часом відпустку на час мира. Такі достойні увазглядєня відносини родинні суть між иншим: «удержане осиротілої незаконної рідні», «удержане судово розведеної або сепарованої від мужа матери», «удержане цілої родини, коли смерть пропавшого десь без вісти члена родини не може бути доказана.

Постанова си не має жадного значеня зі взгляду на жену або діти обовязаного до служби військової.

Однорічні охотники. Аспіранти на однорічних охотників можуть після вибору і здібности відбувати чинну службу яко воляки або яко медики, фармацевти і ветеринарі.

Однорічні охотники медики мають служити одну половину року яко воляки а другу половину по osiąгненю докторского дипльому яко заступники лікарів асистентів. Фармацевти і ветеринарі мають відслуговувати один рік чинної служби аж по osiąгненю дипльому магістра фармації взглядю дипльому ветеринарського.

Признає сеї пільги може наступити донерва по предложеню доказу наукової здібности через скінченє студій. Не мають права до однорічної служби ті, що допустили ся охоти зиску або були засуджені за публичну неморальність.

Доказ наукового уздібненя. Аспіранти на однорічних охотників мусят предложити: 1) свідоцтво шкільне з скінченого з добрим успіхом послідного року публичної гімназії або реальної школи або подібних заведень, котрі стоїть на рівні з тими школами; до них зачисляють ся також публичні семінарії учительські; 2) витяги з листи кваліфікаційної, коли аспірант робив іспит на кадета з фаху; кваліфікацію ту треба одержати найнізійше до 1. марта того року, в котрім аспірант має ставити ся; 3) свідоцтво комісії екзаменаційної для аспірантів на однорічних охотників; іспит той мусит бути зроблений найдалше до 1. марта того року, в котрім аспірант кінчить 21. рік життя.

Свідоцтва матуральні з наведених під 1) заведень наукових і свідоцтва з іспитів державних при студіях на університеті дають право до однорічної служби на власний кошт і на кошт держави. Свідоцтва матуральні з инших але рівнорядних заведень

дають лиш тогди право до однорічної служби, коли їх потвердит інспектор шкільний або комісарь правительственный. Свідoctва заграничні дають право лиш до однорічної служби на власний кошт і то лиш тогди, коли міністерства краєвої оборони за згодою фахового міністерства і міністерства війни признаст ті свідoctва важними.

Що нового в світі?

Спільні відпоручники рад державних зберут ся правдоподібно вже 15. л. червня с р. — В Чехах застановили робітники по копальних вугля роботи, і жадають підвищення плати і обмеження числа годин праці. По їх стороні стоїть і правительство. Візники трамваїв в Празі вернули до своїх запяť; бо жаданя їх узвгяднено. — У Львові мали робітники віче і радили в своїх справах. — В Росії перебуває в гостини приклонник єї князь Черногорский, а не давно був там і цар Перский. При обіді данім царем в честь князя черногорского пив царь здорове свого гостя кажучи: «Пю здорове одинокого щирого і вірного приятеля Росії». Сі слова мають велику вагу; бо показали думку царя. Росія стоїть узброєна, але у внутрі не дають їй революціонери спокою. — В Німеччині сидят робітники вже тихо, бо їх жаданя узвгяднили хлібодавці і правительство. — Франція величає ся ознаком своєї культури і праці, себ-то своєю всесвітньою виставою, котру по кілька тисяч чужинців щоденно носіщає. — В Бельгії має правительство тамошнє багато клопотів, бо виказало ся, що воно викликувало тайними доліцами бунт межи невдоволеними, аби потім їх карати. — В Сербії, в Білграді була тамтої неділі велика ворохобня, против партії «передовців», котрі скликали були віче. Та партія дуже нелюблена народом сербским, бо їй приписують всі неудачі і упадок господарський з послідних років. При ворохобні тій убито кількох людей, а межи ними й одного студента, а багато ранено. — В других державах немає менше більше нічого для нас цікавого.

Дописи „Буковини“.

ІЗ ТОПОРІВЦІВ. (Байка про купця та барішівників, правда про читальника та піяків.) Високоповажний Пане Редактор і вся чесна Редакціє! Прошу прийміть і моє письмо до Ваших, до нашої дорогої газети «Буковини», най Панове братя Читальники послухають і другі народи прошу послухайте! Може не кождий з вас знає ту байку, що я вам єї розкажу. Був то колись оден великий купець і всюди він купував самий, без барішівників. Аж барішівники що роботи, гайда до рабіна. Прийшли розповіли, як той купець їм не дає туманити людей, бо сам купує. А рабін каже: нічо нічо! Вони чекали знов трохи, але купець своє провадит. Приходять барішівники знов до рабіна і зачинають плакати, що той їм таке виробляє. А рабін каже: Ідїт станьте по дорогах напротив него, та все по-

скільки вкупі, та нічо єму більше не кажіть, лиш: А вам що таке пане? йй! йй! йй! а вам що таке? А ви що так дуже змарніли? Як би ви себе увиділи, які ви марні?! І пан виправді зликав ся, що того вони єму кажуть; іде далі, а тоті знов єще гірше до него: Вам що таке, пане?! Ну пан єще гірше на лиці марніє, сам від себе, за дурно, за пусто. Приходить далі а барішівники єму знов таке піють. Пан дивит ся в люстро (зеркало), а він ще більше змарнів, як був. Як зачали барішівники коло него: що змарнів, а пан взяв собі до голови й до тижня умер з тої тоски.

Одже видите, Панове Братя, не оден з наших людей такого самого боїт ся; пристав би він до Читальні або й пристав такі, та як зачнут коло него одні: ти ізмарнів, а другі знов: тобі господарство ні раз не веде ся; гет, лишнє того, тобі того не треба. А наші селянини неучений, гадає що такі правда то, що єму казали, що він змарнів і т. д. А не знає неборачиско подивити ся на тамтих людей, що вже від давнього часу не пють, та розпитати ся їх, як вони жиють, чи вони здорові, чи їм так добре без того трійла. Ні вони того не питають, вони кажуть так: що, я два світи маю жити, ще би я жалувал для мого здоровля порцію горівки випити. Правда, Панове Братя, що за порцію горівки три дні нічо в рот не міг покласти, і голова єму ся розскакувала. А деж єго робота? А як би так було, аби не пив горівки, але аби зїв кавалчик доброї страви, не був би здоров? Про здоровля своє дбає, бо 2 світи не має жити; а душу примха бери, тай діти, бо єму шинкареві май милі, як рідні; та, дїгми Бог най ся журит; бо він сам не може. Наш господарь робит весіля, і дїтем своїм мало дає, бо шинкаревим треба, а як би дав своїм, то шинкареві най би вибачили, та коли в нас так: що май чілий господарь, не хоче аби шинкарі вибачили; бо він має відки; ну то такому й не дивинця, бо й своїм дав; але остатна дранка, що вже з своєї хати пішла під чужий пліт, як рій з вулія, та ще й він робит весіля цілий тиждень. А хто тому винен? Старшина громадска; бо як би вона сказала, що так не гідно і стидно, тай вже. Як би то люди були такі розумні, та лишили лиш на оден рік горівку, та придбали собі по дечому до хати, та побачили, як подобає на світі жити! Я був раз пригадав за се, то як закричали, як на вовка. Але я все такі гадаю, що як не вмиру, то все такі дочекаю ся; бо суть люди і добрі межи тими злими, є вже багато, що горівки не пють, але через тих злих тай тоті до Читальні не ідуть. Також суть багато, що кажуть: коби Бог поміг дочекати св. великого посту, тай горівка лишит ся з мисницями.

Дмитро Илашук, секретарь Читальні.

ДРІБНІ ВІСТІ.

(Страшна злива) з градом наробила тамтого вівторка много шкоди в Чернівцях і окресности. Від тогди немає у нас днини без громів, бурь і злив.

(Наш земляк), п. Дрогомирецький, нотаріальний кандидат із Снятина, именованний заступником нотаріальним в Кимполунзі.

(Черновецький сотрудики) „Червоної Русі“ найшов на статті часописи „Buk. Nachrichten“ о „московських агітаціях на Буковині“ всего на всего лише тільки концентру, що назвав їх денунціяціями „дійчів-Рутенців“ в „жидівських“ газетах, напав замість на „Nachrichten“ на „Rundschau“, спімнув про обурене своїх товаришів-Австрияків, як: Панрумунів і реставраторів „od morza do morza“ і закінчив повторенем власного оклику „Pfu!“ з конференції гімназійної. З всего видно „Galgenhumor“ „шанібоного“ „руського“ сатирика Гермогена Церкононого. Чи „Страхопудь“ покойний, що вже „маститая Рижка“ стала жартувати. Що до виразу „Рутенці“ маємо замітити, що того слова уживають всі ті що заперечують самостійність народу руского і гадають тим виставити справу руску на погорду; в тім взгляді не ріжніт ся Панруси від тих Поляків, що то все кричат „Нема Русі“ і кажуть, що Рутенців (то є Русинів) винайшов аж в 1848. році граф Стадіон. Оттакі то наші „мастити“ патріоти.

(П. Гелечинський), черновецький Русин виставив, як довідуємось з справознанн стрілецького товариства, на спів з п. Кукурудзою на черновецькій стрільниці мармурову таблицю в пам'ять 40-літнього правління нашого Цісаря.

(Ще один спосіб румунізації) руских дітей зі сторони д. Литвинюка. Щоби перешкодити науці рускої мови, не розділює сей домкул межі бідних дітей потрібного числа руских книжок, за те накуповує інших більше ніж треба, так що лежат і неупотреблені.

(О отворені читальні в Хлівищах) старають ся тамешні господарі. Помогай Біг доброму ділові!

(„Славянськія Извѣстія“) газета Петербурского благотворительного комітету, що провадит агітації московські по цілій Европі, особливож в Австрії, не сміє вже більше заходити до Австрії, так бо розпорядило австрійське міністерство діл внутрішніх. Є се перший, хоть иправді дуже скромний позатак виступлення проти московських агітацій в Австрії. Москалям сьуть ще на услуги: „Русская Правда“, „Наука“, „Червоная Русь“ і „Parlamentär“, та ріжні агенти; тож „матушко“ спокійна будь, за тебе сі ще дбати муть.

(Не їдте до Відня.) Наші селяне звикли, коли вже всілякі рекурси в їх процесах на нічо не придались, їхати до Відня до Цісаря, до чого їх ріжні покутні писарчуки-дурисвіти тугешні ба й віденські заохочують. От вам панове газди, новий припадок. Чесний господарь Гуменюк з Чагра виїхав опогди на послухане до Цісаря до Відня. Та з чим пішов, з тим і прийшов; ба ні, з гріними поїхав, а з порожнов мошенокв вернув, і нічо не скурив; бо Цісаря не було у Відні, бо був у Пенгті. Найшов Гуменюк у Відні лише славного писарчука Купчанка, а той написав му лисьмо до Цісаря до Пенгту, розуміє ся, що шкода й паперу.

(„Школьна Часопись“) п. Григорія Врецьони у Львові перестала з власної волі редактора виходити, бо львівське педагогічне товариство задумало видавати нову часопись „Учитель“, котрій п. Врецьона з патріотичних взгледів не хотів ставити ніяких перешкод, хотя заломога краєвого сойму заобезпечувала „Шкільний Часопис“ і дальший бит матеріальний.

(Про „путешествіе богомолцев“) до Сучави видав о. Никитович крім латинсько-румунської, ще й німецьку та словенсько-московську відозву, а „о. Але-

ксандръ Манастирскій сочинилъ иждивеніємъ и печатаніємъ Типографіи Архієпископскія въ память перваго путешествія богомолцевъ стихотвореніе“. Так то занебуде ся у нас найможнійше средство до утвердження віри: рідна мова народу. Дай Боже, щоби помімо сих грубих промахів підняте діло принесло і православним Русинам правдиву користь: дивигнене віри Христової, любови рускої та гідности людської, чого їм від серця желаємо.

(Нова Читальня) заснована заходом самих селян зістала отворена минушого Четверга (на Вознесене) у Вашківцях над Черемоном. Одно лиш дивно, що колишні противники читальні ведуть тепер в ній рей і замість збирати членів підгонят і основателів від читальні. Сумно, що наші люди дають ся баламутити від дичків, пияків і таких інших дурисвітів. Конче би чесним і розумним газдам повести читальню так, аби она служила просвіті, чого надієм ся небавом почути.

(„До ц. к. Староства в Чернівцях“) Письмо з такою виразною адресою вислала Руска Читальня в Топорівцях. Якийсь урядник черновецької пошти написав під тою адресою „Stocki Land. 2.“ і сказав до-ручити его проф. Стоцкому. Таке то невіжество що-до рускої мови і руского письма панує між почтовими урядниками-Буковинцями з сьуть то звичайно люди з академічним образованием. Русин і Румун мусят в своїй хаті учитись чужої мови, одні тільки культуртрегере нічо крім свого „Дяч“ знати не повинні.

(О великорускій правописи) инше російська часопись „Сѣверъ“ з року 1889. ч. 4. (стор. 74. в статті „О русскомъ правописаніи“ ось що: „Наше правописание до сихъ поръ дѣло спорное. У насъ что не журналъ, то свое правописание, что не учитель, то новое правило. Единобразие въ письмѣ достигается очень туго. Изъ простаго упрямства, люди, выучившись разъ писать по извѣстному образцу, рѣшительно не желаютъ отстать отъ своихъ привычекъ, не признаютъ основныхъ правилъ филологів, и враждебно смотрятъ на каждое нововведеніе. Конечно, при такомъ взгладѣ на дѣло, чрезвычайно трудно очищать нашъ богатый языкъ отъ неправильностей, внесенныхъ временемъ и привычкою, но тѣмъ упорнѣе должны бытъ усилія тѣхъ, кто хочетъ послужить на пользу родной словесности.“ — Щож скажете на се ви ріжні „правдиво-русскіи писатели“?

(„Русскій“ загорілець-неук). Що може сліпа загорілість, о тім свідчить слідуочий приклад. До Лужан, вигідного місця учительського, дістав ся не знати за-длі яких особливих заслуг „свѣтлій Господинъ“ Василій Орза, загорілий „Русскій“. Сей то „Господинъ“ відзначуєсь особливою завзятістю проти всего, що руске а не московске. Він то мав, як писали газети, устроїти в Лужанській Читальні „русскій“ вечорок перед образом „батьонкі“, він агітує против руских часописей, книжок а за „рускими изданиями“ Панрусів, він то „соизво-лилъ“ дати недавно тому і редакції „Бібліотеки для молодіжи“ научку о „правдиво русской“ правописи; бо треба знати, що сему недовареному „сѣимологові“ не подобає ся ані фонетика, ані правопис єдиної доси граматики Д-ра Осація, ані навіть „правописание буюковинскихъ школьныхъ книгъ“. Все то „Господину филологу“ із Лужан не до смаку; він бо винайшов свое „особое правописание“. Ось на пр. скільки слів з его „поученія“ для редакції „Бібліотеки“: „Наши ученики народныхъ русскихъ школъ знаютъ лудше правельно по рускій писати“. — Редакція „Бібліотеки“ не хоче прийняти кривописи лужанского „сѣимолога

руського», тож ми подаємо сю пробу до прилюдної відомости, щоби світ бачив, які у нас неuki і невіжі беруть ся розправляти над правописом, та щоби о. інспектор зволив пригледити ся, що бракує «Господину» Орзі й вислав его чим скорше на «высшее образование» назад до приготувительного курсу учительської семинарії або, коли се вже за пізно, то до краєвої больницы в Чернівцях; досить бо вже наповнив сей Господин Лужанских Читальників московскою хворобою, пощож має сей «правдиво русскій» м-учитель баламутити «наши» бідні ученики Лужанської «школі» своїм «правильним» писанієм. Відособнене сего збаламученого «Господина» буде «краще» для щлих Лужан і для него, а то московска хвороба готова розширитись в Лужанах за надто.

† Апостол Думич,

б. ревізор худоби в Сторожинці, ревний Русин-патріот упокоїв ся по довшій тяжкій недужі 16. (28.) Мая с. р. на 35. році життя в краєвій больниці в Чернівцях. — Вічна ему пам'ять!

Для науки і забави.

Добрий заробок.

(Написав Иван Франко.)

Бідний я чоловік, ґрунту ані одробини, всего тільки одна хата і та стара. А тут жінка, діток двоє, треба чимось жити, треба якось тримати ся на світі. Два хлопці у мене, оден чотирнадцяти, другий дванадцяти літ, за пастухів служат у добрих людей, за то мають бодай одіж і страву. Жінка пряде, також дещо заробляє. Но, а для мене старого який заробок? От, піду часом до поблизького зрубу, нарубаю березини, нав'язу мітел через тиждень, а в понеділок беремо з жінок по виці на плечи і волочимо ся на торг до Дрогобича. Невеликий то з того заробок, по три, чотири крейцарі за мітлу; панови з того заплати за пруте, то і мало що остане. Але щож робити, треба ся уникати, аби Господу Богу дармо хліб не з'їдати. І якеж то жите наше! Картофлі і борщ, часом то ніби каша і хлібець, як ся трафит, життний то життний, а ячмінний або вівсяний, то й за то Богу дякувати. Ще як літо, то шів бідн, чоловік то у багатшого щось заробит, то з саком в поточину влізе, рибу яку зловит, або грибів в лісі назбирає; але в зимі всего того нема. Що від людей за роботу дістанемо, те тільки і маємо і тим ся годуємо, а нераз то і з голоду і з холоду завмираємо. От як то у халушників буває.

Та, бачите, знайшов ся добрий чоловік, що позавидував і тим нашим достаткам! Ніби то за багато, діду, того добра у тебе, ануж ти розкинеш ся занадто, розгуляєш ся. Тож на, маєш! І дав такого перцю, що Господи! Послухайте, як то було:

Іду я собі раз містом, мітли до куні звязані на друкку несуч на плечах, і розглядаю ся в округ, чи не махає хто на мене, або чи не кличе яка жидівка: «Чуєте, а почому мітли?» А тут народу в округ, як

звичайно в день ярмарочний. Зиркаю я так то сюд то туд, виджу, іде за мною якийсь паниско горбатий, з головою як гарбуз, а очі у него сиві і злосливі, як у жаби. Іде і раз-у-раз на мене споглядає. Став-ем, гадаю, може потребує чого, а він ні, став собі також подалеку. Іду дальше, він знов за мною. Якось ми ся недобре зробило: «Пек ти, бідо», гадаю собі, «що то такого?» Аж тут жидівка з боку верещит.

«Чуєте, почому мітли?»

«По пять», кажу

«Не, за що по пять? На вам три».

«Давай чотири!»

«Не, три».

«Ні, чотири».

Згодилисьмо ся по чотири. Кидаю вязку з плечей, розвязую собі спокійно, даю жидівці мітлу, аж тут горбатий паниско за мною.

«А почому мітелки продаєте?» питає.

«По пять крейцарів, паночку», кажу, «купіт, мітли добрі».

Взяв одну спробував.

«Так», каже, «нема що казати, добрі. А відки ви?»

«З Монастиря».

«Так, так, з Монастиря. А часто ви такі мітелки продаєте?»

«Ні, не часто. От так раз на тиждень, що понеділка».

«Ага, ага, що понеділка. А багато так одного понеділка продаєте?»

«А, як ся лучит, паночку. Часом я і жінка продамо все, що тільки винесемо, а часом і не продамо».

«Гм... А багато їх за один тиждень можете зробити?»

«Та і то, прошу пана, як до потреби».

«Но, но, розуміє ся. Бо то, видите, я доставляю до цїсарских маґазинів, то мені би треба таких мітелок багато, от так зо сто. Чи моглибсьте до тижня зробити мені сто мітел?»

«Чому ні, зробю. А куда панови занести?»

«От тут», каже і показав на один домок. «Але памятайте, абисьте слова дотримали. А я заплачу. А по чому хочете за штуку».

«Та вже, коли пан на гурт так багато беруть, то пуцу таньше, по чотири».

«Ні, ні, ні, не треба, не спускайте! Заплачу й по пять».

«А найже панови Пан Біг дасть здоров'я і віку!»

«Но, но, бувайте здорові, а памятайте, від сегодня за тиждень приходіт!»

І з тим словом паниско пішов собі дальше, а я остав ся.

От то, погадав я собі, якийсь добрий паниско і навіть дешевше не хотів. Не злий заробок буде. Чим скорше кинувем ся за своєю старою і обое продавши свій товар, чи не продавши, купилисьмо соли, сірників і чого там ще нам було треба і до дому. Кажу я ста-

рій, що ото так і так, зарібок ми ся лучив не згірший. Їй она також утішила ся.

«Треба буде взяти ся нам обоїм; бо деж ти сам за тиждень таку роботу зробиш?»

Добре. Взялим ся обоє; наносили березини цілу стерту, фабрика в хаті. Баба листе обмикує, аж їй шкіра з долонь позлазила; я ножем прутики обтинаю, складаю, вяжу, ручки стружу, аж кипит робота. Прийшла неділя; ціла сотка мітел готова і в вязки повязана. В понеділок беремо ми ті вязки на друки, а друки на плечі, і гайда до міста. Спека така, що бороня Боже. Поті з нас цюрком лют ся, в горлі висхло; га, але щожь робити, коли зарібок, то зарібок.

Приходимо до міста, всі жида на нас очі повитріщали. Цілий кагал нас обступив, галасу такого наробили, як колиб медведя вели.

«Чуєте, а куда ви таку фіру прутя двигаете?»

«То ви з бабов цілий лісок березини до міста приволочили!»

«Стій, стій! що дати за лісок березини?»

А ми нічо. Ідемо, хотий ледви живі: дав Бог, долізлисьмо якось аж до того дому, де пан казав чекати. Прийшлисьмо під рундук і грим тими вязками об землю. Аж тут і пан з вікна виглядає.

«А», каже, то ви чоловічку?»

«Так прошу пана, то я з мітлами».

«Добре, добре, я зараз до вас виїду».

Замкнув вікно. Ждемо. Аж ото і він.

«Ну, щожь, принеслисьте мітелки?»

«Так є, прошу пана, рівно сто, як пан казали».

«Ага, ага, то добре. Але знаєте що, я їх тепер не потребую; заберіть їх собі, най у вас ще будут до якогось часу, або можете також і продати. А як мені буде треба, то я вам дам знати. А тепер возьміт отсей квіток, то вже вам війт скаже, що з ним зробити».

«Ба, а то по якому», кажу, «таж пан замовили, а тепер не берут».

«Ні, не беру», каже він лагіденько, «бо тепер не потребую. Але ви ся не бійте, я про вас не забуду. Возьміт же сей квіток, возьміт!»

«На що мені вашого квітка, що я з ним зробию?»

«Возьміт, возьміт!» повторяє він.

«А в решті, не хочете, то як собі хочете. А тепер заберите ся відси!»

Вже то, правду мовлячи, хотівем розпущити до него рот, але він обернув ся і зникнув до хати. Осталисьмо як серед води. А далі, щож було робити, забралисьмо мітли і пішли.

Аж тут минає тиждень, кличе мене війт.

Що за біда? гадаю собі. Приходжу а війт сміє ся й каже:

«Ну, діду Паньку», (всі мене дідом зовут, хоть я й не такий то старий), маєш добру вість».

«Що за вість?»

«А от тут, видиш?» і виймив напір, той сам,

що ми его той панок напихав, розложив го і став читати щось такого, чого я ані в зуб не зрозумів.

«Щож то за покуса?» питаю.

«Не покуса, брате, але аркушик».

«Аркушик? Що за аркушик? Для кого?»

«А вжеж, що для тебе. Маєш платити попри домовий податок ще й заробкового по п'ять левів на рік».

«По п'ять левів на рік? Боже, змилуй ся, а то за що?»

«За мітли. Що тижня сто мітел продаєш. Сам інспектор податковий видів і переконав ся».

Ставем, як той, що кажуть, Семен Стоявник, що то п'ятдесят років на однім місці стояв. Волів бим був миску чемериці на обід з'їсти, ніж щось такого почути.

«Пане війте», кажу по хвили, «я й не гадаю платити».

«Мусиш».

«Ні, не буду. Що ми зробите? Голий не боїт ся розбою».

«Здекуцію нашлемо, побачиш».

«Посилайте хоть би й зараз. У мене й здекутор згине, нім що найде».

«То хату продамо, а вас з бабов пустимо на чотиря вітри. Цісарське не сміє пропасти».

Ойкнувем, як підрізаний.

«А видиш! А що чи будеш платити?»

«Буду», кажу, а сам собі своє маю на мисли.

Три роки минули, не плативем ані крейцара. Коли здекуція приходила, ховалисьмо ся з бабов в лози, а хату замикалисьмо; прийдуть, понукають і підуть, з чим прийшли. Два рази хотіли ся вдерти насильно, вікна виривати і комин валити, але оба рази добрі люди якось випросили. В кінці сей весни урвало ся. Нічо вже не помогло. Залеглостей на мені назбирало ся щось зо двадцять левів; з міста наказали, зараз греші зложити, або хату на лицитацію пустити. Вже і не утікав нікуди, бачу, що вже то на нічо ся не придасть. Ну і щож? Призначили лицитацію, ошанували цілий мій масток на округних двадцять левів. Надійшов той день: бубнят, кличуть купців, «хто дасть більше?» Еге, коли бо то ніхто й тільки не дає. Десять, дванадцять, ледво на п'ятнадцять левів витягнули і за тількиж і продали. А я в сміх і кажу до війта:

«А видите, прецінь-єм собі з вас покняв. Хибаж я вам не казав, що «голий не боїт ся розбою»».

А війт до мене: «Нехай тебе, діду, дундер свисне, на які ти ся способи взяв!»

Нашу хату купив жид Йойна на хлівець для телят, а ми з бабов, як видите, в комірниє сьмо пішли і знов по старому живемо, допоки Господь Бог віку продовжит. Она приде, хлопці людську худобу насут, а я мітли вяжу, і так живемо, не відяючи, що то аркушик податковий.

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

IV. Що за користь, а що за шкода з кави.

З попередньої статті виходить, що каву заживають більше для того, аби нерви роздразнити. З сего випливає, що кава більше шкідлива, як пожиточна. Особи повільного темпераменту потребують кави і пють її дуже радо; для того то в Німеччині і в Азії пють каву в дуже великій мірі. Але особи живого успосіблення мусят стримувати ся від сего напиту, бо він їм більше шкодить як допомагає. Хто-ж не може ся обійти без кави, найжеж її не лиш дуже розпущену. Дітем живого успосіблення шкодить кава, одже не треба їй до кави силувати. Старші особи, котрих нерви більше ослабі, потребують кави для роздразнення своїх нервів, для збудження душевної сили, для того не треба їм дивувати ся, если они й троха забагато її пють.

По біднійших домах додають до кави звичайно троха цикорію. Не можна сказати, щоби цикорія була шкідлива, але й не можна її захвалювати; бо она не має в собі тих skutочних матерій, що кава. Що каву мішають з сметанкою або з молоком і засолоджують цукром, се має свою причину. Молоко і цукор мають в собі заживок, они суть для нас поживними. Молоко має в собі матерію, з котрої наша кров складає ся, а цукор знов перетворює ся в нашій жолудку в уголь. Уголь витворює в нашій тілі теплоту, а без теплоти не моглибсьмо жити.

Через ніч не їмо, а страви спожиті нами на вечерю, перетворюють ся мало-по-мало в кров. Спучи дихасмо і потимо ся, а через віддих і піт убуває чим раз більша часть нашого тіла. Рано пробуджуємо ся і чуємо голод і вилість. Кавою однаж не можна голод заспокоїти, не можна тільки нерви роздразнити і роздрукатись, а щоби по части і голод заспокоїти, то мішаємо каву з молоком і додаємо до того цукру.

Не треба дітем за зле брати, що они такі ласі на цукор. Сама природа наказує їм се; бо цукор для дітей необхідно потрібний. Вже перше сказалисьмо, що цукор перетворює ся в нашій тілі в уголь, а уголь знов витворює теплоту. Чим більше теплоти в нашій тілі, тим сильніше дихасмо, тим скорше бе наш пульс: а чим сильніше ми дихасмо й чим борше бе наш пульс, тим скорше переходить спожита страва в кров і тіло. Дітем сего доконче; бо они ростут. Діти потребують подвійно їсти, раз аби жити, а по друге аби рости. Старшим треба також цукру, але їх жолудок сильний, він добуває собі потрібну міру цукру з мучини, а мучину заживаємо з хлібом, картоплями, і т. п. стравами.

Жолудок у дітей еще за слабкий, аби міг хліб, картоплі і т. п. тяжкі страви так стравити, щоби видобути з них потрібну для їх тіла міру цукру. Діти підпадають прото всяким жолудковим слабостям, бо такі тяжкі страви, як хліб і картоплі, обтяжують їм жолудок, відходять нестравлені, не приносять одже тілу

жадної користі, жадного пожитку. Діти слабнуть, марніють, зсихають, знемогають і умирають перед часом.

Хто одже по обіді не каву для того, аби стравлене улекшити, той не повинен до кави додавати ані молока, ані цукру; бо кава і цукор не улекшають жолудкови стравлене, а противно спиняють его; бо жолудок мусит тепер не лиш цілий обід стравити, але ще й то молоко і цукор, що були у каві. Тільки сама (гола) кава улекшає стравлене. Чомуж пють каву на снідане з пшеничною булкою, а не з житним хлібом або з мамалигою? Ось чому! Пшенична мука має в собі майже у двоє тільки мучини, як житна або кукурузяна, а при тім ще й дуже легко її стравити. Для чоловіка, котрому рано треба досить сили до роботи, се дуже користне, бо може цілу свою силу ужити до роботи. Колиж обтяжить свій жолудок тяжкими стравами, то одна часть его робучої сили іде на травлене спожитої їди, одже сила потрібна до роботи зменшає ся.

Г. Н.

(Дальше буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи“ за сей рік вийшла вже книжочка 4. що містит: 1) „Цвіткя“ (Стишок Колчуняка), 2) „Вѣча вѣ стародавнѣй Украинѣ-Руси“ (В. К.), 3) „Твое щастє на дубѣ грає“ (Казка, оповіла Малина), 4) „Зауля-ку-кавка“ (з образком), 5) „Вѣйна вѣ селѣ Темносвѣткахъ“ (Смѣховинка Данила Млаки), 6) „Кавчукъ и гутаперха“ (статї Дмитра Курилюка), 7) „Для дѣточокъ“: „Лѣвнй Гриць“ (після народної піснї) і „Загадки“. — Ціна 10 кр. Предплату по 1 зол. на цілий річник (12 книжочок) приймає ще „Руска Бєсѣда“ в Чернівцях.

Купуйте, читайте!

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШПИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів),
(на поштову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бєсѣда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосє ЛЬОРЕЛЕЙ

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким **середством** на випаданє волосє, **викликає** его поріст, **зміцняє** шкіру під волосєм, **викликає** у мужчин повний сильний **заріст** бороди і надає вже по короткім ужитю **волосю** на голові і бороді **природний** полиск і **густість** і хоронит его перед скорим **посивінєм** аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або посиллятою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsqasse,

і туди треба всі замовленя засилати. 2—20.

Ще продають ся цїлі рѣчники

(по 12 книжочкѣ)

„Бібліотеки для молодѣжи“

зъ року 1886., 1887. и 1888.

по цѣнѣ 1 зол. (и 20 кр. за пересылку почтовою.)

Всѣ три рѣчники разомъ коштують 3 зол. 20 кр.

Хто вступає въ члени тов. «Руска Бесѣда» въ Чернівцяхъ, платить рѣчну вкладку 2 зол., за що дѣстає «Бібліотеку для молодѣжи» и буковинський «Календарь» даромъ.

Нові члени дѣстають «Бібліотеку для молодѣжи» зъ попереднихъ роківъ за половину цѣны.

Замовленя и зголошеня о принятє въ члени просимо адресувати до

Літературного товариства

„Руска Бесѣда“

въ Чернівцяхъ.

(Улиця Петровича ч. 4.)

„Руска Історична Бібліотека“

виходит в Тернополі неперіодичними (менше більше що два місяці) томами в 10—15 листів печатних. Кождий том, що становит для себе окрему цілість, можна передплачувати віддільно. Передплата на оден том без пересилки 1 зол. 20 кр., з пересилкою *franco* 1 зол. 25 кр., — рекомендованою 1 зол. 35 кр. На умисне замовленє могут передплатники дістати що два томи оправні в англійске полотно з золоченим витиском. Передплата на два томи оправні з пересилкою рекомендованою 3 зол. 10 кр., без пересилки 2 зол. 85 кр.

„Рускої Історичної Бібліотеки“

вийшло доси:

Том I. Історія Руси Степана Качали, ціна 1 зол. 50 кр. (з пересилкою 1 зол. 55 кр.).

Том II. Історичні монографії М. Костомарова Т. I., ціна 2 зол. (з пересилкою 2 зол. 10 кр.).

Том III. Княжий Період України-Руси до смерти Володимира Мономаха, Д. Іловайського Т. I., ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).

Том IV. Княжий Період України-Руси Д. Іловайського до князювання Данила Галицького Т. II., ціна 1 зол. 80 кр. (з пересилкою 1 зол. 85 кр.).

Том V. Монографії до історії Галицької Руси М. Смирнова, М. Дашкевича і Дра Н. Шараневича, ціна 1 зол. 50 кр. (з пересилкою 1 зол. 55 кр.).

Том VI. Історія Великого Князівства Литовського В. Антоновича і Д. Іловайського, ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).

Том IX. Історичні монографії М. Костомарова Т. II. Богдан Хмельницький том I., ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).

Том X. Історичні монографії М. Костомарова Т. III. Богдан Хмельницький том II., ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).

Том XI. Історичні монографії М. Костомарова Т. IV. Богдан Хмельницький том III., ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.). Т. IV. вийде уже сего місяця. Том VII. і VIII. Рус. Іст. Бібліотеки буде друкуватись по виході Богдана Хмельницького.

Передплату найлучше пересилати переказом під адресою:

ОЛЕКСАНДЕР БАРВІНСЬКИЙ,

у Львові улица Личаковська ч. 7.

Хто бере всі доси видані томи (9) нараз, може їх дістати за 10 зол. *franco* або і на рати після власної декларації. Можна ще дістати примірники оправні т. I. і II., III. і IV., V. і VI. IX. і X. по ціні 3 зол. 10 кр. за два томи разом з пересилкою (всі томи I—VI. і IX. X. в оправі з пересилкою 12 зол. 50 кр. і на рати).

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманах „Союза“,

що на 12 печатаних аркушах великої 8-ї хістят в собі значне число поезій і повістей продає за третину першої ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини.»

«Буковина» виходить
щодругого Четверга.

ПРЕЗУМЕРАТА

плата в Чернівцях
вносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
«він року 1 — 50 »
«третину 1 — — »

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (улиця
Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Рух виборчий в Галичині.

Чим ближше до виборів, тим більший рух розви-
нає ся між галицькими Русинами і тим горючіше бе-
рут ся чесні Русини за роботу виборчу, аби своїх за-
ступників переперти. Можна вже тепер записати від-
радную дійсність, що де селяне і міщане рускі до вибо-
рів ся самі взяли і свідомо участь беруть, там найго-
рочіше і найживіше рух виборчий ся проявляє і
найбільша надія, що там рускі кандидату-посли побідо-
носно вийдуть. Порівнюючи сегорічний рух виборчий,
межи всіми верствами рускої суспільности з тим же
перед найменше 6 роками або з тим, який в наших
русских округах в Буковині ся проявив, то доглянемо
велику різницю до лішого і що буковинські Русини,
що ся їх політичної зрілості тичит, дуже далеко ся
позаду остали.

В якій мірі руске міщанство, селянство і світ-
ська інтелігенція чим раз більшу і живішу участь в
виборах беруть, в такій мірі можна добачити відтягана
ся священства від того. Давно галицьке священ-
ство було забором рускості, а тепер видко в деко-
трих повітах межи ним шкаралунництво, байдужність,
а декотрі навіть віддають ся на услуги польській шляхті
та рядови, аби тільки тихо прожити та підпомогти
брати; як се читаємо в сировозданнях галицьких газет
русских. За те повинні мужики не здаватись ні за
кого, а сами про себе дбати.

Доси оголошено кількох руских кандидатів на послів
і так: сов. Бережницького на Самбірщину; проф.
Антоневича на Стрийщину; проф. Д-ра Олександра
Огоновського на Долиньске; на Жовківщину адв.
д-ра Короля; на Брідщину о. Сірка; на Калущину
проф. Юл. Романчука; на Коломиїщину д-ра Т. Оку-
невського; на Снятинщину о. К. Гаморака; на
Тернопільщину проф. Олександра Барвіньського. —
Других кандидатів ще не оголошено, а послідує се аж
на з'їзді відпоручників повітових комітетів руских дня
18. н. ст. с. м. у Львові. Комітет руский на повіт
Лісько, — вже на самій Мазурщині — поставив на
кандидата тамошного потаря п. Кокуревича, яко до-
брого Русина, котрий має вигляди вийти послом. у

Збираччині стоять против себе два кандидати рускі о.
Синицький і дідич п. Тадей Федорович; аби тільки
через то не виграв третій, який Поляк. В Теребо-
вельщині поставлено одноголосно кандидатом п. д-ра
Ольшинського, голову міста Теребовлі. Яко Русин по
матери обов'язав ся п. Ольшинський разом з рускими
послами гідно і сумлінно заступити інтереси Русинів.
В Бучацькій поставили Русини кандидатом судію п.
д-ра Ф. Сембратовича. В Товмацькій повіті кандидують
Русини селянина ч. Гурика з Угрії, дуже образо-
ного і щірого патріота руского. В Чортківщині по-
ставили ся кандидатура о. Ник. Галуцького, а в Белзі
вже дуже мила кандидатура п. Анатоля Вахнянина,
проф. рускої гімназії. В Золочеві кандидує руский па-
тріот сов. суд. п. Бережницький, в Городенщині кан-
дидують Русини тамошні п. Белея редактор „Діла“. В
других повітах як в Равщині, Сокальщині, Віблиці і
ще кількох є вирайді вже комітети рускі, але дають
слабке житє і не поставили рішучо ніякого кандидата.
Повіти Заліщицький і Скалатський робят рускому патріо-
тизмови встид; бо не мож там добачити ні найменшого
руху виборчого. — Поляки і пани накидають ся про-
тив волі цілого руского народу Русинам на послів, а
правительство дозволяє, як пишуть галицькі і поль-
ські газети що старости до виборів мішають ся,
так п. пр. пан Соневицький в Снятині просив
рабина жидівського, аби той наказав жидам голо-
сувати на звістного п. Мойсу. Якийсь молодик-конце-
піст в Тернополі п. Паскудский обходить ся паскудно
з Русинами виборцями; бо в Глубічку н. пр. не допу-
стив їх до голосованя. П. Франц знов пибає ся по
повіті і агітує за кандидатом польским і страши-
вить та хунів. Розвою нашої сили нічо не спинит, а
правительство і міродайні круги дуже зле робят, що розви-
й руского народу тамують. — Тамтого тижня відбували ся
уже де-куди в Галичині по селах правибори. Тільки з
одного містечка Збаража маємо вість, що правибори
випали для Русинів добре, коли противно давніше
там самі Жиди і Поляки яко виборці виходили. — По-
кагай Біг галицьким братям побороти неправду та
кривду! Ми духом з ними.

Що нового в світі?

Стан політичний в Європі стає чим раз гіршим і нестерпимим. Держави стоять озброєні і чекають тільки, хто зачепить, аби вже раз по бурі спокій став і легше віддихнути мож. Народи-ж терплять; найліпші сили і найбільше гроша іде на утримання тугару войскового, а в господарстві промислі і торгівлі загально зостає.

Відпоручники рад державних обох половин Австро-Угорщини скликані вже на 22. с. м. н. ст. до Відня; при сій спосібності будуть омовляти і положе політичне держави нашої. — В Триєсті арештовано 4 редакторів італійської часописи. Тії належали до партії „ірредентистів“, котрі хотять краї австрійські заселені італійцями завернути до Італії. — І вропа має ся на обачности і зброїт ся, бо звисний вже нашим читателям тоасть царя російского в честь князя черногорского і вість, що російська міністерія війни 4,000,000 обуви для війська замовила і взагалі войовничий настрій в Росії наказують мати ся на обачности. — Не менший переполох настав і в Німеччині; від приїзду там італійського короля Гумберта зблизила ся Франція дуже дружно до Росії, по мимо того що в Франції ще ся відбуває ознака мира, себ-то всесвітня вистава. — Черногора, союзниця Росії зброїт ся, а політична ситуація в Сербії так ся переминила, що думають, що Росія на Сербію в данім разі на певно числити може. — Се найважійша новина в світі, котра дуже пахне війною.

Дописи „Буковини“.

Чим воює „Русска Правда“.

Відкривши рускому світові ще тогді цілу безстыдність і підлість „Русско-ї Правд-и“ Григорія Купчанка і давши їй належну відправу, постановили ми рішучо, не звертати на всі її клевети, обчорювання і негідні брїхні віякої уваги, чого мимо безперестанних нападів „Русско-ї Правд-и“ на нашу газету і щирих патріотів Русинів доси невідступно придержувалисьмо ся, невідповідаючи на весь скажений лай „Русско-ї Правд-и“ ані одним словом.

Нині однак приневолені єсьмо помістити на желане хв. тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях і то зі взгляду на важні причини подані в дописи „Рускої Бесіди“ слідує спростоване:

„До хвальної Редакції „Буковини“.

Просимо о ласкаве поміщенє слідуєчого спростованя клевет „Русско-ї Правд-и“ Григорія Купчанка вимірених проти нашого товариства, а то тому, що по першім: не знаємо, коли вийде слідуєче число „Русско-ї Правд-и“ з сим висланим їй спростованем нашим, по другім: щоби й ті Русини, щоби не читають „Русску Правду“, знали про її правдолюбіє, по третім

же: що на сегорічнім головнім зборі „Рускої Бесіди“ оклеветанім „Русскою Правдою“ була майже сотка людей руских з ріжних околиць і посвідчит перед світом, чия правда, а чия кривда, що чей переконає загаль Русинів, якими підлими і негідними способами воює „Русска Правда“ Григорія Купчанка проти щирих і ревних товариств і патріотів руских.

З поважанєм

за видїи тов. „Руска Бесіда“

в Чернівцях, 28. Мая 1889. р.

Голова:
Єр. Пігуляк.

Секретарь:
Ом. Попович.

Спростованє:

В 7. і 8. ч. „Рускої Правди“ з дня 1. Мая 1889. р. в статії: „До русского народа въ Буковинѣ“ сказано дословно: „Не встиг отец Евсеий Андрейчук объявити свое созваніе в львівській рускій газеті „Червоная Русь“ і в нашій газеті „Русска Правда“, як тогчас напали на него черновецкі пани із „Рускої Бесіди“ і давай его ганьбити: А ти такий, а ти слякий! Ти оббєраєш ся якимось „губернатором“ та робиш ся висшим від нас! Ти не маєш права, скликувати нарід на раду, бо то єсть наше діє! і так дальше і так дальше.“ Сі пани із черновецкої „Рускої Бесіди“ і їх приятелі взяли верх над нашими родовитими буковинськими русскими людьми і народна рада не состояла ся 31. січня, як то було призначено отцем Евсеєм Андрійчуком, але аж 13. лат. марта, як то призначили пани із черновецкої „Рускої Бесіди“, котрим на ния: Смал-Стоцький Іван Тиміньский, Омелян Попович і т. д.!

Щож дальше стало ся? зачитаєте ся ви, почтенні читателі, думаючи при тім, що на се нове созваніє не прийшов ніхто із правдивих руских людей, а лиш пани Смал-Стоцькі, Тиміньські, Поповичі та їх приятелі, і що вони на тім зібранію показали світові, що в Буковині вони стоять на чолі руского народа, а не хто инший.

О ні! милі брати. Так далеко у нас, в Буковині, слава Богу, еще не дійшло, аби „українці“, фонетики та кулишівники раділи над цілим руским православним народом в Буковині. На зібраніє 13. марта явило ся дуже много руского народа із Буковини з своїми рускими православними отцями духовними на чолі, по вони явили ся не тому, що їх созивали на тот день до Черновца пани із „Рускої Бесіди“, а тому, що того самого дня в Чернівцях празднував ся день пам'яті і торжественне відкрите портрета незабутого пробудителя і просвітителя буковинського руского народа, покойного отца протоєрея Василя Продана, і щоби при случаю сего святого, великого руского народного праздника сказати наням Смал-Стоцьким, Тиміньским, Поповичам і їх приятелям до власних їх очей: Засї вам, панове, до нас! Пазьте ви свою ро-

боту в школі та в уряді, а до наших справ ви не мішайтеся! Держіть вашу мадрість для себе та для ваших приятелів, а ми обійдемося з нашим здоровим руским розумом! Не накидайте нам вашої газети „Буковини“ та нашого спольщеного новомодного язика і письма, бо у нас суть наші властні правдиві рускі газети, бо у нас єсть споконвіка наш властний, рідний, правдивий руский язик, бо у нас єсть від тисячи років наше властне рідне правдиве руске письмо! Не накидайтеся на нас яко наші приятелі і предводителі, бо нашими щирими приятелями і предводителями єуть наші властні просвіщенні щирі рускі люди, котрих ми знаєм від многих літ, котрі основали в Чернівцях Общества „Русску Бесіду“, „Народний Дім“ і „Русску Раду“, котрі зробили для нас много доброго і котрих ви тепер стараетесь са посунути назад, аби себе наперед вихати та наш нарід тудя вести, кудя пішло Раранче! Ой панове, хоть ви професорами та урядниками а ми прості мужики, то все такі ви нас не смудруете!

Коли достойні заступники нашого руского народа проговорили так до черновецких панків, то сі зовсім засторонили, лиш очі повітрішали і самі не знали, що на то відповідати, бо пізнали, що наш нарід не такий дурний, за якого вони его держали, і що цілий нарід не так легко змудровати як одну або дві громади. Видичи себе зовсім побіжденним і від народа відкинутим, сі пани зачали уживати всяких хитростей, говорячи до народа і до наших патріотів, отців духовних, що вони хотят іти і держати разом з руским народом, разом з нами, з правдивими, твердими рускими православними людьми в Буковині і т. д. Пан Омельян Попович, котрий до тогди не переставав обкидати „Русску Правду“ найпаскуднішим своїм болотом в своїй фонетичній газеті „Буковині“, навіть похвалив при сім случаю „Русску Правду“.

Позаяк напроваджені тут дословно уступи статії містят в собі саму тільки неправду вимірену на зогиджене товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, его виділу і поодиноких членів перед читателями „Русскої Правди“ і в стані ввести необзнакомлених з дотеперішніми ділами нашого товариства в зовсім безпідставний блуд, проте завізвали ми п. Григорія Купчанка, щоби на підставі §. 19. устави прасової помістив в слідуючій числі „Русскої Правди“ дословно наступуюче спростоване.

1) Неправда, що „Руска Бесіда“ коли небудь а тим менше в спімненім разі, і в той спосіб, як то напроваджено в дотичній уступі „Русскої Правди“ ганьбила о. Евзевія Андрійчука. — В послідних днях Лютого або в перших Марта с. р. явив ся о. Евзевій Андрійчук незавізваний „Рускою Бесідою“ в редакційнім бюрі „Буковини“ а заставши там скількох виділових „Рускої Ради“ почав сам звиняти ся, що він не думав без відомости виділу „Рускої Ради“ скликати загальний збір сего товариства, а тільки подав в написаний ним до „Червоної Руси“ донеси гадку, чи би

не було на часі скликати загальний збір „Рускої Ради“. На то відповіли ему присутні виділови „Рускої Ради“, що зі взгляду на то, що „Руска Рада“ від пять літ не дала ніякого знаку свого житя, випадало би вперед єї оживити, придбати поважне число членів і тим способом приспособити ґрунт до поважної народної манифестації. При тім вияснено о. Евзевію Андрійчукови і то, що після статутів „Рускої Ради“ право скликування головних зборів пристойт ухвалі виділу, а не самому предсідателеви. Се єсть вірне і майже дословне представлене дотичної пересправи межі виділовими „Рускої Ради“ а о. Евзевієм Андрійчуком; „Руска Бесіда“ в тім ділі ніколи з о. Андрійчуком не пересправляла.

2) Вправді „Руска Бесіда“ вже від 1884. року совістно й ревнио занимає ся долею руского народа на Буковині і в зовсім природний спосіб дістала ся в єї руки керма в руских справах, але цілком неправда те, що сказано в „Рускій Правді“, будьто би через „Руску Бесіду“ „не состояла ся народна рада 31. Січня, як то було призначено о. Евзевієм Андрійчуком, але аж 13. німецкого Марта“. „Рускій Бесіди“ не було на разі й на думці скликувати „народну раду“, а тільки на виділовім засіданю з дня 10. (22.) Січня с. р., як то стверджує дотичний протокол, ухвалено скликати членів „Рускої Бесіди“ на головний збір на день 13. руского (25. „німецкого“) Марта і получить з ним святковане 20-літніх роковин заснованя „Рускої Бесіди“ і відслонене портрету основателя і довголітнього предсідателя „Рускої Бесіди“ покойного панотця Василя Продана, змальованого на прсьбу виділу „Рускої Бесіди“, членом „Рускої Бесіди“ п. к. проф. паном Юстином Пігуляком.

3) Неправда одже, що 13. Марта відбула ся в Чернівцях, як сказано в „Рускій Правді“ „народна рада“. Вправді на загальний збір товариства „Руска Бесіда“ і полученний з ним праздник ювілейний і відслонене образа бл. п. о. Василя Продана явило ся і то лишень на запрошене самої „Рускої Бесіди“ 13. Марта в комнаті „Рускої Бесіди“ кромі членів тогож товариства много селян, а з панотців і учителів нечленів: Оо. Жалковский, Мартинович, Велегорский, братя Козарищуки й учителі Клим і Гидий. Але зовсім неправда, щоби нині „Руска Правда“, будьто того самого дня мало відбути ся не за почином „Рускої Бесіди“ а ніби окремо від загального збору „Рускої Бесіди“ праздноване „памяті і торжественне відкрите портрета... Василя Продана“. Не правда і те, що сказано дальше в „Рускій Правді“, що „достойні заступники нашого руского народа проговорили до Черновецких панків“ так, як се з „Русскої Правди“ тут на вступі дословно наведено. На загальнім зборі „Рускої Бесіди“ 13. Марта с. р. на котре предсідатель товариства п. к. професор реальної школи пан Єр. Пігуляк черев слабість в родині не міг явити ся, кромі промови містопредсідателя товариства „Рускої Бесіди“ п. к. професора рускої

мови і літератури на черновецькій університеті пана Д-ра Степана Смаля-Стоцького відповідної ювілейному праздникові а присвяченій пам'яті великого покійника панотця Василя Продана, уміщеної дословно в 6. ч. буковинської політичної і наукової часописи для руского народа „Буковина“, даліше крім справоздання з діяльності виділу товариства „Рускої Бесіди“ відчитаного секретарем товариства паном надучителем Омеляном Поповичом, даліше крім справоздання касового відчитаного касієром товариства ц. к. комісарем бук. дирекції скарбу паном Іваном Тиміньським і крім подяки висказаної ц. к. совітником Черновецького суду краевого пана Исидора Винницького в имени цілого головного збору виділови „Рускої Бесіди“ за совістне, ревне і дуже успішне веденє справ товариства: — не говорив на тім зборі ніхто нічо більше, помимо того, що предсідатель кілька разів виразно запрошував до того всіх присутніх членів і нечленів. Не було тому причини, щоби, як то ложно каже „Русска Правда“, „черновецькі панки зовсім засторонили, лиш очі пови-тріщали і сами не знали, що на то відповідати“, — бо-ж не було на що і кому відповідати. Противно загальний сей збір відбув ся так поважно і так спокійно і згідно, що „панки черновецькі“ не мали ні найменшої причини підозрівати, що межі присутніми на сім зборі були люди, котрі би були неприхильні „Рускій Бесіді“ і єго теперішньому виділови; до виділу вибрано тих самих немилых „Русській Правді“ але видко любих рускому народови „Черновецьких панків“ і на даліше і помимо того вписали ся зараз такі в члени „Рускої Бесіди“ вч. оо. Жалковский, Томович, Гидий, учитель Тимофій Гидий і много ч. міщан і селян, як се рівно-ж стверджують протоколи засідань товариства.

На запрошенє предсідателя збору п. Д-ра Степана Смаля-Стоцького прийняте одушевлено цілим збором відчитав о. Евзевій Андрійчук переховану у него бесіду бл. п. о. Василя Продана, котрою покійник отворив перед 20-роками перші головні збори „Рускої Бесіди“. А свято ніким і нічим незаколючене закінчило ся одностайним окликом в честь і славу, Найяснійшого нашого Монархи Цесаря Франц-Йосифа І.

Се єсть вірний образ головного збору „Рускої Бесіди“ з дня 13. Марта с. р.; не було одже тут жадної побіди наших противників, а тим менше для нас причини до каляня.

4) На конєць є чисто вдумана неправда то, що сказано в „Русській Правді“, будьто п. Омелян Попович мав хвалити при тім случаю „Русску Правду“, так як „Русскою Правдою“ на тім зборі ніхто зовсім не інтересував ся.

Чернівці, 8. (20.) Мая 1889. р.

Від літер. тов. „Руска Бесіда“:

Голова:

Єротей Пігуляк,

ц. к. професор.

Секретарь:

Омелян Попович,

надучитель.

Що загальний збір „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, відбув ся зовсім так, як се подає в сім спростованю, стверджують присутні на тім зборі члени своїм власноручним підписом.

Исидор Винницький,
ц. к. совітник суду краевого

Др. Ст. Смаль-Стоцкий,
ц. к. професор університету.

Иван Тиміньский,
ц. к. койсарь фінансовий.

Исидор Воробкевич,
Танасій Руснак,
учитель.

Юліан Цурковский,
практикант судовий.

Иларій Гулка,
ц. к. коңц. фін. прокураторії.

Николай Шкурган,
ц. к. учитель.

Николай де Вердеш Влад,
влас. дїбр і ц. к. контр. подат.

Григорій Никорович,
учитель школи народної.

Григорій Ганкевич,
ц. к. авскультант судовий.

Сільвестер Дашкевич,
редактор „Буковини“.

Иларій Окуневский,
ц. к. офіціал почтовий.

ДРІБНІ ВІСТІ.

(До св. Івана Сочавского) переходило кілька сот руских селян ізза Прута тамтого вітїрка через Чернівці, де в катедральній церкві уділив путникам Преосв. Метрополит архієрейське благословенє. Подрібне описанє відпущу подамо в другім числі.

(Грім ударив) минувшої суботи в комни правительственного будинку в Чернівцях розбивши комни на кусні. Вільшої шкоди не було.

(Нова кривда) стала ся Русинам буковинським. Ото славний румунизатор руских дітей д. Литвинюк именованний таки сталим управителем православної школи в Чернівцях. Загально дивують ся, що так явні промахи д. Литвинюка не перешкодили єго авансови, не іжеж інспекція краевого інспектора шкільного розминулась з сими вибриками д. Литвинюка. Супроти сего факту остає Русинам поки що слідити нильно за далішими румунизаторськими ділами д. Литвинюка. Чей же трафіт раз коєє на камінь.

(П. Іоан Югик), угорський Русин з Коңура, котрого цікаву допись про угорських Русинів помістилось в „Буковині“, прислав для музею „Народного Дому“ в Чернівцях прегарно вишиту ним камизельку (по їхньому „брушлік“), даліше свої власні дуже цікаві рисунки одїжа і домів тай кілька пісень угорських Русинів. Хороші сі пісні надрукуємо в „Буковині“. П. Югик обіцяв написати нам ще й про звичаї тамошних Русинів, щб, скоро прийде, також надрукуємо. За присланє дякуємо щирому братови із заммерлої угорської Руси.

(Краєва конференція) буковинських учителів розпочне ся 21. лат. Серпня с. р. в Чернівцях. На дневнім порядку стоїт: бібліотеки шкільні, наука дічат, рахунки, рисунки, средства двигнення морально-релігійного вихованя, публичні іспити в народних школах. Доси вибрано з черновецьких учителів-Русинів на відпущника до краевої конференції п. Омелян Попович, з кіцманських: п. н. Ярошиньского, Гидого і Бігарія.

(Панна Евгєнія Ярошиньска), звісна писателька руска получила від царско-російского географічного товариства в Петербурзі срібний медаль яко нагороду за збірник бук. руских пісень народних Желєзно-трудюбивий і талановитий земляччї нашій і даліших призначєнь за праці на народній ниві рускій.

(Пан барон Гормузакій), бувший староста і властитель Веречанки на Буковині, получив на днях зі сторони Веречанських громадян хорошо випечатану адресу (руську і німецьку) щирої вдяки за добродійства оказані ним людям при різних okazіях, головнoж при угоді довжиків-селян з рустикальним банком. Повід до сего дало то, що п. барон Гормузакій оставив Веречанку, котра перейшла в другі руки. Рідкий се злучай, щоби мужики мали на правду причину дякувати дідичам; з тим більшою вагою підносимо его.

(Справозданє міністерства рільництва о стані засівів) в Австрії при кінци мая с. р. В маю була безпереривно спека а надто мало дощу; приморозки, і то нешкідливі були лиш на Буковині. При сильних тучах падав в многих краях град і поробив значні шкоди. Ціла Галичина, з виїмкою гірських околиць, мала посуху; так само північна Буковина, всхідний Шлеск, всхідні і полудневі Чехи, низша Австрія і Істрія потерпіли від посухи. Засіви зимові не опізнили ся, бо приміром чеські жита зацвіли вже 26. мая, чого не було від р. 1874. Можка надіятись, що жита будут добрі там, де відцвіли при погоді; лиш з Галичини доносят о рідких житах і короткій соломі. Пшениця поправила ся, а декуди так вигнала ся, що треба було єї косити; на Поділю майже половину пізних засівів треба було переорати. Ячмена і вівси, де надто довга була посуха, переросли хабузем. Кукуруза, горох, біб і бульба заповідають ся добре, а бураки, ріпак і хміль суть марні.

(Кілько вибили грошей в Австро-Угорщині в року 1888.). В монетарній віденській вибили: а) грошей срібних дво-рєньскових 73-450 штук вартости 146.900 зл., одно-рєньскових 6,572.004 штук, талерів левантинських 1,111.800 штук вартости 2,340.150 зол.; срібної монети дрібної 5,081.620 штук десятиків; б) мідяної монети дрібної 21,620.000 штук вартости 200.000 зол. — разом вибили грошей вартости 12,871.790 зол. В угорській монетарній в Кремниці вибили: 1.841.360 штук монет одно-рєньскових, 344.829 штук грошей золотих вартости 2,595.952 зол., 357.628 штук десятиків і 10,334.145 крейцарів — разом вибили грошей вартости 4,576.417 зол.

(Повінь в Пенсильванії). Пенсильванія лежить між Океаном атлантичним і озером Еріє, числит понад 4 мільйони мешканців і має широко розвинений промисл і торгівлю. Країну сю перетинають численні ріки, над котрими стануло багато цвітучих міст і сел. Вночі з 30. на 31. мая падав сильний дощ і многі ріки повиливали; відтак упав ще і сніг. Повінь перебігла 18 миль і забрала по-дорозі міста: Суффорт з 500 домами і 2000 мешканцями, Мінеральною з 800 мешканцями, Коніф з 2500 і Вудвал з 2000 людьми та наблизилась до міста Джонстоуна. За містом Джонстоуна було озеро вісім кілометрів довге а чотири широке і воно було резервуаром води для каналу пенсильванського. Довкола озера була гребля на 100 стін висока, 700 до 1000 стін широка а груба в споді 90 стін; озеро мало 100 стін глибини. В одній хвили вода перервала греблю і залила місто. Мешканці не мали часу втікати і лиш хоронились на дахах домів. За пів години осталося в місті цілїм лиш двіста домів, а після останнього обчислення було в Джонстоуні 25.000 мешканців. До повені прилучив ся ще і пожар, бо пукли рури газові і газ займив ся в многих домах. На місце катастрофи зїхав генеральний ад'ютант Гастінгс і замовив 2000 домовин для самого Джонстоуна. При нагоді так великого нещастя збіглись до Джонстоуна шайки злодіїв і почали обдирати з дорогоцін-

ностей погібших людей. Кого лиш схоплят на таким рабунку, сейчас вішають або викидають до води. В Америці збирають жертви для потерпілих, многі міста понадсилали шатра і живність. В Пенсильванії побоюють ся, щоби не вибухла зараза від гниття тіл погібших.

(Членом повітової ради шкільної) в Кіцмани на місце бл. п. Микитовича вибрали учителі сего повіту учителя з Дорошівців п. Радика Василя.

(„Рускій Народъ“), таку книжочку редактора „Русско-ї Правди“ Григорія Купчанка забрала і заборонила читати віденська прокуратурія, позаяк у сій книжці проповідє Купчанко, що Русини а Москалі один нарід, що московська мова а руска однакова, дальше під'юджує Купчанко наш руский нарід, щоби відлучив ся від Австрії; що все є знаком зради проти австрійського цїсарства. (Зри „Черв. Русь“). От вам, панове Читальники, знов один довід на то, щоби не ся хоронили від „Русскої Правди“ і всяких книжок Купчанка, коли не хочете наклакати клопоту на читальню та на самих себе, як се стало ся в Самушинській Читальни, що то єї членів потягають оперед суд. Ще раз остерегаємо вас, панове читальники, не приймайте „Русскої Правди“, „Науки“, „Червоної Русі“ та газет і книжок, що тягнут до Росії, коли не хочете аби вас тягали по кременах.

Для науки і забави.

Святий верховнестолний Апостол

ПЕТРО.

(із „Руского Лірника“ Юрія Федьковича.)

Гой та при мори — при морському брезі —
Гой там розпустили риболовчі мрежі...

Петро-ж Бар-Іона усім перед водит,
Аж до них Син Божий на море приходить.

„Покидай, Петре, ти шуки та кити
Та ходи зо мною, меші дупі ловити!...“

І пішов Петро за Сином Господним,
І був у Христа він всегда першогодним.

І дав му Господь, на небо ідучи —
Від раю і пекла духовні ключі:

„Наж тобі, Петре, ключі пекла й раю;
Кому гріх одпустиш, то й я однуцаю...“

І пішов Петро в Рим благовістити,
Христа Бога слово і там возвістити.

А в Римі правив царь Нерон поганин,
Найтящий гонитель на всі християне.

І тримав Нерон собі чародїя;
Що царь загадає, то все він удїє.

„Гой“, каже Нерон, „колись такий вданський,
Вознесись на небо, як Бог Християнський!“ —

— „Отож то, каже, велика ми штука!
Як не вознесу ся, то голов порука!“ —

І став ся волхов в повітрі зносити,
Тогди став ся Петро до Бога молити. —

Гой щеж бо Петро не помоливсь Богу —
Аж впав волхов з неба, тай поломив ноги.

За тоеж Нерон розлютив ся клите —
Тай повелів Петра на хресті розпяти.

А Петро просит лютого Нерона,
Аби стрімголов го розпяти позволив.

„Гой бо я-ж“, каже, „не Христови пара,
Аби-ж мала бути однака нам кара.

А Ти, о Христе, прийми мої муки,
І грішную душу в святі Твої руки! — Амінь!

6. 9. 1878.

Менший брат.

ОБРАЗОК ВИБОРЧИЙ.

(За Генриком Йосе намалював О. М.)

I.

Хоть то був буддень, а робота в поли і коло дому аж ся просила, мимо того Иван Робчук, один з найповажніших і найпильніших господарів, вибирав ся до поблизького місточка. Бритвою із старої коси оголив ся, коло приспи умив ся, намастив голову маслом, убрав новий сірак і вимазані з вечера чоботи, почім сів за столом до снідання.

„Чого тобі сьогодні їти до міста?“ питала жінка ставляючи оперед него кашу. „Таж нині у місті ні ярмарку, ні храму, ні терміну нема“.

„Вибори!“ відповів коротко Робчук подуваючи на гарячу кашу.

„Ій, вибори!“ озвалась байдужно господиня. „Виберут і без тебе...“

Справді мали того дня відбутись в місточку вибори посла з сільських громад. Після мудро вдуманої у Відни ординації виборчої становлять власителі менших посілюстей, то є селяне або мужики з одного або й більше повітів одну велику громаду, правиборців, котрі вибирають з поміж себе виборців, а сі аж голосують на посла. Иван Робчук зістав перший раз вибраний разом з своїм кривним, начальником Микитом Хрунем на виборця, не дивно одже що Робчук сумнівав ся, чи зуміє сповнити свій обов'язок, котрого навіть докладно не знав. Вправді панський комітет виборчий постарав ся о гідного кандидата на посла в особі дідича Янка Гризоти з Казилева, але Робчукові щось воно не влізало до голови; бо все щось під носом собі воркотів: „Не здає ся воно мені...“

Посідавши і перехрестившись розпорядив дещо в господарстві і на решті вибрав ся в дорогу. День заповідав ся хорошо, тим більше, що Робчук ішов мимо своїх ланів і оглядав свою шпеницю, своє жито і свою бараболю.

За годинку був Робчук у місточку. Перед корчмою увидів дивогляд, щі здавав ся на бійку. Арендарь поскакував коло війта Хруня і вмовляв щось у него махаючи руками.

„І ви даєте свій голос на него!“ кричав на ціле горло корчмарь увидівши надходячого Робчука. „Знаєте на кого? На пана дідича Янка Гризоту.“

„Не завертай голови, жиде!“ обрушив ся Робчук.

„Що то не завертай голову?“ кричав жидок пирскаючи слинов. „А знаєте ви, що пан дідич казали? Пан дідич обіцяли, що податки знесут“.

„Не баламуть!“ рік сердито Робчук і відійшов а за ним і начальник Микита Хрунь.

По дорозі Хрунь, що „перебув“ вже не одні вибори толкував Робчукові, що все то тільки пуста нарада, а мужикам хіба тільки користи, що наїдуть ся, та нап'ють ся. „Одже, не будь дурнем“, говорив Хрунь, „та держи ся мене, а добре на тім вийдеш!“

Так розмовляючи прибули до міста. На ринку застали вже цілий тлум виборців, щі поділившись на купки розпирляли живо о виборах. Хрунь прилучив ся до своїх знайомих, а Робчук до своїх. Заледно уснів Робчук повитати ся зі своїми, ухопив его якийсь незнакомий — писарчук чи що — за рукав і потягнув на бік.

„А як ся маєте, пане начальник?“ питав незнакомий: „Давно вже Вас не бачив!“

„Таж я не начальник“, відповів Робчук здивований. „Може у Вас діло до Хруня, бо він війтом у нашій селі.“

„Знаю Хруня, всіх знаю... Але що ви, то зовсім на начальника схожі, мов на війта вже родились. Прийде й на вас ряд, прийде. От знаєте, аби есте голосували на пана дідича Янка Гризоту, а він допоможе вам до війтства“.

Робчук мовчав і лише собі закарбував в голові, що люде его тепер шанують, як ніколи перед тим.

„А як би то так заглинути до Мошка на шкляночку пива?“ запитав незнакомий прижмурюючи одне око.

„Не дайтесь на підмову, куме!“ озвав ся за ними голос. „Час би нам мужикам вибрати на посла свого чоловіка!“ Так заговорив до Робчука его кум Розумовський з сусіднього села Читальниць.

„Якого свого?“ фукнув незнакомий. „Може мужика? Що мужик вам допоможе? Посол мусит бути учений чоловік, мусит знати добре по німецьки. А чи є де у нас такий мужик?“ ренетував агент пана Гризоти даліше.

„Правда, що такого мужика у нас ще нема“, відповів Розумовський, „але-ж маємо Богу дякувати вже неодного ученого Русина, щі вийшов з під мужицької стріхи, щі знає нашу нужду, нашу кривду, котрої не знає дідич, а хоть і знає, то нею не питає; бо свій особний а навіть противний інтерес має; колиб ваші мужицькі інтереси були однакові з дідичівськими, то не призначував би Монарха особних послів дідичівських,

осібних міських, а осібних мужицких. Тому, куме Іване, послухайте моєї ради. Ото руский комітет виборчий вишукав для нас щирого заступника, бувшого начальника суду нашого, а теперішнього совітника Петра Правдікевича, чоловіка світлого, щирого і неустрашимого, щоб...

Та агент пана Гризоти не дав договорити, а пустив ся з таким фуком і криком до Розумовського, що аж жандарм в справу умішав ся і їх розігнав, чого власне агітатор панський хотів, аби не дати далше Розумовському говорити та Робчука переконати.

Сонце тим часом підійшло вже високо на небі і вказувало, що час би вже полуднувати. Робчук почув голод, а коли сказав о тім своїм кумам, довідав ся від них то само. Всі згодились зайти до шинку, розходилося тільки о то, чи за свої, чи за панські гроші; аж тут явив ся Хрунь.

„Ану панове громада“, сказав шийт обтираючи рукавом піт з чола, „довідав-ем ся, як стоїт з вибором. За совітником Правдікевичом іде село Читальниць і трохи других людей, священників та учителів; за дідичом Гризотою пан староста, майже всі начальники громадські і сила народу. Одже нема нам що довго надумуватись; бо де сила, там і воля. У Гершка, Мошка та й у Сруля можна пити на рахунок пана Гризоти, у других корчмах за свої гроші. Не вжеж нам до труду ще й гроші тратити. Ходім до Гершка!“

„Щось наш начальник Микита микитит, ми-ж обідялись панотцєви голосувати на Правдікевича“, подумав несміливо Робчук.

У Гершка шуміло та роїлось як у улію. Окоман пана Гризоти честував виборців. Нових гостей повитали радісним криком. Хрунь пошептав щось з окоманом, по чім розпочалося угощене новоприбувших виборців горівкою, оселедцями й такими другими приσμαками мужицкими.

По перекусці завідомив пан окоман шановних виборців, що вже пора йти до виборів, а заразом просив, аби вечером по виборах зійшли ся тут знов, щоби ся покріпити. Вирушив нарід від Гершка, від Мошка і від Сруля напів п'яний і пішов до салї виборчої, де вже були панове кандидати і скілька тверезих виборців з Читальниць, громадка священників, учителів і пинних осіб.

Коли заперлись двері за останнім виборцем установлено комісію з самих „невних“ для пана дідича виборців, врешті промовили оба кандидати.

Совітник Правдікевич говорив коротко, узловато і щиро, що готов прийняти посольство і старати ся зі всеї сили о добро виборців.

Пан Гризота із „скромности“ промовляв послідний; бо знав, що чіє послідне слово, того й побіда.

„Як у всім на світі, так і між людьми“, закінчив пан Гризота свою промову, „є ріжні стани, котрі повинні жити в згоді. А як в осиротілій родині дбає старший брат про долю меншого брата, так і ми дідичі ваші старші брата, а ви, панове газди, наші

менші брата, щоб потребуєте нашої опіки. Хочу вам бути добрим братом, а за все то не бажаю, нічого більше як посольства, щоб, як відомо, не приносить ні найменшої користі“.

Затим приступлено до голосованя. Перший віддав голос голова комісії панотець Мартин Сидорович сказавши перед тим: „Приступаємо до виборів. Є то важна річ. Знаю пана Гризоту, мого личного приятеля добре, про то віддаю свій голос на него“.

Порядок голосованя установлено такий, що поперед голосували „найневійші“ для пана дідича громади, за ними, сказав якийсь хитрун, підуть вже як ті вівці і прочі виборці. І справді так було. Посипались безпечні голоси на пана дідича Янка Гризоту, а за ними пішли підштурховані агітаторами і непевні, в кінці осталися самі Читальницькі виборці, котрі мимо великої більшости пана дідича віддали як один муж своїх 5 голосів на совітника Правдікевича. Пізно у вечер оголосили очевидний skutok виборів що пан дідич Янко Гризота вибраний послом.

Простора корчма Гершка наповнилась виборцями, зайшли туди і пани і мужики і сам дідич-посол. Лілась горівка, лилось і пиво і вино ріками, пан посол обіцяв золоті гори, ба навіть цілював ся спльовуючи з меншим братом, мужиком. Гуляли мужики до рана, їли і пили за запродану свою долю-волю.

(Дальше буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи“ вийшла вже книжочка 5. сїдуючого змісту: 1) „П'єсня стр'їлецка“ (записана в Джурові Курилюком), 2) „Городиє стародавньої України-Руси“ (з Ол. Барвіньського „Рускої історичної Бібліотеки“), 3) „Русь“ (Оповіданє з біблії, переробив Ол. Кониський), 4) „Леб'їдь“ (Статійка Малани, з образком), 5) „Якъ въ Темно-свѣтѣхъ розплодились оселедцѣ“, (Сміховинка Данила Млаки), 6) „Дещо зъ фізики“: Рівновага (Гр. Никоровича), 7) „Дещо для дѣточокъ“: Чій голосъ? (Новісточка Е. Ярошинської), 8) „Гуси“ (Стешок О. П. з образком), 9) „Вѣдгадки загадокъ“.

Таким способом управління далше видаванє сего важного видавництва, котре на далше появлять ся буде по одній книжочці в половині кожного руского місяця.

Про важність сего видавництва ось що пише найславнійший теперішній писатель руский Олександр Кониський до редактора „Бібліотеки для молодіжи“: „Бібліотека Ваша — річ вельми важна; се той ґрунт, без якого не можна плекати національного розвою. Спасибіг Вам за неї“.

„Учитель“; так називає ся орґан руского товариства педагоґічного у Львові, що виходить ме 1. і 15. кожного місяця й коштує на рік 3 зол., на піврік 1 зол. 60 кр., на чверть року 1 зол., а до кінця с. р. 1 зол. 80 кр.

Ч. 1. з 1. (13.) Червня с. р. містить: „Водь выдавництва; Оглядь дѣяльности выдѣлу руского тов. педаґ.; Гадки про виховане; Яке призначене має читанка въ народній школь, и якъ нею треба користуватись?; Пробна лекція; Критичий оцѣнки; Новинки; Школьный вѣсти и Оповѣщення“. — Поручаємо як найтеплійше і бук. учителям сю часопись шкільну, котра спосібна причинитись до того, аби вигладити недостатки німецького образования бук. учителів руских.

О. П.

Купуйте, читайте!

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосє Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким средством на випаданє волося, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волосєм, викликає у мужчини повний сильний заріст бороди і надає вже по короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або посаівлатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsasse,

і туди треба всі замовлєни засилати

3—20.

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича, виданий коштом членів руского касина в Стрию на дохід того-ж, вже появилась в розпродажи.

Ціна 1 прим., з пересилкою реком. 1 зол. Замовляти можна через часописи рускі або відносячись впрост до виділу касина.

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШНИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“.

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів), (на поchtову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманах „Союза“,

що на 12 печатаних аркушах великої 8^{ми} жїстит в собі значне число новел і повістей продає за третину першої ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковина»

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

В ЧЕРНІВЦЯХ, улица божниця ч. 8.

поручаєсь к скорому і елеґанцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

ТВОРІВ, БРОШУР і ЧАСОПИСЕЙ

на всіх языках:

оповіщєнь, табель, цїнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлєнь о заручинах запрошєнь весільних, листових наперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ.

Папір і прибори до писаня продають ся гуртом і подрїбно.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
на рік 1 „ 50 „
на третину 1 „ — „

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні «Нардінського» в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ци Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

ВІД ВИДАВНИЦТВА.

Сим числом кінчить ся 9. піврік нашого видавництва, котре чейже дало доста доводів, що щиро бажає душевного і тілесного добра руского народа, за що сміло і неоглядаючись ні-на-що боролось проти всіх а всіх численних ворогів ліпшої долі рускої. Ніхто справедливий не заперечит, що «Буковина» причинилась немало до морального і матеріального добра руского народа. Що воно так і є, на то довід, що через «Буковину» просвіта народа чим раз то ширшає й будит нарід з твердого сну до пізнання людських і руских прав та обовязків его. Закидують «Буковині», що она ганит всіх без різниці, так є, ми й на дальше не перестанемо пиятувати всіх ворогів душевного і тілесного добра нашого народа, як слід. Щож за різниця заходить між ворогом в церкві, школі, сеймі, раді державній, уряді, громадї, шинку і т. д. Хіба, що той заслугоє на тим більшу нагану, хто повинен бути щирим заступником, судією, панотцем, учителем, наставником народа, а не є ним, але ворогом. Відпераємо однак з обуренем ложні закиди, що ми вороги православної віри, всего духовенства, всякої старшини; і т. п. клевети. Ми не відвертаєм нікого від его віри, але виступати будемо зарівно так проти румунизації через православ'є, як і проти польонизації через католицизм, проти покривджування через влади і проти визискування нашого народа через будь кого.

Закидують «Буковині», що она роздвоює Русинів тим, що виступає проти Панрусів і їх «русских» газет та «обществ». Панруси то не Русини, а найбільші вороги наші; бо хотят закувати наш нарід в душевні і тілесні кайдани московські. Наш оклик є: Русини мусят остати Русинами, а хто хоче зробити з нас Москалів, Поляків, Румунів і взагалі хто нас винародовити хоче, той наш воріг,

тим небезпечніший, коли видає ся за Ру-
сина, аби тим лекше утуманити й звести
наш нарід. Ми не відтрчуємо, не ганимо, не
ворогуємо проти Русинів, що не суть з о-
всім нашої гадки, а шануємо кожду щирю
гадку і кожного щирого Русина, що дбає
і старає ся о душевне і тілесне добро на-
шого рідного руского народа, чи він
н. пр. пише нашов чи иншов правописев,
коби лише писав по людски, та по руски.
Проти всіх же, котрі толочут, занедбуют або
заперечують наші людські і рускі права, не пе-
рестанемо виступати зі всеї сили на кождім
місци і у всякий час; з такими ворогами, чу-
жими, кривними або й рідними, не хочемо, бо
не можемо і не сміємо годитись, миритись
або дружитись, хіба що чужі станут ся спра-
ведливими людьми, кривні добрими братами,
а свої — щирими Русинами. З сим твердим і
непохитним постановленем розпочали ми пять
років тому наше видавництво, на тім самім
становиску стоїмо й нині та й стояти мемо,
доки Бог дасть віку і сили а руский нарід
свою підмогу; політики, себто крутарства,
вагання, хитання, пактовання, зривання і т. п. не
знаємо і не хочемо знати.

Трудна, бо велика, але спасенна наша
задача піднята нами безкористно ба навіть з
пожертвованем в інтересі нашого народа.
Підпирати нас, се обовязок кожного честного
і щирого Русина, народолюбця. Сим прига-
дуємось братям нашим з кінцем 9. півроку і
просимо передовсім о надіслане предплати.

Довжникам нашим висилаємо з сим чи-
слом напимнення і сподіємось, що поспішат з
вирівнанєм залеглостей і не введут нас в
прикре положенє застановлення висилки газети.
повторних напимнень, приказів почтових або
й скарг, які наша адміністрація мусіла вне-
сти проти деяких довжників, що показали
брак всякого почутя обовязку.

Вибори до галицького сойму.

Передучера збулась в Галичині завзята боротьба виборча, по одній стороні станули рускі селяне вооружені одушевленням для своєї святої справи народної, по другій вороги руского народу озброєні грішми, обіцянками, погрозами та й насильством. Боротьба закінчилась славною перемогою Русинів, що вибрали у двох тільки послів своїх, як перед 6 роками. Правда, що й число вибраних сего разу послів руских виносить ледво половину того, яке належить ся Русинам після права. Та коли зважимо, що-за нечуваних способів: намов, хитрощів, перекупств, грошей і мук вживали вороги руского народу; то не станемо дивуватись, що не всі рускі кандидати перейшли. Коли далше зважимо, що в многих повітах Галичини суть ще цілі села темні і пияні, й панують в них наші вороги чужі і свої, що не всюди було достаточне прилагоджене, то не диво, що ворог вийшов заступником руским. Коли знов зважимо, якою мізерною більшістю перейшли декотрі противні кандидати, що розходилося тільки о один-два голоси, та навіть лось рішив в користь противника; то й тут певна перемога наша вже недалеко. Проте можемо з гордістю й вірадою споглянути на день передучерашній і зачислити его до найславніших днів в історії руского народу. А ще тим більша наша радість, що ся перемога то діло, то заслуга наших селян і міщан, підвизини руского народу. Галицькі рускі селяне й міщани доказали сим ділом цілому світові, що руский нарід живе і дигається, та що недалеко вже час, що на Русь запанують Русини. Честь і слава про те руским селянам і міщанам в Галичині! — За рік прийде черга й на нас, рускі брати селяне й міщани в Буковині, піти за світлим приміром наших галицьких братів, а на науку і заохоту станемо друкувати в „Буковині“ описання того, як ревниво, як славно боролись галицькі селяне й міщани за свою правду, долю і волю.

Розпочинаємо з кінця подаючи тут телеграми, які дістала редакція „Діла“ в день самих виборів:

Калуш. Романчук вийшов, одержав 87 голосів; контр-кандидат 57.

Дрогобич. Охримович вибраний послом.

Підгайці. Савчак Даміян вибраний 77 голосами против 55.

Снятин. О. Кирило Гаморак вийшов діставив 87 голосів; Мойса дістав 50. Най живе Русь-Україна!

Золочів. Соїтник Рожанковський вибраний послом 153 голосами; контр-кандидат Шнел одержав 113 голосів.

Жидачів. Судія Герасимович вибраний 90 голосами на 123 голосуючих.

Коломия. Мимо надзвичайної агітації і підкупствах д-р. Теофіл Окуневський переміг 93 голосами. Пузина дістав 60 голосів. Нарід держав ся дуже кріпко.

Жовків. Д-р. Король одержав 73 голосів і вибраний послом; Півонкі дістав 59 голосів.

Стрий. Антоневич вибраний послом, одержав 139 голосів; Ромашкан 1 голос.

Збараж. О. Никола Січинський вибраний послом 79 голосами; Федорович одержав 36. Комінек 2.

Надвірна. О. Мандичевський вибраний одноголосно.

Богородчани. Олекса Барабаш вибраний 64 голосами.

Станиславів. Гурик вибраний послом і дістав 78 голосів; Гушалевиц дістав 51.

Турка. Голосуючих 112. Руский кандидат Телішевський дістав 106 голосів; кн. Любомірський 6. Пропали гроші панські!

Броди. О. Сірко вибраний послом.

Бірка. Кулачковський переміг 84 голосами.

Що нового в світі?

Хоть воно й тихо, та все воно лихо. Оттак більше менше сказав наш Монарх та й Его міністер політики оногди до відпоручників усіх країв нашого цїсарства, що власне тепер радят над спільними потребами військовими і др. у Відні. Тихо усюди, бо нема ще війни, але й лихо, бо дуже легко може розгоріти ся страшна боротьба, що займе пів світа. Яка страшна війна грозить людям з цілої Європи, про то свідчать слова нашого міністра політики, що сказав: Менша, далеко менша шкода для народів з того, що мусят видавати рік-річно превелику силу грошей на збільшене войска й поліпшене та піднесене воєнної сили, як буде та шкода, що би принесла і найкоротша війна. Тому думає наш міністер, та й Монарх тої гадки, відтягати ту грозачу небезпечність — війну — як найдовше. Алеж хто крім одного Бога знає, як довго дасть ся отся гроза проволочи. Ото у Сербії перевернуло ся усе до гори ногами; як перше за короля Міліана на Сербію й не зважав ніхто, так тепер грозить відти війною. Сербі що тепер жиють розділені і в Сербії і в Австрії і в Болгарії, бажають зкунити ся. Се неможливе без образи Австрії, котра готова виступити проти відорвання сербських країв залучених з Австрією. А виступлене Австрією проти Сербії споводувало-б Росію до війни проти Австрії, а се знов викликало-б Німеччину до обіцяної оборони Австрії, против Німеччини вирушила-б Франція, аби ся помстити за програму 1870. року війну, против Франції обов'язалась боронити Німців Італія. Англія і Туреччина мабуть також вмішались би до сего і от ціла Європа загуділа б від гучного гармат, залилась би ріками людської крові. Ось така страшна, незнана доси різня загрожуює половині світа. Дай Боже, щоб найшов ся з сего який вихід, щоб би задовольня усіх без пролиття крові. Та як і не міркуй, тяжко, та неможливо вийти з сеї запутанини, а воно чим раз то гірше замотується, навіть самі Монархи, не то вже менші голови, обзивають ся чим раз острійше; одно острійше слово ще, а війна готова. От тому то, хоть ще тихо, та всеж дуже воно лихо.

Із судової салі.

ІЗ СУЧАВИ. (Жертва румунізаторських забігів). В Сучаві відбулась недавно тому розправа карна, до котрої дали причину шовінізм і безоглядна нетерпимість румунізаторів — Секретарем маніпуляційним староства в Кімполунзі був довгі літа Юліан Кобилянський, маючий 47 літ бездоганної служби правительственної, щирий і ревний Русин, що хоронив Русинів тамошньої околиці, котрих там не мало, від румунізації. Між шовіністами румунськими настав переполюх; почали вони всіми силами ділати против Кобилянського, а вислідом тих заходів було обжаловане Кобилянського перед прокураторією, що приймає взятки, а властиво змушує сторони платити собі за урядові чинности. Прокуратор сучавський Гоян в акті обжаловання підпис провину в 14 случаях в той спосіб, що Кобилянський при вношенню сторонами реклямацій від служби войскової брав від них взятки і нелегально полагоджував їх справи. Обжалований признав, що селяне нераз приходили до него о пораді в реклямаціях, ба навіть він сам писав їм реклямації, за котрі добровільно давали ему селяне дарунки грошеві, коли реклямація віднесла успіх. Грошей тих не брав Кобилянський для себе, лиш відтягнувши видатки пороблені на подане, решту признавав на фонд будови гр.-кат. церкви в Кімполунзі. Свідки зізнали, що Кобилянський прибільшив фонд будови церкви о 2000 зол. і ствердили, що вони добровільно давали гроші за успішні реклямації. Також зізнали, що вони не хотіли вносити жалоби за се на Кобилянського, а лиш послухали намови і грози ад'юкта податкового Сокала, котрий їздив в околиці Дорни і Кімполунга та намовляв людей вносити жалоби. При розправі заявили, що відкликують всі свої жалоби. Показало ся дальше, що Сокаль був орудієм в руках слідчого судії Тудана, (Русина-перекинчика) котрий сам яко судія слідчий укладав карні донесення против Кобилянського, відтак через Сокала давав ті донесення переписувати покутному писареві Фасрові і приймав їх до протоколу судового. На основі тих своїх власних жалоб Тудан починав і переводив слідство. При переслуханню свідків в слідстві, обіцявав їм Тудан по 150 зол., если зізнають в некористь Кобилянського, та клав перед ними мошенку, заявляючи, що в ній 150 зол., котру одержати може кождий, хто зізнасть фальшиво. Если який свідок мимо того зізнав правду в користь Кобилянського, то Тудан нищив сей протокол і не долучав его до актів слідства. Розуміє ся, що трибунал карний мусів увільнити п. Кобилянського від всіх закидів. Проти Тудана веде ся слідство.

БУКОВИНСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСКИ.

Жертви на „Руский Дім Народний“ в Чернівцях: з V. виказу 174 зол. 29 кр. — 3 пушки в Читальни „Народного Дому“ в Чернівцях 80 кр., о. Сербінський

гр.-кат. приходник з Кіцманя 3 зол. 10 кр., з пушки у п. Андрея Геличинського в Чернівцях 15 зол. 24 кр., на именинах у п. Столярчука зібрав п. Хариневич 1 зол. Разом 194 зол. 43 кр. — Ревним збирателям і щедрим дателям щиро руске „Спасибіг!“

Исидор Винницкий,
голова.

Иван Тиминский,
касієр.

ДРІБНІ ВІСТІ.

(Є. Е. Пан президент краю барон Піно) виїхав на своє добро до Фелькермаркту в Стирії, відки поверне в послідних днях л. Августа.

(На кругольні „Народного Дому“) в Чернівцях відбулась в Понеділок, Вторник і Середу гра о надгороді зложені на ту ціль товариством і его членами, що принесло 25 зол. чистого доходу.

(Проф. Глібовицкий) занедужавши так небезпечно, що мусів був піти на відпустку, виздоровів цілковито, о чім свідчить его надзвичайна діяльність літературна з послідного часу сего шкільного року.

(Руским катихитом) для православних учеників черновецької гімназії именованій Русин о. Иванович. Витасмо нового духовного провідника нашої молодіжи щиро в надії, що завдасть собі всякої сили в точнім сповнюванню трудної задачі яко духовний отець молодіжи рускої занедбаной румунізатором а оточеної ще й иншими ворогами.

(Нові одногульденові банкноти) мають завестись незадовго; формат їх буде менший від теперішніх.

(Убив грім) селянина Теодора Одовічука в Балківцях коло Серету, погибший полишив жінку і четверо малих дітей.

(† Крилошанин о. Іоан Величко) роджений 1836 р. ординований 1859 р. упокоїв ся дня 19. н. ст. Червня о 3 години рано у Львові. Галицька Русь тратит одного вірного сина, що все заховав для неї любов і щире серце та ніколи не зійшов з дороги патріотизму для личних користей. Був се сильний, правий і честний характер. — Похорони відбули ся дня 21. червня. Вічна ему пам'ять!

(Ювілей 25-літний учительства) празнував 10. с. м. директор черновецької семінарії учительської Д. Ісопеску. Велика часть учителів не взяла ніякої участі в сїм мимоходом сказавши у професорів середних шкіль непрacticованім ювілею. З учителів-Русинів не озвав ся зовсім ніхто, бо ґратуляції з вижницького і черновецького заміського повіту виїшли з почину жидаєвського (!) Для Русинів і не було причини до ґратуляцій; звісно бо, що під д. Ісопескулом зазнає наука рускої мови неймовірного занедбаня а всяке руске перекинничество найбільшої протекції.

(Відпоручниками) до бук. краєвої конференції вибрані дальше учителі-Русини: з повіту Вижницького Стратичук і Стефук, а з Черновецького заміського: Пігуляк і Савіцкий.

(„Scola româna“), товариство спомогаюче румунізацію руских дітей ізза Прута в Сучавській гімназії виписало в „Ревісті“ величезну подяку Кіцманському протоєреєви о. Гомівці за то, що назбирав підчас каноничної візитації (!) щось около 30 зол. на цілі сего товариства і то уже не перший раз. Ось про що дає о. протоєрей під час візитації руских парохій. Чи личит то настоятелям збирати гроші у підвладних собі священників та ще під час надзорного урядованя?

Чи може то який рід карі? Може би о. протосрей зволив зробити складку на образки, молитвенники, та інші релігійно-моральні книжочки для заохоти рускої молодіжці підчас катихизації, про котру не чуємо нічого, замість збирати кровавий гріш руский на деморалізацію руских дітей!

(Урядова газета), не краківська, а Черновецька повинна від двох неділь довжесних славословій на польський театр, що гостив тепер в Чернівцях, наколи про перебування тут перед двома роками театр руский ледво кількома стрічками згадувала.

(2000 учителів) німецьких зібраних 13. с. м. в Авсбургу прийняли без дебати внесення о конечности шкільної і загально обов'язуючої як найпростішої правопити німецької, далше щоби народна школа вернула ся назад до народа, в кінці рішили величезною більшістю, що так звана наука ручних робіт (ремісництво) в народній школі ще не на часі. Нерозумні Німці! Ото у нас педагогіи є, що є. У нас „економічне русское правописання“, у нас „русское общелитературное языче“ є, що є; бо ми голова, у нас дитина в 1. році шкільнім слухає вже „сравнительной филології славянских языков“. Що то Німці з Авсбургу, Берліну, Липска, Відня та Бог знає відки. Ось то ми буковинські педагогіи! У нас є испитовані учителі для саїних, глухонімих, пчоловодства, господарства, ветеринарії, коншикарства, а тепер дякувати бук. оберпедагогови будуть і професори ремісництва! Виправді кажуть і пишуть ба й доводять Німці, що на Буковині найменше письменних, що школи порожні, що у нас більшеклясових шкіл майже нема, що парід погигає в темноті та п'яністві, помимо що в декотрих селах вже 20 і 30 років школи є, що у нас загально неходять діте більш 2—3 років до школи, що учителі не знають краєвих язиків і т. д. і т. д. — Та се тільки Німцям так здає ся; а ми собі помимо того... от аби не казати.

(„Polityka czystych rąk“). На сю тему написалась одна Черновецька газета перед послідними виборами до черновецької ради міської без міри поручаючи вибір радних, що би вели „політику чистих рук“. На жаль мусимо занисати, що саме радні стоячі в стичности з тою газетою провадять політику, котра покриває і підпомагає велику деморалізацію між черновецькими учителями. Не здібности, не заслуги рішають в черновецькій раді громадській над долею-недолею учителів, а протекція і личні взгляди. Такій агітації „політиків чистих рук“ завдячують вже кілька учителів незаслужене поминене а стількож других незаслужене возвишене. „Політики чистих рук“ спомогають тихцем власне тих, котрих голосно засуджують, як румунізаторів, лизунів, чорнителів, лицемірів і т. п. Сегодня найліпшою драбинкою для черновецьких учителів то протекція якого з „політиків чистих рук“. Чи подумали панове політики над тим, що така деморалізація учителів деморалізує і школу а через ню і їх власних дітей? Може й є се „політика чистих рук“, но на жаден спосіб не єсть то „політика чистої совісті“. Від нечистих рук занеочищуєсь і совість, але так само й від нечистої совісті годі рук обмити.

(Рим напосів ся на Русинів). Православних Русинів румунізат римські потомки, а Русинів-Уніятів польщат римські ксьондзи. Перше дієсь на Буковині, друге в Галичині, на се не треба пових доводів. Та бо польщене руских дітей буває й у нас на Буковині, яко новий довід най послужит черновецька „Охронка“, де кромі добродійства для діточок бідних зарібників розгонцаєсь чим раз то більше польоніція руских дітей зі сторони сестер-Феліціянок. Сеї добротинности

не жаляють собі і найревніщі Русини-католики. Чейже сестри-Феліціянки не схотят з нею накидуватись Русинам? — Боже борони нас від православної румунізації та й від католицької польонізації, а поможи нам помістити рускі діти в „Народнім Домі“, де би утверджалось кожде в своїй вірі, а всі разом в рускости!

(Сегорічна бранка) в Кіцманьскім повіті дала на 1456 покликаних 346 асентированих.

(П. Туркевич) інспектор на 28 чисто-русских а одну лиш жидівську школу кишинького повіту заявив офіційально на повітовій конференції учителів, що помимо кваліфікації (старої дати — Ред.) з рускої мови не знає на стілько по руски, щоби міг проводити конференції по руски, чого зажадав в имени учителів п. Стратичук. Такого то інспектора падала красава рада шкільна на руский повіт. Чи йшло тут о добро руских шкіл, чи о побічний вже третій заробок для п. Туркевича, що є інспектором і надучителем і надзорцею мір і ваг? П. Туркевич стратив сям заявленем послідну решту конечної поваги, коли ще яка рештка через его вельми неітактовне поступоване в загалі осталась була. Цікаво знати, чи довго ще жертвуватись ме справа шкільна справі личній.

(Про паломництво до мощей св. Івана Сучавського) доносять нам ще децко. Кромі о. Никитовича зібрав і о. Олександр Манастирський кілька сот паломників, котрі злучились в Чернівцях. По богослуженню і архієрейським благословенню в тутешній катедральній церкві вирушили паломники в дальшу дорогу. По дорозі стрічали паломників священики і парід з процесіями. В Сереті прилучив ся до паломників о. Длужанський з процесією і около 200 душ. Так само витали паломників і дальші громади. В передодень свята увійшли паломники до монастиря св. Івана Сучавського, де їх стрітали монахи з игуменом о. Чунтуляком, котрий привітав „братів з над Дністра“. По сім відбулось богослуженне в славянській і румунській мові, при чім співали Сучавські гімназіясти, розумієсь що по румунськи. По богослуженню угостив игумен священиство, при чім піднесено здорове Цісаря, Митрополита, игумена і провідника паломників в рускій і румунській мові. На другий день прибула ще одна процесія під проводом о. Берара. По службі Вожій вирушили всі паломники, а було їх кілька тисяч, на головну площу міста, де відбулось торжественне водосвятіє, по чім о. Ол. Манастирський виголосив хорошу проповідь в рускій мові. По казаню повернули паломники назад до монастиря, де їх угостено. Тут роздано між паломників памятни медалі з образом св. Івана по одній, а надписи славянській (на інших румунській) по другій стороні. Мала часть паломників вернулась знов пішки з процесіями домів. Прибувши до Чернівців зайшли до катедральної церкви, де відбулась благодарствена служба. Так закінчилось перше православне паломництво на Буковині.

(Децко з статистики). Статистика вглядає також в тайни людского жити. Она учит нас на примір, що в Німеччині умирає 10 000 людей на деліріум, а 46% караних по в'язницях суть пітками налоговыми. В Берліні єсть тепер 11.169 шиків, коли в році 1860 було їх лише 3.637. Той сам доказ, що горівка має звязь з злочинствами, подає також статистика американська, де на 11 убійств припадає 10 з п'ятики — Після віроісповідання єсть в світі 750 міліонів нехристиян, 190 міліонів католиків, 108 міліонів протестантів, 80 міліонів грецького обряду, 15 міліонів інших християн, 85 міліонів могомедан а жидів 7 міл — Інша звістка та, що найбіднішою на жінки єсть Португалія,

бо на 1000 мужчин рахують лиш 906 жінчин. — Статистика повідає, що найбільше кави спивають в Бельгії, де на рік пересічно 9 фунтів кави виходить на одного чоловіка, а в Австрії 1½ фунта. Пива спиває один мешканець в Лондоні річно 188, а у Відні 191 літрів включно з жінками і дітьми.

(Кілько заробляють денно в Рудецькім?) На се послужит відповідею розмова з одним господарем, котра досадно малює економічні відносини Вошчанец. «У нас господарі маюť по 2, 3, 4 морги ґрунту. З чого тут жити? Худоби нема на чім вдержати. Є у нас кусник пасовиска, але і то мабуть приїде нам з паном правовати ся. Пан у нас Августинович; великий богач; збіже по три роки стоїть в стиртах. Заробок на паньскім ось який: Тепер на весні за саджене бульби, за грабане пирійки, за полотьбу, або при «машині» дає денно без нічого 8 кр., або з того часом урве де-що за то, що пізно вишло ся на роботу і т. п. Сівачеві за цілоденне дивгане мішків і ходжене по рілі 15 кр. Косарь дістає 20 кр.; за громаджене сіна, ношене і ставляне в кошиці 10 кр.; жнець бере 15 кр. В зимі за роботу при «машині» по 4—5 кр. Та коби то хоть з роботи сходити в часі! А то в живна приходить ся перебути на поли і до опівночі, а опісля вже і спати на лану, щоби на роботу не опізнити ся. З зарібку нема за що купити ні тонки соли, вже не казати податку — а тут і безроги не поплачуют. Того року з'їла мишня всю озимину, здалось-би переорати, а тут нема чим засїяти. Ой біда, біда!» («Дїло»).

(Суд присяжних в Чернівцях) розсмотрював справу Кароля Загарского з Борщова, обжалованого о крадіж і рабунок. Загарський вдер ся дня 28. марта с. р. до хати селянки Башукової в Веренчанці а хопивши ю за горло з окликом «Давай гроші!» так довго душив ю за горло, доки не показала ему сховані гроші. Засуджено Загарского на 6 літ тяжкої вазниці.

(Сіна) буде дуже скупо сего року. З ріжних сторін доносять, що трави за для великої посухи цілком повигорали і не буде що косити. Декуда в перемішлянськім (в Галичині) не було дощу майже від мая. Хотий тепер заповідає ся дощ на довший час, то ледве чи вже що допоможе траві, котру вже тепер час косити.

Для науки і забави.

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

V. СНІДАНО.

Не всі люди пють на сніданє каву. Многі воліють зїсти на сніданє щось иншого. Многі їдять дуже радо хліб, а то зовсім природно, бо в хлібі є багато муччини (крохмалю) і другої матерії подібної до мяса. В добре випеченім хлібі перетвореннй вже крохмаль в цукрову матерію, тому то й добре випечений хліб травит ся легко. Люде прийшли до переконання, що хліб спечений добою вперед найлекше травит ся. Хліб перетворює ся в жолудку в кров а то само діє ся з всіма поживами, котрі маюť в собі крохмаль. Коли зїмо з хлібом готову товщ, то крохмаль перетворює ся в нашім жолудку дуже легко в цукор. Для того не їмо сухий хліб, але мастимо его маслом. Зле одже роблять ті родичі, що боронять дітем масла до

хліба; бо масло не є злишний додаток до хліба, але власне на то призначений щоби крохмаль спожитий в хлібі як найлекше в товщ перетворити.

Товщ є для тіла чоловічого дуже важна; вона підтримує диханє. Через диханє і через піт зменшає ся товщ в нашім тілі. За то остає наше мясо ненарушене. Колиж чоловік не заживає стілько і такого корму, аби звернути тілови ту часть товщи, що убула через диханє і через піт, то убуває мяса, чоловік худне і слабне. — Тому, то їдять худі люди так богато, а ситі знов, аж дивно, як мало. Чомуж воно так? Бо худий дихає і потить ся на кошт свого мяса, а ситий дихає і потить ся на кошт заощадженої товщи, а мяса не убуває. Худий тратить прото при роботі богато сили, а ситий дуже мало. Щожь з сего випливає? — Знана річ, що той, хто працює тяжко, той сильно і богато дихає і потить ся; а чоловік, що менше або ніраз не працює той дихає поволи а й потить ся дуже мало. З сего одже випливає, що той, котрий богато дихає і часто та сильно потить ся, мусить заживати богато такого корму, що в великій мірі перетворює ся в товщ; але ему не досить лише того, він мусить ще й готової товщи в ріжних стравах заживати. Той же, котрий мало або ніраз не працює і не потить ся, тому вистарчить яка небудь худа страва.

З тої самої причини їдять люди в зимі ситніші страви, а в літі не мило якось на ситі страви й поглянути. Тому то також люди, що живуть в зимних краях, пють розлушеного сала або масла шклянками, як би воду, а мешканці теплих країв дістають від ситих страв всякі тяжкі хвороби.

Если одже щирий робітник при тяжкій праці через піт і через диханє утратив значну часть своєї власної товщи, то й треба ему на сніданє до хліба масла, сала або кавалок солонини; бо сі живности вертають ему утрачену часть его товщи, і згублену силу, а рука доброго робітника не стративши на силі нічо, відробить більше, як то, що жолудок зїв.

Не треба однакж думати, що сама товщ поживна, що лїпше їсти саму товщ, як такі страви, з котрих аж в жолудку витворює ся товщ. Пробували люде годувати звірята самою товщею і таким кормом, котрий легко в товщ перетворює ся, та досвідчили, що сама товщ шкідлива і проходить через жолудок нестравлена. Хто видів, як напихають гуси, той може собі виобразити, як і в чоловіці творить ся товщ. Гуску напихають зерном або кукурузяними клюсками проти єї волі, замикають єї в такий коєць, де вона ледво обернути ся може. Вона не може вільно дихати а й потити ся єї також нема чого; бо вона не має ніякого руху, через то єї товщ не розкладає ся в воду і вуглевий kwas (кислоту) але набирає ся під шкірою, якби пухлизна. Сало прибуває у гуски, аж доки єї не заріжуть і не увільнять від страшної муки. Если би хто захотів вигодувати гуску готовою товщею, то єї-б виправді напала хвороба, але вона не стала-б ситою.

Щоби товщ, котру ми з'їмо, перетворила ся в нашім жолудку в кров і знов в товщ, на то треба, щоби вона в нашім роті або в жолудку стоїла ся так, як топить ся сіль або цукор в воді. Алеж бо наш жолудковий сок не годен товщ стопити, вона пливе в жолудку як олива на воді і проходить через жолудок нестравлена. Під печінков знаходить ся міхурець з жовчею. З того міхурця випливає неперестанно жовч і розпускає товщ. Сего однак за мало. Много товщи проходить таки нестравленою через наше тіло. Щоби одже товщ стравити і мати з неї пожиток, треба її споживати лише з хлібом, та добре его пережвкати і з слиною в роті перемішати

Г. Н.

Учіте ся, брати мої!

Н О В І К Н И Ж К И.

„Бібліотеки для молодіжи“ вийшла вже книжочка 6. слідуєчого змісту: 1) „Австрійській гимнъ народный“ (новий переклад сов. В. Ільницького), 2) „Селяне стародавньої України-Руси“ (з Ол. Барвіньського „Рускої Историчної Бібліотеки“), 3) „Руфъ“ (Оповіданє з біблії — переробив О. Кониський), 4) „Окуляри“ (Співомовка Степана Руданського), 5) „Зъ житя ластівкохъ“ (з образом, перенівела Малина), 6) „Каліна“ (Стих О. П.), 7) „Конецъ села Темносвѣтки“ (Смівовинка Данила Млаки) і 8) Для діточок: „Лукава хитрость та Божа кара або Хитрі дівчата Феся та Варвара, (Стишок Н. Н.)

Передплату по 1 зол. за цілий річник (12 книжочок) приймає і вийшовші доси 6 книжочок висилає „Руска Бесѣда“ в Чернівцях, Улиця Петровича ч. 4. — Запас уже малий; тож щирі родичі, учителі і приятелі молодіжи повинни поспішити з замовленем, ми певні, що не пожалують жебрачого гроша на так важне і хороше діло.

„Початки Граматики Руского Языка для шкѣль народныхъ. Часть I. Для 2-го и 3-го шкѣльного року. Уложилъ Ів. Авкс. Глѣбовицкій, ц. к. професоръ при Черновецкой учительской Семинаріи. Цѣна 20 кр. а. в. Чернівці. Накладомъ автора Типографія Архієпископска. 1889“. — Сторін 32 у 8².

Такий заголовок має найновіший твір проф. Глѣбовицкого. Позаяк ся книжка готова причинитись до збільшення і скріплення язичія і какографії, що ще панують в бук. школах народних, проте уважаємо се за патріотичний обовязок сказати дещо про вартість сеї книжки, жалуємо тільки, що обем і головне призначене „Буковини“ не дозволяють нам заходити в подрібности й оцінити сей твір як слід. Нашими загальними замітками бажаємо в інтересі побаламученої і

занедбаної у нас науки рускої мови звернути увагу покликаних сфер на властиву вартість сеї книжочки, щоби можливі приятелі автора не підчинили важну для нас справу рускої мови личним інтересам автора, по щоби сю книжку піддано строгій і об'єктивній критиці, котра напевно ствердить наш суд, що ся книжка не здібна для шкѣльного ужитку так з лизкових як і з методичних взглядів.

Цилий науковий ставляє в народній школі предметом науки мову руску („ruthenische Muttersprache“), а граматичка проф. Глѣбовицкого хоче навчити наших дітей якогось лизкового дивогляду, якогось лизичія, яким ніхто нігде не говорить. Виравді спустив проф. Глѣбовицкій трохи з лизкової „твердості“ своїх попередних творів, однак і мова сего найновішого твору его ще не зовсім чисто руска. Жива руска мова, якої мусит ся у нас учити, не має таких форм як: читалъ, лба, учулъ, волкъ, долго, осмьнадцать, тогда, няня, положенья, житью, солнце, поученьє, ниже, наступающій, рода, заяць і воробецъ, гегае, спокойный і т. п. і т. п.

Дальше містить граматичка проф. Глѣбовицкого много премного слів неруских, бо московских и пр. врачъ, ячество, существительный, предложенья, узъ, грилагательное, единственный, множественный, мѣстоименья, бремя, времена, числительное, количество, чего, чему, вопросительна, звательна, количественный і т. д. і т. д. впадає в очи то, що майже всі технічні назви московскі, наколи руским дав автор тільки побічне, обяснююче значенє і місце в (скобках).

Третій і найголовніший блуд, що уже сам один робить граматичку проф. Глѣбовицкого до ужитку шкѣльного зовсім нездбною, се повна разячих неправильностей будова положень, яку подибуємо на кожній стороні, в кожнім „Почуенью“, ба навіть у вірцевих (!) прикладах, о скільки сі послідні не суть приповідками народними. Н. пр. перше положенє в граматичці має неприродний порядок слів: „Всходитъ сонце“. Дальше читаємо на 4. стор.: Мѣсто головне Чернівці лежить і т. д. Дальше: „Мы разорѣжнемъ въ писмѣ...“ На 5. стор.: „Двѣ або три согласны межи двома согласными, котры на початку слова разомъ стояти могутъ, берутъ ся до наступающаго слова“. Або на 6. стор.: „Повѣялъ вѣтеръ. Утихла буря. Сонце ясно свѣтитъ. Яблоко поволи росте“. і т. д. без ліку. — Перше почуєне звучит ось як: „Мы люди мыслимъ. Если мы о якѣмъ предметѣ щось собѣ помыслимъ, и тую мысль выговѣмо, то мы сказали положенье. Если кто положене напише, то кладе на кѣнци точку“ і т. д. В загалі нема майже ніодного „Почуенья“, котре би було написане легко, коротко, ясно і докладно та без блудів стилістичних, особливож без промахів проти порядку слів.

В 50. задачі читаємо: „Голубъ есть бѣлый. Кѣнь есть спокойный. Голубы суть бѣлы. Конѣ суть спокойны.“ В загалі не може ся автор ніколи обійти без німецького „ist — sind“.

Аж смішно читати: „Дві бочки їхали. Не отъ голоду змії кусали. Мѣсяць буде показоватися на небѣ. Мышь була зловлена. Менѣ лапку наставили. Будуть машеровати сюда гузары. Ярославъ собѣ гадає:.. Мѣсяць Юній має (найдовшій) днѣвъ. Долгота часу“ і т. п. без міри.

Кінчимо задля недостатку місця наші заміти язикові і повторяємо ще раз, що з граматички проф. Глібовицького не навчат ся діти чистої і правильної мови рускої, а противно занечистят свій готовий засіб слів „язичієм“ і чужими словами, та й набудут неправильної складні.

(Конець буде.)

Думайте, читайте!

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

В ЧЕРНІВЦЯХ, улици божниць ч. 8.

поруцаєсь к скорому і елеганцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

ТВОРІВ, БРОШУР і ЧАСОПИСЕЙ

на всіх языках:

оповіщень, таблиць, цінників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для п. т. урядов, громад, колектантів, приватних і т. д.

ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ.

Папір і прибори до писання продають ся гуртом і подрібно.

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича, виданий коштом членів руского касина в Стрию на дохід того-ж, вже появилася в розпродажи.

Ціна 1 прим, з пересилкою реком. 1 зол. Замовляти можна через часописи рускі або відносячись впрост до виділу касина.

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“

Жіночий Альманахъ,
виданий коштом і заходом
Наталії Кобринської
і
Олени Пчолки.

Ціна 2 зл., з поштою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий дода-
токъ до

„БУКОВИНИ“

за рік 1887 і за рік 1888.

Ціна 20 кр.

„Руска Історична Бібліотека“

виходит в Тернополи неперіодичними (менше більше що два місяці) томами в 10—15 листів печатних. Кождий том, що становит для себе окрему цілість, можна передплачувати віддільно. Передплата на оден том без пересилки 1 зол. 20 кр., з пересилкою franco 1 зол. 25 кр., — рекомандованою 1 зол. 35 кр. На умисне замовлене могут передплатники дістати що два томи оправні в англійске полотно з золоченим витиском. Передплата на два томи оправні з пересилкою рекомандованою 3 зол. 10 кр., без пересилки 2 зол. 85 кр.

„Рускої Історичної Бібліотеки“

вийшло доси:

- Том I. Історія Руси Стефана Качали, ціна 1 зол. 50 кр. (з пересилкою 1 зол. 55 кр.).
- Том II. Історичні монографії М. Костомарова Т. I., ціна 2 зол. (з пересилкою 2 зол. 10 кр.).
- Том III. Княжий Період України-Руси до смерти Володимира Мономаха, Д. Іловайского Т. I., ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).
- Том IV. Княжий Період України-Руси Д. Іловайского до князювання Данила Галицького Т. II., ціна 1 зол. 80 кр. (з пересилкою 1 зол. 85 кр.).
- Том V. Монографії до історії Галицької Руси М. Смирнова, М. Дашкевича і Дра И. Шараєвича, ціна 1 зол. 50 кр. (з пересилкою 1 зол. 55 кр.).
- Том VI. Історія Великого Князівства Литовского В. Антоновича і Д. Іловайского, ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).
- Том IX. Історичні монографії М. Костомарова Т. II. Богдан Хмельницький том I, ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).
- Том X. Історичні монографії М. Костомарова Т. III. Богдан Хмельницький том II, ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.).
- Том XI. Історичні монографії М. Костомарова Т. IV. Богдан Хмельницький том III, ціна 1 зол. 60 кр. (з пересилкою 1 зол. 65 кр.). Т. IV. вийде уже сего місяця. Том VII. і VIII. Рус. Іст. Бібліотеки буде друкуватись по виході Богдана Хмельницького.

Передилату найлучше пересилати переказом під адресою:

ОЛЕКСАНДЕР БАРВІНСКИЙ,
у Львові улица Личанівска ч. 7.

Хто бере всі доси видані томи (9) нараз, може їх дістати за 10 зол. 50 кр. franco або і на рати після власної декларації. Можна ще дістати примірники оправні т. I. і II., III. і IV., V. і VI. IX. і X. по ціні 3 зол. 10 кр. за два томи разом з пересилкою (всі томи I—VI. і IX. X. в оправі з пересилкою 12 зол. 50 кр. і на рати).

Товариство „Просвѣта“

при зближаючи ся испитахъ въ школахъ народныхъ подае до вѣдомости Свѣта. Радъ Школьныхъ, Впов. священниковъ, катихитовъ, учителей и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, приволені красною Радою школьною на прехіі для учениковъ, красно оправлені зъ позолочеными берегами, можна купити въ канцеляріи товариства при улиці Орменської ч. 27 по слѣдуючій цѣнѣ:

Добре роби, добре буде	17 кр.
Росказы про силы природы	20 "
Оповідання о житю св. Бориса и Гѣрба	20 "
Повѣстки для дѣтей	27 "
Сестра	15 "
Байки	22 "
У пронасть дорога ховска	28 "
Зоря	22 "
Исторія Руси ч. I	25 "
Исторія Руси ч. II	23 "
Исторія Руси ч. III	28 "
Паша, душа въ господарствѣ	35 "
О користѣмъ ужитю неужитковъ	22 "
Ленъ и кронопль	24 "
Рогата худоба	45 "
Про живоплоты и лѣсы	20 "
Венижъ Франклінъ	16 "
Пасѣка	24 "
На досѣткахъ	22 "
Чимъ люде живи	20 "
Жите св. великомуч. и лѣкаря Пантелеймона	20 "
Родина Морозовичѣвъ	20 "
Дробна птиця господарска, а великій грошъ	20 "
Молитвеникъ народный (въ звычайной оправѣ)	20 "

въ лучшей оправѣ:

а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ зъ переду	25 "
б) цѣла оправка полотняна, береги золочені и золоченый хрестъ зъ переду	35 "
Зона безплатна учителька въ хором. переплетѣ	25 "
въ звычайн.	15 "

Всякія замовленія высылають ся скоро и точно.

БУКОВИНСКИЙ

Альманах „Союза“

що на 12 печатаних аркушах великої 8^{ми} хѣстит в собі значне число поезій і повістей продае за третину першої цѣни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини»

Поодинокі книжочки

ілюстрованоі

„Бібліотеки для молодѣжи“

продае

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

СТАТУТИ затвердженого в. ц. к. правительствомъ товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і шпихліра) продае по 30 кр. (за 5 прикірників разом з прозобою.)

Редакція «Буковини»

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосе Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, есть она одиноким средством на випадане волоса, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волосом, викликає у мужчини повний сильний заріст борода і надає вже по короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоіка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони свѣта за надісланем грошей або послѣплатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsasse,

і туди треба всі замовленія засилати.

4—20.

„Руске товариство Педагогичне“

при зближаючи ся испитахъ въ школахъ народныхъ подае до вѣдомости Свѣта. Радъ Школьныхъ, Впов. священниковъ, катихитовъ, учителей и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, приволені красною Радою школьною на прехіі для учениковъ, красно оправлені, можна купити въ канцеляріи товариства при улиці Орменської ч. 27 по слѣдуючій цѣнѣ:

Образковій виданія:

а) для дѣтей:

1. Зѣтринець ч. I	10 кр.
2. Зѣтринець ч. II	10 "
3. Зѣтринець ч. III	10 "
4. Зѣтринець ч. IV	10 "
5. Гостинець для чужихъ дѣтей	15 "
6. Менажерія	15 "
7. Зѣтрата ч. I	20 "
8. Зѣтрата ч. II	20 "

б) для старшої молодѣжи:

9. Робинзонъ	40 "
------------------------	------

Иный виданія:

Для старшої молодѣжи:

10. Читанка ч. I	10 кр.	въ оправѣ по 20 кр.
11. Читанка ч. II	10 "	
12. Читанка ч. III	10 "	
13. Читанка ч. IV	10 "	

— Всякія замовленія высылають ся скоро и точно. —

Видає і за редакцію відповідає: Сильвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чопца.